

M. kir. hadtörténelmi levéltár könyvtár.
(IV., Váci-utca 38 l. e.)

Helyszám: 105/1928-2

Szakbeosztás: .....

Melléletek: .....

Állapot hiánytalan.

A kölcsönzés szabályai:

Használati idő mindenki számára: Tudományos művek: 1 hónap, szépirodalmi művek: 3 hét. A műveket másoknak továbbadni tilos. A kölcsönző a könyvek teljességéért a vasuti és postai szállítás okozta esetleges károkért felelős és kártérítésre kötelezett.

A könyvekbe sem tintával sem írónnal semmit bejegyezni nem szabad.

M. kir.
Hadtörténelmi Levéltár
IV. csoport
Nagykönyvtár
Budapest, IV. Váci-u. 38. l. E.

H:-

F 105/1928

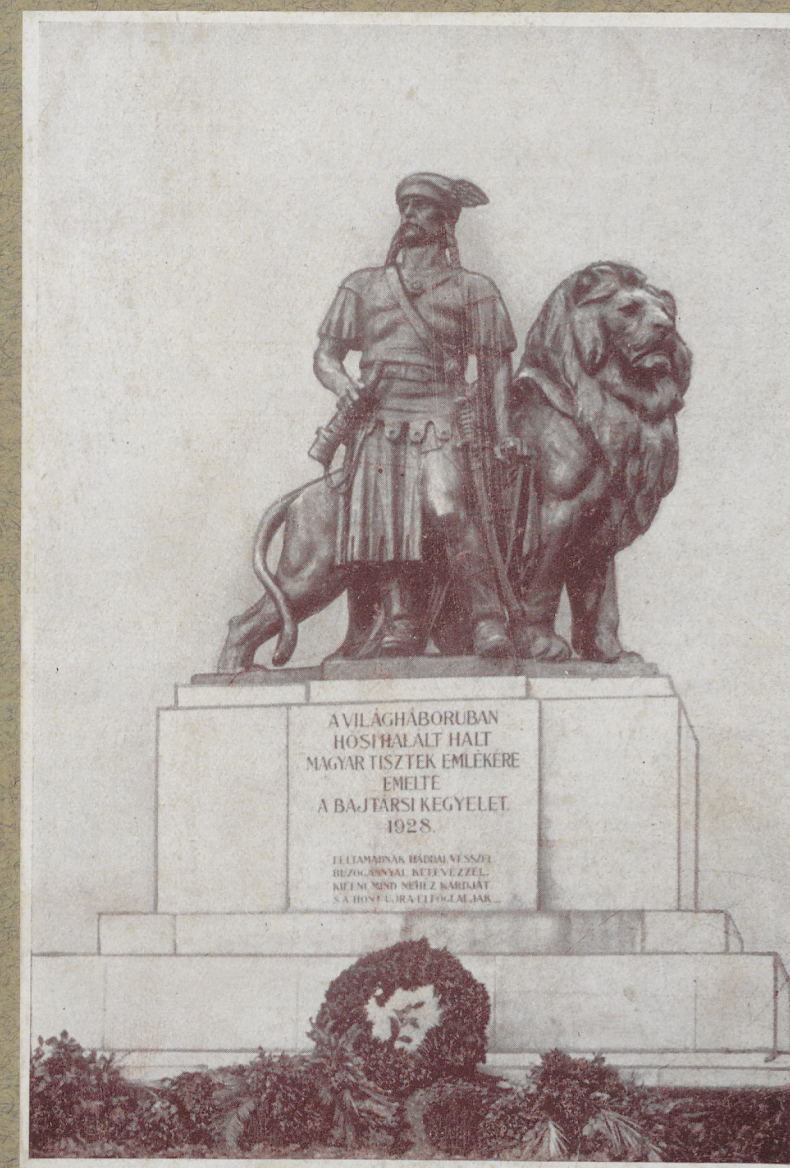
-1

HADTÖRTÉNELMI
KÖNYVTÁR
F 105/1928-1
NYL. SZ.

Sz. 1

R

HADTUDOMÁNYI
KÖNYVTÁR

A világháborúban hősi halált halt magyar tisztek emlékműve
a Ludovika Akadémia parkjában.
Vass Viktor alkotása

LUDOVIKÁS LEVENTE

VII. évfolyam

1928. június

M. Kir.
Ludovika Akadémia Könyvtár

Vélemények a Ludovikás Leventéről

NAPKELET (1925. november.)

Az újra szervezett magyar tisztképzés és a fiatal magyar tisztakar belső életébe, eszményeibe és törekvéseibe pillanthatunk be ennek a már negyedik évfolyamát élő, kedves, fiatalos szellemű áthatott folyóiratnak hasábjain keresztül. A füzet átlapozásánál érezniük kell azt az erőteljes fordulatot, melyet az új, egészen különleges feladatok elé állított tiszti nevelés régi elveinek részben való megváltoztatásával, de főképp kibővítésével — a nemzeti műveltség egyetemességébe való bekapcsolódás irányában tett. Örömmel tapasztaljuk, hogy a most nevelkedő tiszt nemcsak jó, alapos szakképzésű katona, hanem a magyar nemzet szellemi életébe beilleszkedő, művelt ember is akar lenni. Eppen ezért szívóssággal üdvözöljük a Ludovikás Leventét.

A folyóirat szerkesztője évről-évre több és változatosabb tartalmat nyújt az olvasónak s egyre díszesebb, sőt művészebb formába öltözteti folyóiratát. A június hónap megjelent utolsó füzet az Akadémia búcsúzó parancsnokának lelkes és meleg szavaival kezdődik. Avatott tollú katonai írók a nagy háború dicső harcainak egyes részleteit örökítik meg, rendkívül tanulságos, egyéni élmények alapján. A szerkesztő »jóka nemzeti jelentőségét« fejteti megkapó, határozott, eredeti szempontokból. A folyóirat legvonzóbb része természetesen magának az ifjúságnak, a fiatal magyar tisztnevelésnek az üzenete a magyar olvasóközönséghez; változatos, de gondosan megrostált irodalmi vállalkozásokban, költeményekben és novellákban árad felénk az egészséges, bátor, hívő magyar ifjú lelkeinek zenéje, melyből annyi érték, annyi nemes törekvés zeng ki! Valódi művészi élvezetet nyújtanak a füzetet díszítő színnyomatok és rajzok, melyek egy-két valóban tehetségesnek ígérkező fiatal növendék műveiből adnak mutatót.

MAGYARSÁG (1925. jún. 24.)

A Ludovikás Levente meglepő fejlettségű folyóirat, mely azt bizonyítja, hogy bármilyen előkelő rendű ludovikás ifjúságunk sportnevelése, semmiképp sem marad mögötte a szellemi termelése sem. Ez a szám a válogatott ifjúságnak a testivel egyenlőrangú szellemi olimpiásza.

NEMZET (1925. júl. 1.)

Az 50 oldalas, számos műmelléklettel és rajzzal gazdagon díszített folyóirat élénken bizonyítja, hogy jövődöntő tisztjeink szakképzésük mellett a hazafias szellemű irodalomnak és művészetnek lelkes pártolói és nem sikertelen művelői.

EGYETEMES PHILOLOGIAI KÖZLÖNY (1926. VII—X.)

Ez a nyomdatechnikailag nálunk szokatlanul tökéletes, impozáns terjedelmű, gazdag, változatos tartalmú folyóirat joggal magára irányíthatná szélesebb körök figyelmét. Minket, tanárokat elsősorban megkaphat egy olyan cikk, mint Kasás Andoré »A népnevelési kérdés előtérbe nyomulása és a tiszt népnevelő hivatása«. Már ez is mutatja, hogy szó sincs itt szakszerűséget kizárólagosan szem előtt tartó egyoldalúságról. A honvédelem ügye különben is érdekelhetne mindenkit, főleg jelenlegi súlyos helyzetünkben, de itt sokkal többről van szó: hadügyünk egyenesen nemzeti

kultúránk egy részeként tűnik fel előttünk ezen jól szerkesztett, derék folyóirat forgatása nyomán. Kellemesen lep meg az akadémikusok sokoldalúsága, a művészetekbe való szeretetteljes elmélyedése is. Nagyon szép, színes reprodukciók mutatják be a kiválóbbak e téren való alkotásait.

NEMZETI UJSÁG (1926. jún. 27.)

A m. kir. Ludovika Akadémia Leventekörének nagy gonddal, nívósan szerkesztett folyóirata júniusban ismét szebbnél-szebb képekkel, gyönyörű tartalommal lepte meg olvasóit. Dús anyagával a legművészebben illusztrált francia és angol folyóiratokkal vetekszik. A vaskos füzet minden sora a színmagyar, öntudatos irodalom- és művészetpolitika diadala. Képei, művészi reprodukciói az új magyar tehetségek legjavát mutatják be a közönségnek. A Ludovikás Levente szerkesztőjét, vitéz Rózsás Józsefet kitűnő szeméért, művészi kritikaérzékéért és nagyszerű technikai tudásáért minden elismerés megilleti.

MAGYARSÁG (1926. jún. 27.)

Ez a szám már az ötödik évfolyam első száma. Aligha jelenik ma meg magyar földön pompásabb kiállítású folyóiratszám. Valóságos pompázó folió-kötet. És a tartalma után úgy nevezhetnők: Igéreték könyve. Csupa duzzadó erő, egészség, biztató, szívetfogó ígérlet. A szövegrészt ugyan részben a ludovikások mostani s előbbi tanárai írták, akik befejezett értékű hadtörténeti és szépirodalmi dolgokat nyújtanak, de a növendékek verses, prózai, komoly és humoros dolgai is csupa ragyogó, ép fiatal-ság. Külön dicséret megemlést érdemelnek a festmény-reprodukciók, melyek közül főleg Falb Endre velencei tájképei máris befejezett értékek. A harmonikusan képzett magyar ifjú testnek és léleknek szép tükre ez a pompás emlékkönyv, mely a közönség minden pártfogását megérdemli és meg is fogja szerezni.

PESTI HIRLAP (1926. júl. 3.)

Ludovikás Levente a címe annak a pompás kiállítású revünek, mely mint a Ludovika Akadémia Levente-Körének folyóirata ötödik évfolyamának első számaként került élénk. Nívós, nemes tartalom jellemzi a füzetet, katonákat érdeklő szépirodalmi olvasmányok, visszaemlékezések és tudományos fejtegetések, közöttük szép számban akadémisták ügyes munkái. Néhány, kivételében pompás színnyomatú kép arról tanuskodik, hogy ludovikásainkban nemcsak művészi érzék él, de ez egészségesen fejlődik is ott, ahol igaz tehetség van.

PESTER LLOYD (1926. jún. 28.)

Aus Anlass der Jahresfeier hat der Leventeverein der Ludovica-Akademie, wie im Vorjahre, ein trefflich redigiertes, mit farbenprächtigen Illustrationen und Reproduktionen geschmücktes Kunstheft von reichem literarischem Inhalt mit fast 100 Seiten Umfang herausgebracht.

HONVÉDELEM (1927. aug. 5.)

A Ludovika Akadémia Leventekörének folyóirata a múlt évekéhez hasonlóan, az idén is igen értékes és érdekes tartalommal jelent meg. A gazdag tartalmú, vaskos kötet élénk tanubizonyossága annak, hogy az akadémikusok nemcsak az élethivatásukhoz szükséges tudományokkal foglal-

koznak, hanem időt és módot találnak az irodalomban és művészetben való önképzésre is. Tudományos és szépirodalmi prózai munkák, sikerült versek, festmények és rajzok reprodukciói teszik dúsán változatosá a Leventekör munkásságának eme valóban értékes beszámolóját. Valamennyi illusztráció igen szép, a prózai és a költői dolgozatok nagyon érdekesek.

MAGYARSÁG (1927. jún. 25.)

A pompás kiállítású, a grafikai művészetnek dicséretére való album végig bizonyítéka annak, hogy a ludovikás ifjúság lelki rendjében és nevelkedésében a szellemi erők, a művészetek mindenik neme arányos és termő kultúrában részesül. Erősvonalú, tartalmas bevezetést vitéz Sipos Árpád tábornok, az intézet parancsnoka írt az album elé a ludovikás szellemről. Színvonalas értekezéseket találunk a kötetben a hadászatot közvetlenül vagy közvetve érdeklő szakkérdésekről. Végül meglepő frissességgel buzog élénk a szépirodalom, a festészet és a grafika sok reménykeltő művészenek finom amatőr-munkája. Bocsor Elemér, Molnár Sándor, Móric Béla, Zámbery Antal, Padányi Jenő, Lakatos József dolgai bárhol derekasan megállanak helyüket. A színes képek szerzői közül megemlíthjük Morva Tibort, Derfler Nándort, Falb Endrét, Schablik Alfrédet, Krudy Ádámot és Glock Tivadart tábornok képeit. Természetesen bő vénával csörgedez közben az egészséges, fiatalos humor is írásban és képen egyaránt. A minden lapján fiatalos erővel duzzadó emlékkönyvet nemcsak a Ludovika személyes ismerősei, de bárki is igaz örömmel forgathatja végig.

UJSÁG (1927. jún. 26.)

Az akadémikusok szellemi haladottságuk és fejlettségüknek is szép példáját adják abban a kötetnek tetsző Ludovikás Levente című füzetben, amely az évzáró ünnepély alkalmából rendkívül gazdag tartalommal jelent meg. A katonai vonatkozású cikkekben kívül gazdag szépirodalmi rész egészíti ki a szám tartalmát, bizonyossággal annak, hogy az akadémikusok nemcsak a katonai erényekben jeleskednek, hanem a tollat is igen ügyesen forgatják. Képeket is bőven tartalmaz a füzet, még pedig kitűnő másolatokban. Ezek közül különösen ki kell emelni Glock Tivadart nyugalmazott tábornok festményeit, továbbá Falb Endrének, a Levente Kör örökös tagjának velencei tájképét. A rendkívül színvonalas folyóirat a Ludovika Akadémia Levente Körénél rendelhető meg.

ESTI KURIR (1927. jún. 25.)

A grafikai művészet tökéletes formájában jelent meg a honvéd Ludovika Akadémia Leventekörének folyóirata, amely már a hatodik évfolyamát járja. Ennek az ünnepi számnak nemcsak az évzáró esemény ad különös fontosságot és jelentőséget, hanem a tartalma is, mert bőszerű művészi illusztrációja azt mutatja, hogy a Ludovika Akadémia növendékei a katonai tudományok mellett a művészi hajlammal is elég időt szentelhetnek. A folyóirat szépirodalmi része pedig egyenesen üdítő hatású. Igen jó, gondolatgazdag versek, írói készségi novellák sorakoznak s ezeken kívül a napiélet csaknem minden kérdéséről találunk helytálló, sőt szakszerű értekezéseket.

TARTALOM

	Oldal
Vitéz Sipo Árpád tábornok: A hősi halált halt magyar tisztek emlékművének leleplezéséhez . . .	1
Vitéz Osatary József őrnagy: A katona	4
Dezséri Bachó László altanácsnok: Az olasz fascista milícia	5
Vitéz Rózsás József főleltudós: A magyar katonalélek Gyóni Géza költészetében	9
Dr. Szeremley Ákos tanfelügyelő: Egy gyalogsági tiszt a háborúban	13
Dr. Béres Ferenc, a Ludovika Akadémia r. kath. lelkész-tanára: Felavató beszéd	14
D. Veress Jenő, a Ludovika Akadémia prot. főleltudós: Magyar hajnál népe (felavató beszéd)	16

SORAKOZÓ:

Kökény László akadémikus: Ifjúságunk eszmevilága	17
Técsői Móricz Béla főhadnagy: Gondolatok — egy év után	19
Bocsor Elemér akadémikus: Új magyar aratás (vers)	20
Bessenyei Lajos akadémikus: Keleti problémák (Japán és az Unió)	21
Évva Ernő akadémikus: Halál a kalászkok közt (D. v. Liliencron: Tod in Ahren c. költ. műford.)	30

MEMENTO:

Bocsor Elemér akadémikus: Utolsó szántás (novella)	31
Técsői Móricz Béla főhadnagy: Vigyázatok! (vers)	33
Reidner László akadémikus: A vénülő kereszt	34

MUZEUM:

A fegyvernemek serlegei és ezek alapító oklevelei	35
Évva Ernő akadémikus: Világok szerelme	41
Bocsor Elemér akadémikus: »Mennyből az angyal« (novella)	45
Gróf Haller Alfréd akadémikus verseiből	43
Gróf Haller Alfréd akadémikus: Naplótörödek	44
Lakatos József akadémikus verseiből	48
Jelentés a Leventekör 1927—28. évi munkásságáról	49
Beszámoló a LASE 1928. évi sporteredményeiről	52
Hirdetések	58—64

LUDOVIKÁS LEVENTE

LUDOVIKAI AKADÉMIA
KÖRÉNEK FOLYÓIRATA

Szerkeszti
Vitéz Rózsás József

VII. évfolyam, 1. szám

ZEK-EGY-ISTENBEN •
ZEK-EGY-IRAZÁBAN •
ZEK-EGY-ISTENI-ÖRÖK-JGZSÁGBAN •
ZSEK-MAGYARORSZÁG-FELTÁMADÁSÁBAN •
• AMEN •

HALT MAGYAR TISZTEK LELEPLEZÉSÉHEZ

tábornok, a Ludovika Akadémia parancsnoka

dicső és büszke multjával, jövőjébe vetett hitével és bizalommentuma nemcsak önmagának, hanem fiai hőstetteinek is. Ludovika Akadémiának, a magyar tisztképzés eme ősi, a küzdelem és megszentelt hajlékának ölen, fel kellett támasztanunk szteknak az emléket, akik az elmúlt nagy világháború során igtudásukat, magyar nemzetük iránt való eszményi önzet- y menő önfeláldozásra való készségiükkel pecsételték meg. alált halt magyar tiszteknak az emléket és szellemét idéztük kre gondoltunk, hanem gondoltunk arra a sok ezer és ezer a becsület mezején vérük hullásával segítettek egyenetni szoló hírnevének és dicsőségének pályáját. jtársi kegyelete által inspirált áldozatkészségének, a Hon- ága támogatásának és egy alkotó szobrászművész minden

Vélemények a Ludovikás Levente

NAPKELET (1925. november.)

Az újra szervezett magyar tisztképzés és a fiatal magyar tisztikar belső életébe, eszményeibe és törekvéseibe pillanthatunk be ennek a már negyedik évfolyamát élő, kedves, fiatalos szellemű áthatott folyóiratnak hasábjain keresztül. A füzet átlapozásánál érezni kell azt az erőteljes fordulatot, melyet az új, egészen különleges feladatok elé állított tiszti nevelés régi elveinek részben való megváltoztatásával, de főképp kibővítésével — a nemzeti műveltség egyetemességébe való bekapcsolódás irányában tett. Örömmel tapasztaljuk, hogy a most nevelkedő tiszti nemcsak jó, alapos szakképzésű katona, hanem a magyar nemzet szellemi életébe beilleszkedő, művelt ember is akar lenni. Eppen ezért szívvel üdvözljük a Ludovikás Leventét.

A folyóirat szerkesztője évről-évre több és változatosabb tartalmat nyújt az olvasónak s egyre díszesebb, sőt művészebb formába öltözteti folyóiratát. A június hónapban megjelent utolsó füzet az Akadémia búcsúzó parancsnokának lelkes és meleg szavaival kezdődik. Avatott tollú katonai írók a nagy háború dicső harcainak egyes részleteit örökítik meg, rendkívül tanulságos, egyéni élmények alapján. A szerkesztő »Jókai nemzeti jelentőségét« fejteti meg, határozott, eredeti szempontokból.

A folyóirat legvonzóbb része természetesen magának az ifjúságnak, a fiatal magyar tisztnövényedékeknek az üzenete a magyar olvasóközönséghez; változatos, de gondosan megrostált irodalmi vállalkozásokban, költeményekben és novellákban árad felénk az egészséges, bátor, hívó magyar ifjú lelkének zenéje, melyből annyi érték, annyi nemes törekvés zeng ki! Valódi művészi élvezetet nyújtanak a füzetet díszítő színyomatok és rajzok, melyek egy-két valóban tehetségesnek ígérkező fiatal növendék műveiből adnak mutatót.

MAGYARSÁG (1925. jún. 24.)

A Ludovikás Levente meglepő fejlettségi folyóirat, mely azt bizonyítja, hogy bármilyen előkelő rendű ludovikás ifjúságunk sportnevelése, semmiképp sem marad mögötte a szellemi termelése sem. Ez a szám a válogatott ifjúságnak a testivel egyenlőrangú szellemi olimpiásza.

NEMZET (1925. júl. 1.)

Az 50 oldalas, számos műmellettel és rajzzal gazdagon díszített folyóirat élénken bizonyítja, hogy jövő tiszteink szakképzésük mellett a hazafias szellemű irodalomnak és művészetnek lelkes pártolói és nem sikertelen művelői.

EGYETEMES PHILOLOGIAI KÖZLÖNY (1926. VII—X.)

Ez a nyomdatechnikailag nálunk szokatlanul tökéletes, impozáns terjedelmű, gazdag, változatos tartalmú folyóirat joggal magára irányíthatná szélesebb körök figyelmét. Minket, tanárokat elsősorban megkaphat egy olyan cikk, mint Kasás Andoré »A népnevelési kérdés előtérbe nyomulása és a tiszt népnevelő hivatása«. Már ez is mutatja, hogy szó sincs itt szakszerűséget kizárólagosan szem előtt tartó egyoldalúságról. A honvédelem ügye különben is érdekelhetne mindenkit, főleg jelenlegi súlyos helyzetünkben, de itt sokkal többről van szó: hadügyünk egyenesen nemzeti

kultúránk egy részeként tűnik fel előtűn ezen jól szerkesztett, derék folyóirat forgatása nyomán. Kellemesen lep meg az akadémikus sokoldalúsága, a művészetek felé való szeretetteljes elmélyedése is. Nagyon szép, színes reprodukciók mutatják be kiválóbbak e téren való alkotásait.

NEMZETI UJSÁG (1926. jún. 27.)

A m. kir. Ludovika Akadémia Levente körének nagy gonddal, nyívan szerkesztett folyóirata júniusban ismét szebbé szebb képekkel, gyönyörű tartalommal lepte meg olvasóit. Dús anyagával a legművészebben illusztrált francia és angol folyóiratokkal vetekszik. A vaskos füzet minden sora a színmagyar, öntudatos irodalom- és művészetpolitika diadala. Képművészi reprodukciói az új magyar tehetségek legjavát mutatják be a közönségnek. A Ludovikás Levente szerkesztőjét, vitéz Rózsás Józsefet kitűnő szeméért, művészetkritikaérzékeért és nagyszerű technika tudásáért minden elismerés megilleti.

MAGYARSÁG (1926. jún. 27.)

Ez a szám már az ötödik évfolyam első száma. Aligha jelenik ma meg magyar földön pompásabb kiállítású folyóirat szám. Valóságos pompázó folio-kötet. És a tartalma után úgy nevezhetnők: Igéret könyve. Csupa duzzadó erő, egészség, biztató, szívetfogó ígérlet. A szövegrészt ugyan részben a ludovikások mostani s előbbi tanárai írták, akik befejezett értékű hadtörténeti és szépirodalmi dolgokat nyújtanak de a növendékek verses, prózai, komoly és humoros dolgai is csupa ragyogó, ép fiatalosság. Külön dicséret megemlítés érdemel a festmény-reprodukciók, melyek közül főleg Falb Endre velencei tájképei máris befejezett értékek. A harmonikusan képzet magyar ifjú testnek és léleknek szép tükröz ez a pompás emlékkönyv, mely a közönség minden pártfogását megérdemli és meg is fogja szerezni.

PESTI HIRLAP (1926. júl. 3.)

Ludovikás Levente a címe annak pompás kiállítású revünek, mely mint a Ludovika Akadémia Levente-Körének folyóirata ötödik évfolyamának első számaként került elének. Nívós, nemes tartalom jellemzi a füzetet, katonákat érdeklő szép irodalmi olvasmányok, visszaemlékezések és tudományos fejtegetések, közöttük szép számban akadémiák ügyes munkái. Nehány, kivételben pompás színyomatú kép arról tanuskodik, hogy ludovikásainkban nemcsak művészi érzék él, de ez egészségesen fejlődik is ott, ahol igaz tehetség van.

PESTER LLOYD (1926. jún. 28.)

Aus Anlass der Jahresfeier hat der Leventeverein der Ludovika-Akademie, wie im Vorjahre, ein trefflich redigiertes, mit farbenprächtigen Illustrationen und Reproduktionen geschmücktes Kunstheft von reichem literarischem Inhalt mit fast 100 Seiten Umfang herausgebracht.

HONVEDELEM (1927. aug. 5.)

A Ludovika Akadémia Leventekörének folyóirata a múlt évekéhez hasonlóan, az idén is igen értékes és érdekes tartalommal jelent meg. A gazdag tartalmú, vaskos kötet élénk tanubizonyossága annak, hogy az akadémikusok nemcsak az élethivatásukhoz szükséges tudományokkal foglal-

LUDOVIKÁS LEVENTE

A M. KIR. HONVÉD LUDOVIKA AKADÉMIA
LEVENTE-KÖRÉNEK FOLYÓIRATA

Budapest, 1928 június

Szerkeszti

VII. évfolyam, 1. szám

vitéz Rózsás József

TISZTEK EGY ISTENBEN •
TISZTEK EGY HAZÁBAN •
TISZTEK EGY ISTENI ÖRÖK JGALSÁGBAN •
TISZTEK MAGYARORSZÁG FELTÁMADÁSÁBAN •
• AMEN •

A HŐSI HALÁLT HALT MAGYAR TISZTEK EMLÉKMŰVÉNEK LELEPLEZÉSÉHEZ

Irtta: vitéz Sipos Árpád tábornok, a Ludovika Akadémia parancsnoka

Az élni akaró magyar nemzet dicső és büszke multjával, jövőjébe vetett hitével és bizalmával már mindent kifejező, örök monumentuma nemcsak önmagának, hanem fiai hőstetteinek is.

Mégis úgy éreztük, hogy itt a Ludovika Akadémiának, a magyar tisztképzés eme ősi, a küzdelmes magyar mult által megteremtett és megszentelt hajlékának ölen, fel kellett támasztanunk azoknak a hősi halált halt magyar tiszteknek az emlékét, akik az elmúlt nagy világháború során magyar hazájuk iránt való köteleességtudásukat, magyar nemzetük iránt való eszményi önzetlenségüket és hűségüket a végsőkig menő önfeláldozásra való készségükkel pecsételték meg.

Amikor pedig ezeknek a hősi halált halt magyar tiszteknek az emlékét és szellemét idéztük ide, nemcsak a volt hivatásos tisztekre gondoltunk, hanem gondoltunk arra a sok ezer és ezer nemhivatásos magyar tisztre is, akik a becsület mezején vérük hullásával segítettek egyengetni és kijelölni a magyar katona világraszóló hírnevének és dicsőségének pályáját.

Hála az Öreg-Ludovikások bajtársi kegyelele által inspirált áldozatkészségének, a Honvédelmi Miniszter Ur Ó Nagyméltósága támogatásának és egy alkotó szobrászművész minden

anyagiasságtól mentes hazafias önzetlenségének, a Ludovika Akadémia mélységes kegyeletének ezt az adóját le is róhatta.

Akadémiánk ősi parkjában felállíthattuk tehát a világháború során hősi halált halt magyar tisztek emlékét megörökítő és hirdető, *Vass Viktor* szobrászművész mesteri alkotását dicsérő emlékművet, amelyet a lelkünkben élő kegyelet megtestesítéseként, valamint a makulátlan tisztasággal szemképrázatosán tündöklő magyar tisztii becsület, a férfias erények, a magyar hűség és magyar hit örök szimbolumaként adtunk át a jövőnek.

Nem dicsekszük ez az emlékeztető mű különösen monumentális méretekkkel, ámde az ilyen alkotás fenséges voltát korántsem a méretek nagysága, mint inkább az emlékezés őszintesége, a kegyelet mélysége, legfőbbképpen pedig annak az eszmének és gondolatnak a magasztossága határozza meg, amelyet egy ilyen emlékmű által hirdetni és megörökíteni akarunk.

Arra törekedtünk tehát, hogy ezt a hirdető eszmét és gondolatot a plasztika eszközeivel olyan megkapóan formáljuk meg, hogy az alkotott mű a maga plasztikájával a szemlélőben is ugyanazt a megilletődést és lirizmust keltse, mint amely megilletődés és lirizmus a mi lelkünket áthatotta akkor, amikor ennek az emlékeztető műnek a témáját a magunk elgondolásába beállítottuk.

Az a nemzet, amelynek olyan hős fiai vannak, akik emléküket nemzetük és hazájuk iránt való önzetlenségükkel és önfeláldozásra való készségükkel tették halhatatlanná, és amely nemzet e halhatatlan hős fiainak emlékét nem engedi át a feledésnek, már maga is halhatatlan!

Amikor tehát a magyar nemzet lelkes hódolatával tündöklő csillagkoszorúként ragyogja körül hős fiainak emlékét, amikor e hős mártírjait felmagasztalja és a halhatatlanságba emeli, akkor nem csupán csak valamely kegyeletes gesztust végez és jutalmaz, hanem egyúttal hitet is tesz a maga halhatatlanságáról, megacélozza a feltámadásába vetett saját hitét is, önmaga írván homlokára az örök haláltól való megváltást jelentő ígét: *Feltámadunk!*

Erről a gondolatról, erről a halhatatlanságról és ebbe a halhatatlanságba vetett hitről akar a hősi halált halt magyar tisztek emlékművének a plasztikája is regélni. Nem a gyászt, a szomorú lemondást, a néma rezignációt, a csendes belenyugvást akarja ennek az alkotásnak a plasztikája érzékeltetni, hanem ellenkezőleg, csillogtatni akarja azt a határtalan bizakodást, azt a nemes büszkeséget és dacot, azt a reménykedést és hitet, amely a mi hőseink lelkét áthatotta és izmait megacélozta akkor, amikor nemzetük életéért és fenmaradásáért küzdöttek; csillogtatni akarja azt a hatalmas lelkiert, a maga sajátos éltető és felemelő tulajdonságaival, amelyet a közelmúlt tragédiája sem volt képes a magyarból kiirtani!

Az emlékmű alakját képező, Árpád korából való hős, az a komor és büszke harcos a szimboluma annak a halhatatlanságnak, amelyet ezer esztendő semmiféle csapása, szenvedése és megpróbáltatása sem tudott megtörni; szimboluma annak az erős élniakarásnak, amely ezer esztendő minden katasztrófáján keresztül is átmentette ezt a nemzetet a múltból a jelenbe és átmenti a jelenből a jövőbe is; szimboluma annak a határtalan reménykedésnek és bizakodásnak, amelylyel a nemzet mostani porbasújtottságából való felemelkedésében és Trianon okozta tetszhalálából való feltámadásában hisz; szimboluma annak a hatalmas turáni ősi erőnek, amelyet ezer esztendő semmiféle vihar sem volt képes letörni!

Ez a hatalmas turáni ősi erő ma még szárnyaszegetten vergődik ugyan a trianoni sziklasírban és szabad kibontakozását a trianoni sziklasír torlaszai ma még megghiúsítják ugyan, ámde amiként az emlékművön az ősmagyar harcos mellett álló kémlelő és figyelő, ugrásra készülő hatalmas hímoroslán lesi és várja az alkalmat, hogy prédájára vethesse magát, azonmód lesi és várja

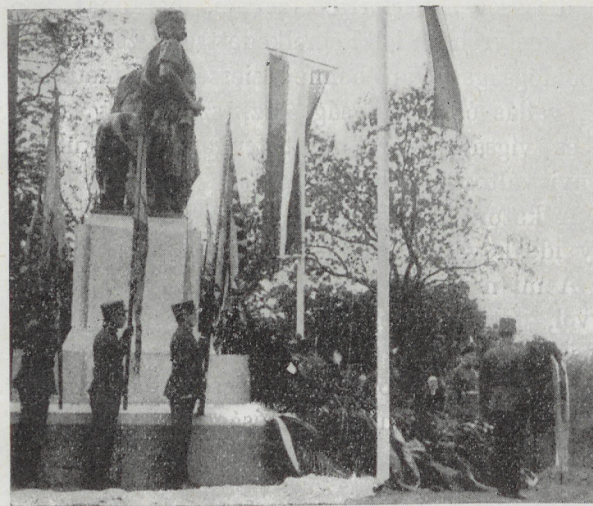
ez a felgyülemelő turáni ősi erő is, hogy kitörni készülő viharával a magyar feltámadásra hívó szózatra a trianoni sziklasír torlaszait elseperhesse!

Hirdesse tehát az akadémia parkjában álló, az elmúlt nagy időkre emlékeztető mű ne csak a hazájukért és nemzetükért hősi halált halt testvéreink emléke iránt táplált kegyeletünket, hanem hirdesse az ő szellemük halhatatlanságával együtt a magyar nemzet halhatatlanságát is és szimbolizálja a magyar szivekben és lelkekben mélyen elágazóan gyökerező ama hitünket, hogy azon az eljövendő nagy napon a mi halhatatlan hős szellemeink is

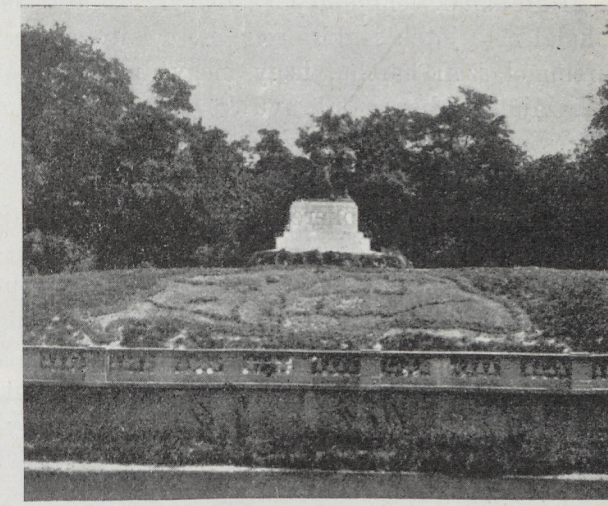
»Feltámadnak haddal-vésszel,
Buzogánnyal — kelevézzel,
Kifeni mind nehéz kardját
S a hont újra elfoglalják.«

* *
*

Fényképfelvételek a világháborúban hősi halált halt magyar tisztek emlékművének leleplezéséről, 1928. május 17.

vitéz Sipos tábornok a Ludovika Akadémia nevében megkoszorúzza az emlékművet

Az emlékmű a tó felől, előtte Nagymagyarország virágtérképe

A kormányzó és tisztii tribün közönsége

A KATONA

Irta: vitéz Csatáry József őrnagy a m. kir. 1. honv. gyalogezredben

Jelentősége abban van, hogy a legősibb emberi és nemzeti célok örök bajnoka.

A katonát a nemzeti élniakarás hatalmas ereje szülte.

Katonák a honszerzők, birodalom- és ország-alapítók. Katonák adtak lehetőséget a nemzet fejlődésének, katonák vívtak ki tekintélyt az egyes népeknek.

A katona fegyverének acélján csillog a becsület, a katona lelkében él a múlt, jelen és a jövő.

A katona puszta léte avagy hősie ellentállása teremtett hitet, rendet és határokat. A katona a nemzeti élet fenntartója, a veszedelem elhárítója és hőse.

Katonának lenni szép és magasztos hivatás. A halál nem játék senkire sem. És a katona ezzel a rémmel száll harcba, hogy megvédje nemzetét és hazáját. Ebben a szörnyű küzdelemben sohasem volt és nem is lesz megegyezés. Itt nincs délibáb, hanem félelmetes valóság.

A katonában gyökeredzik a nemzeti és faji sajátosság természeti összessége. A katona a férfiaság őstípusa és az egyéniség megformázott képviselője. A katona lelkiismerete az a végvár, ahol ápolják legfőbb erkölcsi kincseinket.

A katona nemességet és önzetlenséget jelent. A katona álma a nemzet nyugalma és nagy-

sága, annak biztonsága. Fegyvere a tisztaság, segítőtársa a hűség kötelességtudás.

A katona gondolatvilágában nincsen megalkuvás, gáncoskodás és hitványosság. A katona szembenéz és lát, helytáll és harcol.

A katona lelke csupa idealizmus. Ő a hazaszereget apostola, az önfeláldozásra való készség leventéje, a hősök kegyeletének őre, a katona a jövő záloga.

A nemzet életében a katona fegyelmesség, hűsége és hite nagy és gyümölcsöző tényező, mivel egyetemes összessége és minden porcikája ugyanegy és halhatatlan cél felé irányul.

A katona életszabálya az egyszerűség, dogmája az állhatatosság és a bajtársiasság. A katonai életnek van sajátossága, szépsége, költészete, legendás dicsősége, vérforraló zenéje, hatalmas képzelete, mélyreható lelki emelkedettsége, zsenialitása és boldogsága. Van benne ősiesség és modernizmus, vallás és pogányság, tűz, szenvedély, türelem, dal és vígság épűgy, mint tengernyi nélkülözés, ezernyi változatosság.

A katona a nemzeti Gószusz zászlótaratója, a nagy ideák vasoszlopa.

A mi nemzetünk egy ősi katonacsalád katonás szívvvel, tettekkészséggel és katonai erényekkel. Tartsa tehát magát mindenki katonának, becsülje meg a fegyveres katonát, mert ezzel ki-ki önmagát is értékeli és a nemzeti méltóságot emeli.

*Az életmentés közben vízbejűt
nemes Hanzély Pál fhgy.
a Leventekör volt tagjának síremléke*

*A VILÁGHÁBORÚBAN ELESETT MAGYAR TISZTEK
EMLÉKMŰVÉNEK LELEPLEZÉSE 1928. V. 17.*

*GLOCK TIVADAR nyug. tábornok
pasztellje után*

AZ OLASZ FASCISTA MILICIA

Irta: dezséri Bachó László, m. kir. honvéd Ludovika Akadémia tanára

Gyakran halljuk emlegetni a keresztény és nemzeti gondolat ellenségei által terjesztett azon elméletet, hogy a bolsevizmus és a szélsőséges szocializmus egyéb túlhajtásai logikus következményei a hosszú háborúnak és csak azokban az országokban tudnak nagyobb megrázkodtatásokat okozni, melyek a háborút elvesztették. Ezt az elméletet látszanak igazolni Szovjetország, a magyarországi vörös uralom, a rövidéletű müncheni szovjet, azután a németországi spartakusok nagynehezen levert véres lázadásai, a bécsi kommunisták meg-megújuló túlkapásai és a bulgáriai bombamerényletek. A demagógia önző receptje szerint a bolsevizmus egyetlen orvossága és ellenszere a teljes pacifizmus, a népjogok legszélesebb kiterjesztése és olyan társadalmi és gazdasági reformok végrehajtása, melyek úgyszólván teljesen egyértelműek a kommunizmussal. Ezen egyoldalú és hamis beállítás mögött kettős szándék lapul meg: egyrészt hirdetni azt, hogy a társadalom szervezete a krízis elmúltával a nagy betegséggel szemben immunissá vált s védekezésre többé nincsen szükség, másrészt pedig a fáradt és nyugalomra vágyó polgári társadalomtól kicsikarni minél több engedményt addig is, míg a marxai teória megvalósítására az idő el nem érkezik.

Spanyolország nem vett részt a világháborúban és a társadalom összeomlásától mégis csak egy erélyes, a jövőbe látó ember vaskeze mentette meg. Hollandia élvezte a háború összes gazdasági előnyeit és most kénytelen gyarmatain állandó háborút viselni a vörös rém ellen. Anglia, az Egyesült Államok megnyerték a háborút és Moszkva propagandája folytán mégis olyan megrázkodtatásoknak vannak kitéve, melyek kell, hogy állandó készenlétben tartsák a nemzet összes konstruktív erőit. A kínai polgárháború, a mexikói keresztényüldözés, a nicaraguai felkelés mind azt mutatják, hogy a moszkvai rém az egész földkerekségen megfúrta támadó aknáit s hol nacionalista, hol szabadgondolkodó, majd szocialista, majd pedig az elnyomott bennszülöttek pártfogójának a maszkjában jelenve meg, vas következetességgel halad a maga véres útján, melynek végállomása, ha terve sikerül, a maga uralmának felállítására az évezredek keresztény kultúra romjain.

A moszkvai vörös áfium lélekmérgező hatása elleni eredményes védekezésnek egyik legtanulságosabb és minket talán a legjobban érdeklő példája az olasz fascizmus. Mikor Oroszország jelenlegi urai a hatalmat kezeik közé kerítették, tisztában voltak azzal, hogy a játszmát csak akkor nyerhetik meg véglegesen, ha a világforradalom bekövetkezik és diadalra jut. Ugyanakkor, mikor a magyarországi defetisták a háború folytatása ellen izgattak és elérték azt, hogy a magyar csapatokkal a fegyvert le is tétették, az egész világban, különösen pedig az európai hadviselő államokban hasonló aknamunka folyt, mely a magyarországihoz hasonló eredménnyel végződött volna, legelső sorban pedig a bolsevista sejtektől teljesen behálózott Olaszországban, ha nincsen vezér, rendszer és akarat, mely

Itáliát a szakadék széléről visszarántja s a győzelmi akaratot ébrentartja a központi hatalmak lelkierejének az összeroppanásáig.

Mussolini, a szocialista már a háború előtti időben észrevette a marxai szocializmusnak az olasz nép lelkiületével össze nem egyeztethető lényegét és kinövésseit s olyan társadalmi és gazdasági berendezkedés létesítésén dolgozott, amely távoláll a marxista, szabadkőműves és nemzetközi ideológiától és amely lényegében teljesen nemzeti, olasz és keresztény lévén, hadat üzen az osztálygyűlöletet hirdető marxizmus zord és zagyva rendszerének. Felismerte, hogy egyrészt az industrializmus kinövéssei, másrészt a proletáriátus izgatása által megbontott társadalmi egyensúly csak egy olyan nivelláló és az összes nemzeti erőket összefogni tudó erős, központi kormányhatalom útján lehetséges, amely a társadalmi és gazdasági katasztrófákat úgy akadályozza meg, hogy az önző érdeket hajszoló demagógiát lehetetlenné teszi, összefogja a nemzet összes értékes erőit, az antiszociális és anarchikus elemek alól a talajt kihúzza és mély gyökereket eresztve a társadalom minden rétegébe, a társadalmi prevenció módszereivel egyensúlyozza ki és használja ki a nemzet egyetemének a javára a társadalomnak a lelkiismeretlen demagógia által egymás ellen uszított erőit.

A világháború kitörésekor az olasz semlegesség, később az olasz beavatkozás szószólója lett, mert belátta, hogy Olaszországnak a sorsdöntő órákban egységesnek kell lennie. Mikor a háború előestéjén először Mussolini adta ki a jelszót: *»Mától kezdve pedig Itáliában nincsenek mások, csak olaszok»*, a marxista alapon álló vezetők kizárták a szocialista pártból, nem is sejtve azt, hogy ez a kizárás az olasz szocializmus eljövendő bukását jelentette. Mert az a perc volt az olasz fascizmus születésének a pillanata, mikor a szocialista pártból kitessékelt Mussolini, ki az olasz nép egyetemének az érdekeit föléje merte helyezni a proletáriátus osztályérdekeinek, a szocialistákkal minden közösséget megszakított és minden melléktékintet nélkül sutbadobhatta az ócska, zagyva és nemzetietlen doktrínákat. Búcsút is mondott a régi tömegeknek, hogy új tömegeket szerezzen és szervezzon meg az ő elgondolása alapján. Ez az új tömeg pedig az idegen doktrínáktól még meg nem fertőzött ifjúság, az új Itália volt.

Mikor az egységes Itália két ezredév óta először vívta nagy csatáját, Mussolini sem maradt otthon, hanem ott harcolt az Isonzónál. Itt látja egymás mellett harcolni az alpesi parasztot, a nápolyi hajóst, a milánói munkást, a szicíliai pásztort, a római nemesi és megannyi különböző hajtását az olasz törzsnek, mely azelőtt sohasem látta és nem is ismerte egymást. Mi lehet az, ami ezeket az egymástól annyira különböző embereket összeköti? A vallástalan, csak osztályérdeket ismerő, lelketlen demagógia? Marx önző és zürzavaros elmélete? A szocialista vezér az ágyuk tűzének villámlásánál ismeri fel, hogy csak a nemzeti gondolat, egy olyan szocializmus lehet csak a jövőendő

politikája, mely minden olaszt egyformán a keblére ölel és amely minden olasz érdekeit egyesíti.

Sebesülten hazatér. Látja, hogyan dül otthon a defetizmus, hogyan aknázzák alá láthatatlan kezek a frontot, a katonák győzelmi hitét, hogyan sorvasztják el zavarosban halászni akaró demagógok a mögöttes országrész erkölcsi erőt. Látja a meddő szócsatákat pártok és egyének érdekében, hogyan akarják a pártok főemberei politikai pecsenyéjüket megsütetni a világháború tüzeinél, hogyan akarják a háborús fáradtságot Itália érdekei ellenére párt- és személyes célokra felhasználni; látja Moszkva kezét, amint forradalomra, fegyverletételre lázít, míg a különböző pártok vezetői gyáván alkudoznak a defetizmussal. A zszurnaliszta Mussolini lapjában merészen szembeszáll a pacifista propagandával, de hamarosan be kell látnia, hogy azok, akik rá hallgatnak, a fronton vannak; a hátszág háborúban kifáradt népe az orosz forradalom híreinek hatása alatt a minden áron való békét követeli és megmérgezi a frontkatonákat is. Ekkor jön a caporettoi vereség híre, melynek rettenetes hatása megmutatta, milyen rothadt már az ország belső élete, győzelmi akarata. Mussolini lapja a propaganda összes eszközeivel felkorbácsolja a már-már teljesen elalélt erkölcsi erőt és sikerül is neki meggyőzni a közvéleményt arról, hogy a harcosoké a jövő. Mikor a magyar forradalmi kormány a fegyverletételi parancsot kiadta, Olaszország is nagyon közel állott a teljes összeomláshoz, a kétségbeesett fegyverletétel után azonban a győzelem érett gyümölesként hullott Itália ölébe.

Mikor a befelé gyenge olasz kormány külpolitikailag is gyengének bizonyult és a békekonferencián nem tudta megakadályozni azt, hogy Olaszországot elűssék a győzelem gyümölescsejtől és lemondassák Fiuméről és Dalmáciáról, a nagy kiábrándulás ismét a pacifisták és kommunisták karjai közé kergeti a tömegeket. A forradalom szele végigsöpör az egész félszigeten: több olasz városban kikiáltják a szovjetet, Milánóban a munkáslázadást a katonák lábhoz tett fegyverrel nézik végig és eltűrik, hogyan pofozza meg az őrző tőmeg a tiszteket.

Mussolini látja, hogy számára elérkezett a cselekvés órája, ha Olaszországot a bolsevizmus iszapjában való teljes elmerüléstől meg akarja menteni. Lázasan szervezi országszerte frontkatonákból, nacionalista elemekből, különösen pedig az ifjúság köréből a fasciókat, hogy azokkal megbuktassa a tehetetlen kormányt, mely ölhetett kézzel nézi a vörös forradalom tüzeinek elharapódzását. D'Annunzio merész vállalkozása hírére, mikor az legionáriusaival egyesapásra kikergette Fiuméből a népszövetségi diktátum végrehajtására odaküldött nemzetközi katonaságot, Mussolini repülőgépen odautazik, felveszi az érintkezést D'Annunzióval, ki szintén a gyáva és kapkodó kormány eltávolítását tartja a legsürgősebb feladatnak. Közben lezajlanak az olasz választások. Az eredmény nagy szocialista és kommunista többség volt, ami reflektor-ként világított be abba a sötét mélységbe, hová a demagógia az olasz közszellemet lezüllesztette.

A választások eredményének a következménye az volt, hogy a vörös izgatás többé nem ismert határt. Sztrájkok, tüntetések, lázadások, rablások és erőszakoskodások, üzemek elkommunizálása, kommunista

felvonulások egymást követték az Alpoktól le Sziciliáig. A kormány ellenintézkedések megtételére gyengének érzi magát, a polgárság szervezetlen és fegyelmetlen, a katonaság több helyen fellázad; mindenki elveszti a fejét, csak a jövő embere dolgozik: lázasan szervezi, felfegyverzi az embereit, hogy a fegyveres erőszak eszközeivel mérhessen halálos csapást a lelkiismeretlen demagógiára.

Ekkor a fascista légiók szörványosan már össze is mérik erejüket a kommunista tömegekkel; bombára bombával, kézigránátra kézigránáttal felelnek. Mikor azonban 1920 novemberében Bolognában a városi hősök elhatározzák, hogy Bologna székhellyel megalakítják a tanácsköztársaságot és a városi tanács fascista és nacionalista érzelmű tagjait a legbestiálisabb módon meggyilkolják, Mussolini fegyverbe szólítja az egész félsziget fascistáit és mindenütt támadólag lép fel a vörösök ellen. Nyílt utcákon folynak a véres csaták hónapokon keresztül, a polgárháború minden rémségét végigszenvedi a szerencsétlen Itália, a halottakat és sebesülteket már nem is számlálja senki. De az eredmény megvolt: a fascisták lobogó lelkesedése keresztülgázolt a vörös tömegeken, a kommunizmus főfészkeit a feketeingesek fegyverrel a kezükben füstölték ki. A fascio megmentette Olaszországot és a nyugateurópai kultúrát Oroszország szomorú sorsától.

A kormány, tétlenül nézve az eseményeket, titokban azt remélte, hogy a vörös veszedelem elmúltával majd könnyen le fogja törni a fascistákat, de Mussolini, mihelyt a bolsevizmus réme véres fejével bűjt vissza odújába, máris új harca készül. Látva, hogy a veszedelem elmúltával a politikában a régi játék kezdődik s hogy ennek következtében a szocialisták erejük utolsó megfeszítésével általános sztrájkokkal tüntetnek a mindig népszerűbbé váló fascizmus megerősödése ellen, Milánóban ismét fegyveresen lép fel ellenük, egyben pedig döntő lépésre határozza el magát s alaposan kidolgozott programját a hatalmas erővé duzzadt fascista légiókkal végre is hajtja. Nápolyban 40.000 feketeinges felett tart szemlét, kik valamennyien a Rómába való bevonulást követelik. Ez meg is történik. Mussolini a fascista alakulatok általános mozgósítását kiáltványban proklamálja és a légiók hirtelen rajtaütéssel elfoglalják a királyság nagyobb városaiban a középületeket és közüzemeket, a vidéken pedig nagyobb tartalékokat összpontosítanak arra az esetre, ha a fővárosban komolyabb harcokra kerülne a sor, ami azonban nem következett be, mert a »*Marcia su Roma*«, a Rómába való bevonulás ellenállás hiányában vér nélkül, programmszerűen sikerül, a fascisták a nehéz feladatot a többi helyen bevált rajtaütéssel hajtják végre. Mussolini 24 óra leforgása alatt a helyzet ura lett Olaszországban és másnap mint designált miniszterelnök állva az uralkodó előtt, annak rendelkezésére bocsátotta önmagát és a fascio diadalmas légióit, az egészséges lelkű, nacionalista szellemtől áthatott feketeinges ifjú olaszok hatalmas seregeit; az olasz nép pedig, felszabadulva a vörös lidércnyomás alól, lelkesedéssel fogadta a bizonytalanság és a polgárháború vérontásai után a káoszról kivezető, nyugalmat hozó erős kezét.

A fascizmus teljes győzelmét követő huszonnégy órában a Rómába bevonult tízezrekre menő fascista

sereget hazaszállíttatja és a parlamentben programot ad. A régi hangzatos, de belső tartalom nélküli jelszavak helyére három súlyos és kemény szót állít, melyekre fel akarja építeni a mult kaotikus zürzavara után az új korszakot, az új államot. Ez a három kemény, döbbenetes szó: *felelősség, kötelesség, fegyelem*, nem csillogtatta meg egyes osztályok előtt beválthatatlan ígéretet teljesedésének hiú reményét, hanem ellenkezőleg, a nép minden rétegére súlyos kötelességeket rótt és mégis magához vonzotta a tömegeket. A »*Duce*« pedig szokott erélyével fogott neki, most már mint a kormány feje, a maga elé tűzött átszervező munkának, mely a gazdasági, politikai, társadalmi és honvédelmi reformoknak ezen rövid ismertetés keretében fel sem említhető sorozatát foglalja magában.

Mindenekelőtt a fascista hadsereg kérdését oldotta meg és pedig úgy, hogy ezt az akkor már 150.000 főre rúgó lelkes gárdát nem bocsátotta szélnek, hanem a Nemzeti Védőrséget, a *Milizia Nazionale*-t szervezte meg belőle, azaz a fascistákat beleolvasztotta az állam többi karhatalmi alakulatai közé.

Ennek a védőrségnek a lényege, működése és feladatai a fascista kormányforma uralomrajtása óta fokozatosan lényeges változáson mentek keresztül, mielőtt a mai, már teljesen kiforrott nyugalmi állapothoz érkeztek volna meg. Az első időben a fascista légiók mint a fascista rezsim legerősebb támaszai, úgy szólván politikai hadsereg voltak, állam az államban, ami érthető is, mert a fascizmus megvalósulásának első stádiumában a cél az olasz állam és nép megállítása volt azon a lejtőn, melyre a nemzeti kötelek szétbomlasztását célzó szélsőséges szocialista agitáció taszította az országot. Az olasz nép érthetőnek is találta, hogy ez a fascista milícia, amely a legnagyobb erkölcsi és anyagi krízis idején Itáliát a zavarosban halászni akaró demagógia bomlasztó munkájának szörnyű következményeitől megmentette, bizonyos föfelügyeleti jogokat gyakorolt az állami intézmények fascista szellemű átszervezéséig az állami szervek és az egész társadalom felett. De mint az nálunk is történt az ellenforradalom első lázának lelohadása után, Olaszországban is eljött az idő, hogy a fascista államhatalom fokozatos megszilárdulásával bekövetkezett konszolidáció következményeképpen a feketeinges milícia, a nemzeti forradalom egykori eszköze, átadta a vezetőszerepet az államhatalom alkotmányos tényezőinek és a régi ernyedetlen buzgalommal, de új célkitűzésekkel támogatja az államhatalmat az alkotmányos rend fenntartásában és a destrukció megmozdulásának lehetlenné tételében.

Az 1923 február 1-én kelt kormányrendelet alapján hivatalosan is megalakult fascista önkéntes védőrség az olasz fegyveres erő kiegészítő része. A milícia országos megszervezése céljából a királyság területét 16 zónára osztották fel; ezek élén egy »helytartótábornok« (luogotenente-generale) áll, körülbelül a hadosztályparancsnokénak megfelelő hatáskörrel. A védőrség kiegészítése a 17—50 éves polgárok önkéntes jelentkezése alapján, tehát minden kényszer nélkül történik. Minden zóna területén, annak kiterjedéséhez képest, bizonyos számú légió van megszervezve. A légió, mint szervezési, kiegészítési és gazdaság-kezelési egység a rendes hadsereg ezredeinek felel

meg és 3—6 zászlóaljra (coorte) oszlik. A zászlóaljak századokra (centuria), ezek szakaszokra (manipolo) és rajokra (squadra) vannak beosztva. A nevekből látható, hogy a védőrség megtartotta régi római jellegű szervezetét. A milícia tisztikara és legénysége, a törzseknél beosztott, szervezéssel, nyilvántartással és gazdasági teendőkkel megbízott és rendes havidíjat élvező kisszámú tisztet kivéve, különben rendes polgári foglalkozását végzi, csak az ünnepeken tartott gyakorlatokon, szemléken stb. jelenik meg, de sem a gyakorlati napokon, sem pedig behívás esetén semmiféle fizetést, pótdíjat vagy élelmezési váltáságot nem élvez, kivéve azt az esetet, ha szolgálati érdekek a milícia tagjainak lakóhelyükről való eltávozását követelik meg, amely esetben azoknak élelmezés és csekély napidíj jár. Állandó szolgálatot a miliciának csak egy kis töredéke teljesít, körülbelül 20.000 ember.

Az önkéntes milícia első felszerelése államköltségen történik. Minden önkéntes kap egy nadrágot, fekete inget és fezt, míg a felszerelés többi részét a sajátjából szerzi be, valamint a kincstári felszerelés karbantartásáról is maga gondoskodik.

Mivel ez a feketeinges milícia hivatalosan is az olasz haderő egyik integráns része, kiképzése is a hadsereg gyakorlati szabályzata alapján történik. Természetesen gondoskodás történt arra nézve is, hogy a milícia alakulatai ne csak rajokban, századokban és zászlóaljakban képeztessenek ki, hanem hogy időnként résztvehessenek a magasabb kötelek nagyobb szabású gyakorlatain is. Így pl. o. bevonattak a fascista alakulatok a bolognai próbamozgósításba, a génuai partraszállási gyakorlatokba, az Umbriában tartott nagy hadgyakorlatokba és alkalmuk volt arra is, hogy az új rohamalakulatok gyakorlatain is résztvehessenek.

Olaszország afrikai gyarmatain is megszervezte az önkéntes miliciát és ez többször került abba a helyzetbe, hogy nemcsak gyakorlatokon, hanem a tripoliszi és fezzáni arab fölkelőkkel vívott komoly harcokban is résztvehetett, melyek során halottakban és sebesültekben komoly veszteségeket is szenvedett.

Mindennek logikus következménye, hogy a milícia szolgálati szabályzata lényegileg azonos a rendes hadseregével, de tekintettel van a miliciái önkéntes jellegére, amennyiben a fegyelmi szabályokra, behívásokra, szemlékre és gyakorlatokra vonatkozólag ennek megfelelően intézkedik. Különleges rendelkezések szabályozzák a milícia tagjainak jogi helyzetét a hatóságokkal és magánosokkal szemben, valamint a vasúti szállításokat is, melyeknél a milícia a hadseregére érvényes tarifális kedvezményeket élvez, továbbá az egészségügyi szolgálatot és a miliciának az ifjúsági u. n. »előőrszapatok«-hoz való viszonyát.

Ezek az ifjúsági fascista alakulatok a milícia tisztjeinek vezetése alatt állanak. Különben párhuzamba vonhatók a mi cserkészcsapatainkkal.

Különleges rendelkezések alapján az ifjúság testnevelése teljesen a fascista miliciára van bízva és a hadsereg, valamint a milícia tisztjeinek a szakszerű vezetése alatt történik. A testnevelés felőleli a sport legkülönbözőbb ágait, nagy sportversenyeket, ünnepeket rendez, önkéntes mentőalakulatokat szervez, azonban kimondottan az előzetes katonai kiképzésre

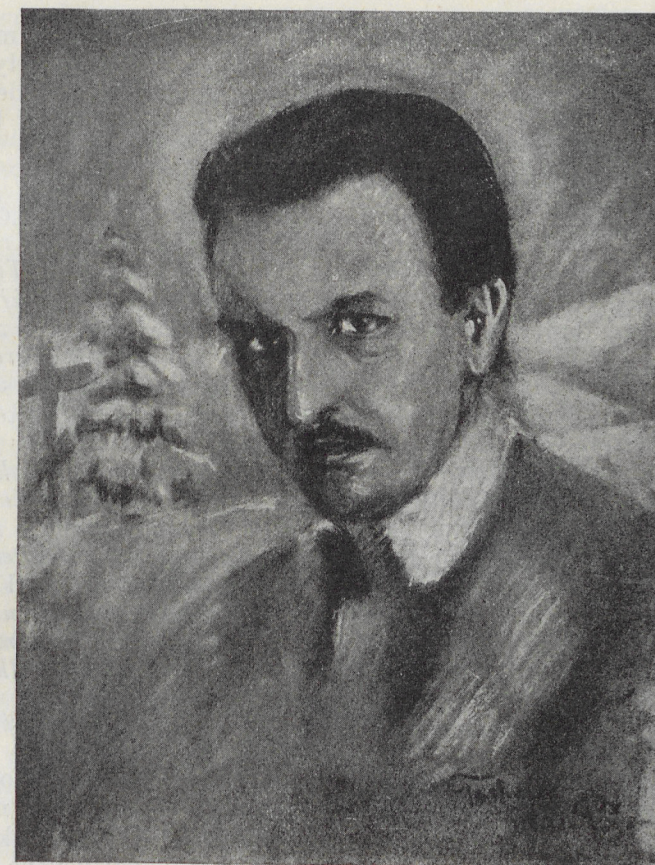
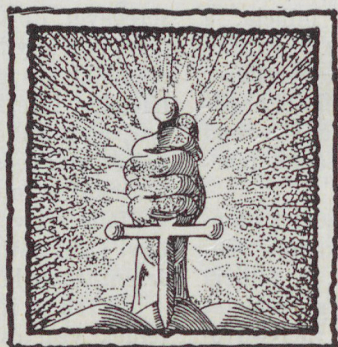
helyezi a fősúlyt és különösen a lövészkiképzést tartja szem előtt. Ujabb adatok nem állván rendelkezésemre, csak azt említem meg, hogy 1925-ben a fascista szervezetek 100.000 ifjút részesítettek előzetes katonai kiképzésben, kik közül 75% az előírt vizsgát le is tette.

Sokban emlékeztetnek a mi nemzeti munkavédelmi szervezeteinkre a fascista milícia vasútbiztosító alakulatai, melyeknek célja — mint nálunk is — a vasúti forgalom folytonosságának minden előállható esetben való biztosítása, a vasúti berendezések, a gördülő anyag, az áruk és utasok védelme. Olaszországban erről 15 vasúti légió gondoskodik, melyek nem kevesebb, mint 25.000, önkéntes jelentkezés alapján beszervezett fascista vasutast számlálnak. A vasúti légiók mintájára létesítettek egy kikötői miliciát is, amely szükség esetén a királyság fontosabb kikötőiben az ottani szolgálat folytonosságáról gondoskodik.

Miután a fascista milíciába való önkéntes belépés elengedhetetlen feltétele a teljes erkölcsi és politikai megbízhatóság, Olaszország már béke idején nemcsak egy fegyelmezett és kiképzett, többszáz ezer főt számláló második hadsereggel rendelkezik, amelyre mint az eléggé gyakori behívások és összpontosítások fényes eredményei bizonyítják, az államhatalom minden körülmények között biztosan támaszkodhatik, hanem rendelkezik egy olyan fegyelmezett és megbízható testülettel is, mely szükség esetén a többi közbiztonsági szerveket, nevezetesen a csendőrséget, rendőrséget és pénzügyőrséget, terhes szolgálatuk ellátásában tehermentesíti. Kitűnően beváltak p. o. a fascista alakulatok a délolaszországi rablóbandák és a szicíliai maffia ellen megindított irtóhadjáratban is. E fascista milícia alakulatai, még a legkisebb helyeken is állandó érintkezést tartanak föl a közbiztonsági szervek parancsnokaival, illetve vezetőivel és igen gyakran kerülnek abba a helyzetbe, különösen a terhes vasúti és határszolgálatnál, hogy azoknak tényleg segítséget is nyújtsanak. Megbecsülhetetlen előnye a miliciának, hogy

fenntartása az államnak aránylag csekély anyagi áldozatába kerül.

A honvédelmi, rendészeti és közbiztonsági szempontok, melyek a fascista miliciát Olaszországban egy kitűnően bevált, tehát szükséges intézménnyé teszik, szinte eltörpülnek a polgári erények legszebbjeire, a fegyelemre és áldozatkészségre felépült, katonailag jól kiképzett, a különböző közbiztonsági szolgálatok minden ágában jártas önkéntes milícia nemzetvédelmi jelentősége mellett, mert óriási nevelő hatása van annak a ténynek, hogy úgyszólván minden községben minden eshetőségre állandóan készenáll egy a polgárok legjobbjaiból toborzódott önkéntes alakulat, amely ha kell, anyagi ellenszolgáltatás nélkül is kész, mint azt az előfordult minták mutatják, életét és vérért a köz javáért feláldozni. Még csak azt idézem, hogy a fascista alakulatok, egyéb teljesített hasznos szolgálataik mellett, két év alatt 48 tűzvészt fékeztek meg, számtalan emberéletet és felbecsülhetetlen vagyont mentettek meg, a tengerparton nagyon sok hajótörésnél végeztek a mentési munkálatokat, sok esetben a saját életük feláldozása árán is, a vasúti légiók pedig két év alatt szolgálatuk ellátása közben 33 emberéletet vesztek. Olyan adatok ezek, melyek igen előnyös fényt vetnek a már úgyszólván mindenütt megszervezett fascista milícia és az olasz nép erkölcsi értékére, amely a háborút még a győztes államokban is követő erkölcsi dekadencia és politikai züllés után önmagát megtalálva, önmagában keresett és talált új ideálokat és azokat a nemzeti élet minden megnyilvánulásában következetesen meg is valósítja. A fascizmus állam rendszerében a milícia hatékony eszköznek bizonyult a társadalom nevelésére és fegyelmezésére, a szellemi, erkölcsi, és fizikai erők fejlesztésére egy olyan vezető kezében, aki a nemzetpolitikus tántoríthatatlanságával, akár erőszakkal is megvédi a nemzet erkölcsi és anyagi javait a kontárok és hamis proféták züllesztő munkája ellen.

GYÓNI GÉZA
SZIBÉRIAI ARCKÉPE

Tscheik Ernő eredetije után
pasztellben rajzolta Preszly
Géza akadémikus

A MAGYAR KATONALÉLEK GYÓNI GÉZA KÖLTÉSZETÉBEN

Irta: vitéz Rózsás József főlebedő

A magyar irodalomtörténet — a magyarság történelmi sorsának adottsága folytán — számos katonaköltőt tud felmutatni, helyesebben olyan írói vagy költői egyéniséget, kikben a magyar katonalélek sajátos színe tükröződik. Mert a »katonaköltő« jelzőt itt nem annyira a foglalkozásbeli hivatásra kell vonatkoztatnunk, hanem inkább a lelkiállatra. Sokszor egyezik is a kettő. Ott van pl. Balassi Bálint, aki hosszú ideig katonáskodott, s ha nem is vitte magasabbra, mint »50 lovas kapitánya«, az örök magyar katonaléket, mely már az igricek és regősök kora óta beleseng a magyar költészetbe, tökéletes biztossággal és teljességgel fejezte ki. Izzó hazaszereget, az örök harc tudata, vitézi becsület, bajtársiaság, egyenesség, kész szembeszállás, egészséges szilajság, kényes elbizottság azok a vonások, melyből Balassi a magyar katonalélek ősidőktől élő alakját szoborbaöntötte. De ott van Zrinyi is, aki már mint előkelő hadvezér viaskodott a törökkel, s akinek harsonájából ma is hatalmas erővel zúg a kiáltás: »Ne hánts a magyart!« Azután egész sorát említhetnők az olyan költőknek (*Amade, Orczi, Bessenyei* és társai, *Kisfaludy Sándor*), akik több-kevesebb ideig katonáskodtak, s akikben a magyar katonalélek vonásai is kifejeződtek.

De aztán nagy számmal vannak olyanok is, akik csak lelkükben voltak katonák. Ezek közé tartozik a világháború tragikus sorsú Tyrtusa, Gyóni Géza is. Számára a katonaság nem volt élethivatás, de belesodródva a világháború viharába, ráeszmélt a benne szunnyadó igazi egyéniségére: az örökharcú magyar katonára, akinek aztán lángszavú poétája lett.

Lehet vitatkozni Gyóni »irodalmi értéké«-ről; lehet (de nem ildomos a hősi halottal szemben) magánéletének apró botlásain csomót keresni, — de egyet nem lehet elvitatni tőle, azt, hogy ő a világháború legnagyobb katonaköltője, aki a harcra kész, de azután fergeteges erővel és úri becsülettel küzdő magyarság harci apostola és véres babérú martirja volt! Az örök magyar katonalélek lantosa, akiben dicső elődeire, a Zrinyikre, Balassikra, Tinódikra s a honfoglaló vezérek regőseire ismerhetünk. S nekünk ez a fontos: ez adja meg számunkra Gyóni értékét és jelentőségét.

Életéről csak röviden. 1884-ben született, mint Gyón község ev. papjának fia. Először pap akart lenni, de azután jegyzőgyakornok lett; később pedig vidéki lapoknál szerkesztősködött. Élete az érvényesülésért vívott harc volt. Míg mások, »gon-

dosak sarlóval indultak bő aratásra», az ő lábai alatt csak *vetetlen koldus ugarok* voltak. Az élet apró-cseprő gondjaitól, a pesti élet *vátkos iszapjától* elnyomott lelke felujjongott a háború kitörésekor. Megérezte a magyar faj hivatásából eredő élet-halálharc komolyságát, igazságát; megérezte, hogy eljött az idő, amikor újra a magyar katona írja a történelmet.

Mint egyszerű pionir közkatona Przemyslben harcolt és irt gyújtó, lelkesítő verseket. Hogy mily nemesen fogta föl a magyar katona hivatását, olvashatjuk egy leveléből: *«Nincs az a szabadkai nábob, kinek vagyonáért most otthon tudnék lenni és nem lehetnék olyan urtauglich, hogy haza tudnék menni és az én szeretteim szemébe nézni addig, míg az ő békéjük az idők végéig biztosítva nincsen.»*

Weber tábornok levele szerint ő szállította a várat védő magyaroknak a *«lelki prófuntota*, ami nélkül minden hadsereg olyan keveset ér a harc-téren. A vár feladása után őt is Szibériába hurcolták, ahol aztán a nyomorult *«rabvackokon»* megrázó versekbe lehelte dacos haragvású fájaldalmát és hazavágyódó, lázas lelkét. — 1917. júniusában forrón szeretett öccsét, ki tényleges főhadnagy volt, rövidesen követte a krasznójarszki fogoly-temetőbe...

Eddig öt verses kötete jelent meg, (egy még kiadatlan), melyek között a *«Lengyel mezőkön, tábornút mellett»* című kötete a legfontosabb, mert ebben nyilatkozik meg igazi karaktere: a magyar katona, és ennek is volt a legnagyobb hatása.

Költői fejlődésére érdekes megjegyezni való, hogy a háború előtt hajlott a *«nyugatosok»* irányához. Talán a gyors érvényesülés vágya hajtotta a modernnek táborába. 1913-ban, mikor a háború villámai felcikkáztak a látóhatáron, az alacsonyos egyéni életbe kapaszkodva tagadásra üti fel dacos fejét:

*Itt hagyni mindent, szentet, drágát,
Asszonyt, búzát, bort, zenét:
Cézár parancsa nem kegyelmez,
Kell a halál-cseléd.*

*Minden drágakövednél drágább
Az én rongy életem.*

*Vagy küldj hamar pretoriánust,
Ússe szét e dacos fejét,
De bitangul a mézszárszékre
Cézár, én nem megyek!*

(Élet szeretője: 35. o.)*

De a háború első mámoros vihára feltámasztja benne igazi énjét: *a harcok magyart.*

Lelkialkatában az alaphang a *faji öntudat* és az ebből kifejlő *hazaszeretet*. Ez az érzés mindenütt

* Az idézetek a következő kiadásokból valók: Gyóni Géza: *Élet szeretője* (1909–1914.) II. kiadás. Budapest, 1918. Athenaeum. Gyóni (Achim) Géza: *Lengyel mezőkön, tábornút mellett*. Budapest, 1915. Az Országos Hadsegélyező Bizottság (bővített) kiadása. Gyóni Géza: *Rabságban* (1915–1917.) Budapest, 1919. Athenaeum.

jelen van nála, e nélkül más hangot megütni nem tud. Ehhez a meleg, mélyzengésű húrhoz harmónikusán simulnak a mellékhangok.

Acélos erővel lendül ki lelkéből a *magyarság hivatása*:

*És mindenütt, hol elnyomott sír
És mindenütt, hol rabtartó röhög,
Észak sarkától a Tűzföld fokáig
Lelkét szikrázzák új üstökösök.
És mindenütt, hol zsványság ellen
A jog nevében dörren egy mozsár,
Emészto tüzből, bosszuló fegyverben
Petőfi lelke jár.*

*Hurrá, testvér, csak most szorítsd még,
Rontsunk reájuk énekelve!
Velünk az Isten s minden szentség
S velünk harcol Petőfi lelke.
S ha úgy akarja Végzet-úr
S rablók golyója minket is talál, —
Hurrá, testvér, a menyoszágból is
Petőfi lelke vár!*

(Lengyel mezőkön: 41–42. o.)

A magyarságnak a jog-, az igazság- és szabadságért vívott küzdelme mindig *nagyszerű, komoly és öntudatos*. A magyar katona nem buta zsoldos, akit kancsukával kellene előrehajtani.

*Ha nem győzzük, sohse lesz itt béke,
Ha nem győzünk, a világnak vége.
A többi már a karabélyunk dolga,
Mert a magyar nem lehet rabszolga!*

(U. o.: 53. o.)

*Az Istent se bántsad,
Hogyha muszáj, ő is beáll
Magyar katonának!*

(U. o.: 57. o.)

Van ebben egy kis gyökere annak az ősi magyar felfogásnak, hogy a magyarok harca mindig igazságos, kiknek külön Istenük van: *a magyarok Istene*, ki mindig megsegíti őket, sőt nagy bajban velük együtt harcol.

A *magyarság küzdelme örök*. A »sok százéves magyar harag« csodás megsejtését mutatják e sorok:

*Rá ismersz-e Bálint:
Jó néhány századja
Vezetett már itten minket
Magyarok csillaga.*

*Földünkre a fogát
Akkor is fájlalta,
Akkor is csak azt feleltük
Rajta magyar, rajta!*

(U. o.: 55. o.)

A magyar ősök sem pihenhetnek, míg fiaik a hazáért harcolnak:

*Szegény öreg pap lent a sírban
Az én apám, tudom, hogy nem aludt,
Míg messze Észak gyilkos éjszakáin
Fiai fölött égtek a faluk.
Az Ur velünk volt, apám, visszajöttünk,
Szabad földben nyugodj csöndesen.*

(U. o.: 47. o.)

De legmegkapóbb bizonyítéka Gyóni Géza örökharcos magyar lelkének, hogy még a fogságból is, nyomorult *«rabvackáról»* is csak vissza, ezerszer is csak visszavágyódik a *«tört fegyverek»* hez.

*Tört fegyverünkön valahol
Még harc szekere zakatol
S lelkünk, e tépázott madár
Tört fegyverünkhöz visszajár.*

*Tört fegyverünk is még elég
Szézzúzni átkozott fejét,
Ki annyi vérért törbe visz,
Ha entestvérünk lenne is)*

(Rabságban: 37. o.)

És mennyire bizva tud *bizni a magyar öserőben* ez a magyar katona!

*E földet s mit rajt teremt zseni,
Paraszterőnek kell megvédeni.*

*És jöhet vihar, világkeverő,
Mosolygva állja szűz magyar erő.*

(Lengyel mezőkön: 24–25. o.)

Mint tigris, ha fiát bántják, ront rá *«az üzérkedőkre, a kételkedőkre, a pártoskodókra, a gerenda-töréskor szálkakeresőkre»* *«Csak egy éjszakára»* kezdetű, közismert versében, amiben tehát a magyar öserő fanatikus védelmét találjuk. Ezzel kapcsolatos motívum az ősi magyar tradíciókért való rajongás. Mert *«mikor gránát bögött, mikor bomba csattant, mikor ezer ördög fütött ezer katlant»,* ki merészelt volna bántani a mindennap vérbe mártott magyar kokárdát, a magyar katona egyetlen jutalmát?! Lágyabb hangok aztán e hatalmas akkordban az *önfeláldozás a többiekért, a bajtársiasság, ami ősi magyar katonavonás.*

*Pajtás, húzódj csak erre közelebb.
A golyó a földet ott mind kívágta,
Jobb lesz nekem a te fekvőhelyed —
A kicsi fiad ne várjon hiába.*

(U. o.: 12.)

S ez a nemes bajtársiasság szinte gyöngédséggé érzékenyül, amikor a *«lengyel dombon»* elesett bajtársa mellett imígyen imádkozik:

*Száttakarom a véres ponyvát,
Halott vitéz halotti leplét
S rám merevül szépséges arcod,
Testvér, ki itt rohantál nemrég
S ki megharcoltad már a harcot.*

*Lengyel dombok őszi virágát,
Didergő pár szál margarétát
Összeszedem árva csokorba
S szivedre tűzöm szomorún.
Testvér, már tőlem úgy fogadd,
Mintha asszonyod szedte volna...*

Egy másik napsugaras jelenség nála a magyar katona *kényes elbizottsága, a veszélyek, szenvedések, a hadi nyomorúság tréfás lebecsülése és a mosolygós halálmegvetés*, mikben mintha Balassi Bálint lelke szólalna meg:

*Nézd már az ebadta,
Fészket hová rakta
Sátrunk mellé egy gránát.
— Csak szívaram volna,
Sistergő tüzénél
Rágyújtának legalább.*

(U. o. 20–21. o.)

*Nap süti napszám
S ha hűs az éjjel,
Betakarózzik
Csillagos éggel.
Éhét elveri
Jó bádóg csajka;
Tükörnek is jó,
Ha kedve tartja.*

(U. o. 7. o.)

Ebben a gyönyörűséges összhangban mindig ott bujkál valami lágy, átfogó, általános emberi hang: *a szerelem*. De nem a dekadensek szerelme, hanem az örök magyar asszony modern köntösben: a Rozgonyi Cicellák és az egri nők lelke. Ez a szerelmes asszony vele küzd urával, ha itthon is van, mert ott kinn a magyar katonát asszonyának könnyes aggódása, meleg visszavárása segíti a harchan:

*Asszony, áldott, szenvedő szépem,
Egy vagy velem jóban, csapásban;
Nem kéj pohara: bús, törékeny,
Nem szeretöm, — asszonybajtársam.*

(Rabságban 108. o.)

Gyóni Géza költészetének dús és változatos hangjában, bibliásan magyaros nyelvében, izzó lelkesülttségében a magyar katonalélek ideáljára ismerhetünk rá.

A nemes faji öntudat, hazaszeretet, a magyar faj hivatásából eredő öntudatos örök harc komolysága, igazságossága, a magyar öserőben való bizalom és ennek fanatikus védelme, a veszedelmek, nyomorúságok, a halál lemosolygása, bajtársiasság, önfeláldozás

benne élt a hosszú évszázadokban elmult minden magyar katonában. Gyóni Gézával ki is fejeződött.

Meg kell jegyeznünk, hogy nem szabad és nem lehet itt a világháborút, mint diplomáciai, gazdasági stb. erők küzdelme eredőjének tekintenünk. A magyarság nagy többségének minderről fogalma sem volt, *nem volt annak lelkében más, csak élni akarás és halnimerés a maga és az eljövendő magyarok hazájáért!*

Ebből a heroikus küzdelemből eredő minden büszke, dacos mosolygás és fájás lángszavú költője Gyóni Géza volt, ki nemcsak magyar, hanem nemzetközi viszonylatban is a világháború igazi poétája. Mert más nemzetnél sem találhatunk ilyen — váteszi ihlettséggel — irt háborús poemát:

*»Foganjon meg a forró átok,
Mit fiát vesztett anyja mondhat,
Mit párja vesztett kedves mondhat:
Száradjon el sátáni teste
Száradjon el az átkozottnak!*

*— — —
Ki halálod és e vértengert
Valaha orvul felidézte.*

*Foganj, foganj meg forró átok,
Ámen, ámen!*

*És aztán hajrá,
Hajrá csak egyre közelebb,
Hajrá új harcon véren által,
Hol győzelem virága nyit.*

(Lengyel mezőkön : 31-32. o.)

Nagyon hangsúlyozzuk, hogy Gyóni Géza nem a rombolás háborújának, a vérontás extázisának költője, hanem az ezeresztendős oltárookért harcra kényszerített magyarság küzdelmének *megváltói alakja*, aki hittelt hirdeti, hogy »szent leszámolás« lesz és »virágos ékes fegyverünk nyomában nagy Békeország vasfalai nőnek«.

Lehet-e nemesebb átszellemültséggel elgondolni a magyar katona harci sorsát, hivatását, mint ezt Gyóni tette e sorokban:

*Életemet, e drága pohárt, zengőt
Csordultig vérrel kezembe adom.
Óntözd vele a boldogabb jövendőt,
Jövő virága nyiljék gazdagon.*

*Jövő magyarját minden ág ne húzza,
Rémlátás réme ne háljon vele,
Csodára keljen áldott magyar búza,
Aki vetette az arassa le.*

*Fogadd el tőlem Világ Magvetője
S ha kezdődik a boldog aratás,
Engedd Uram, hogy nyílhasson belőle
Hazai rónán egy magyar kalász.*

* * *

De végezetül meg kell mondanunk, hogy mi is lett e »magyar bárde sorsa. Mikor Przemysl várában és a lengyel mezőkön harcoló sok százezer magyar katona az ő lángpallosától hajtva kitérta

mellét a tűznek, bajnak, halálnak és az ő szavait suttogva csuklott a földre a Hazáért, — amíg Németországban ismerik és Petőfi lelkét látják benne: — Magyarországon, helyesebben Budapesten szintén irnak róla, de inkább csak általános semmitmondásokkal. Ahelyett, hogy siettek volna felfedezni, a *magyar faj feje fölé* emelni, szavait belezúgatni a kételkedőkbe, az üzérkedőkbe; ahelyett, hogy költészetének ereje által minden maradék magyar erőt beleállítottak volna a döntő csatásorba, — a nép széles tömegei számára úgy szólván ismeretlen maradt. Pedig szent háborút kellett volna hirdetni s az ő kitérult, vérző lelkét zászlóként fölének emelni!

Csak a Budapesti Hirlap »Dunántúli«-ja vette pártfogásába Gyónit a nemzetközi dekadencia támadásai ellen. De majdnem hiába. A magyar faj már előbb is fuldoklott. Nem volt már szája, melyen szólhatott volna. Mert a faj szája: az *irodalom és a sajtó »idegenek«* kezére került, akik aztán bomlasztó méreggel megszibbasztották ősi erőinket. Ezeknek nem kellett a harc a Hazáért, nem kellett integritás. Hogy kellett volna hát Gyóni Géza?

S míg Gyóni Szibériában mártíromságot szenved a magyar génuszért, idehaza agyonhallgatják vagy becsmérik, de neki még a rágalom is jól esik, ha hazai földről jó.

*Gögös Hunniában
De olcsó az ének!
Még haza sem értem,
Hajlékot sem kértem
S már elküldenének.*

*Tépett, riadt hattyu
Csak egy zugra vágytam
Csöndnek szigetében . . .
Szabad-e még kérnem
Gögös Hunniában?*

(Rabságban : 40-41 o.)

A »rehabilitálás« már késő volt. Gyóni Géza is meghalt, a háborút is elvesztettük . . .

De vigasztalásul maradt Gyóni tragikus életéből a bizonyosság, hogy a magyarság sorsdöntő óráiban mindig megjelent a magyar katona a *hazaszeretet, kötelességtudás, önfeláldozás* nemes fegyvereivel s erejének teljével akart és tudott küzdeni, és mindig megjelent egy-egy költő-vátesz, aki a *dal* erejével új ütésre acélozta a lankadó izmokat és a lelkesültség tűztengerével pótolta a megrikult brigádokat.

Már tíz éve múlt, hogy Szibéria földjében porladozik. Lelkes hívei emléktáblát helyeztek el szülőházán, néhány emlékünnepet is rendeztek, de a »nagyközönség« hallgat Gyóniról . . . Hisz az a szerény összeg sem akar összegyűlni a Petőfi Társaság Gyóni-alapjához, ami lehetővé tenné, hogy a »harcszekerek«-től megtört teste rajongásig szeretett magyar földjében pihenjen.

Ez a kis ismertetés csak néma tisztelgés akar lenni a halhatatlan magyar katonalélek méltó csillagjárása előtt . . .

A »NEMZETI ÁLDOZATKÉSZSÉG« SZOBRA

VATTER LÁSZLÓ akadémikus
pasztelleje után

EGY GYALOGSÁGI TISZT A HÁBORÚBAN

Beküldötte: Dr. Szeremley Ákos ny. kir. tanfelügyelő

A háborús irodalom egy termékének ismertetése került a kezünkbe. A mű címe: »Egy gyalogsági tiszt a háborúban«; szerzője F. Boilloz egyetemi tanár, zászlóaljparancsnok a volt 5. francia gyalogezredben. Jelentések, parancsok, szolgálati jegyek és levelek képezik a mű tartalmát, megannyi annak illusztrálásául, hogy a háború vitelének kis és nagy egységekben három fontos tényezője, hogy a tisztek: tökéletesen ismerjék hivatásbeli kötelmeiket, magatartásuk legyen ildomos a nélkül, hogy akár az alárendeltekkel szemben való szigor gyakorlását szem elől tévesztenék, akár a felsőbbekkel szemben szolgálai megalkodással fajulna és végül: nagy, nagy szeretet embe-
reik iránt.

Az ismertetés a következő szemelvényeket közli.

Szerzőnek levele 1915 április 16-án egy nőhöz: »Asszonyom! Az ön nagyrabcsült férje néhány nap előtt engedélyemet kérte, hogy délután a városban dolgozhassek és így kevés pénzt szerezzem. Nem volt módomban a kérelmet teljesíteni, azonban megtudakoltam, hogy mi szándéka van a szerzendő pénzzel, amire azt felelte, hogy ajándékot akar vásárolni gyermekeinek. Szerencsére a szolgálati szabályzatok nem tiltják meg, hogy ilyen esetekben embereimet helyettesíthessem, miért is igen lekötöleznem, ha lenne szives elfogadni az idezárt kis csomagot, amit atyai szeretettel küldök és ajánlok fel. Fogadja megkülönböztetett tisztelem nyilvánítását... stb...

1916 márc. 2.: »Végigmenve a lövészárkok vonalán, egy bal kart találtam (tartalékos katonáé, jegygyűrű nélkül). Jelentést kérek azonnal, hogy saját egységeimhez tartozó katona karja-e és igenlő esetben, hogy mely órában küldetett előre a megfigyelő állásba? Kerülni kell azt, hogy emberi testrészek maradványai künnhagyassanak. Ily látványnak lehangoló hatása van a frontra érkező erősítésekre és új egységekre.«

Jelentés az ezredparancsnokhoz: »Van szerencsém igazolni... számú parancs vételét, amellyel felhívatam,

hogy N. N. tartalékos katonát a katonai érem odaülésére felterjesszem, akinek bal lábát egy gránáthüvely elvitte. Hogy mérsékeljem azon hevességet, amellyel az ellenség állásainkat tüzéségi tűz alatt tartja, szigorú parancsot adtam, hogy az állásokat senki el ne hagyja, kivéve a végső szükség esetét. N. N. ezen parancs dacára, amelyről határozott tudomása volt, hátrament, hogy bort vigyen előre. Így az egyetlen dolog, ami vele szemben alkalmazható lenne, a büntetés. Tekintettel sebesülésére, a büntetést nem lehet alkalmazni, határozottan tiltakozom azonban az ellen, hogy kizünetésre javaslatba hozassék. Engedetlensége által N. N. az országot megfosztotta egy katonától. Ha kizünetésben részesülne, azt igazságtalanul kapná és sérelem követtetnék el mindazon derék harcosokkal szemben, akik a kizünetést önfeláldozó hősiességükkel érdemelték ki.«

Levél egy örmesterhez, akinek egyik lábát a gránát elvitte: »Kedves Crépin! D. hadnagy úr éppen most közli velem az ön sebesülését. Az egész tiszti kar osztozik a sajnálkozásban, amelyben mindnyájan egyesülünk és önnek őszinte részvétünket fejezzük ki. Mindnyájunkat lesújt egy jeles altiszt elvesztése, akiben a jövődöbeli tisztet becsültük. Sebesülése Önnek dicsére válik és neve a mai zászlóaljparancsban említve lesz, hogy kifejezzem azon őszinte csodálatot, amellyel magatartását a tűzharcban szemléltem.«

Végül következik a szerző egy levele ezredparancsnokához: »Ezredes Ur! Nem kaptam meg első levelét, hanem csak a másodikát, amely mélyen meghatott, kérem azonban, hogy a becsületrend keresztjét, amelyet részemre kért, sziveskedjék Maroux hadnagy úr számára fenntartani. Ezáltal Ön egyszerre két embert fog felette boldoggá tenni. Fogadja hálámat és köszönetemet, egyúttal pedig alázatos tisztelem és személyes nagyrabcsülésem nyilvánítását...« stb.

A háború, ha borzalmait el is itéljük, az emberi erények legszebb iskolája.

* * *

Ludovikások udvartaki őrészen

FELAVATÓ BESZÉD

Irta és 1927 augusztus hó 20-án elmondta: **Dr. Béres Ferenc,**
a **Lud. Akad. róm. kath. lelkész-tanára**

Testvérek! Bajtársak!

Zsenge lelkekkel már a fészek szélén álltok. Begyakorolt szárnyaitok készek a repülésre. Utrakeltek. Itt hagyjátok ez ősi lakást, hogy e Haza megszentelt földjébe belevethessétek, beleplántálhassátok a lelkeitekbe szivót erős magvait a magyar becsületnek, a magyar lelkiismeretnek.

Mint a magyar gazda házának kéményén a fészken álló golya vadászörletét, figyelemmel fogjátok ti is kísérni e megcsontított Hazátok területét, jól tudván, hogy e honé mindenek, e honhoz fűződik szivetek és életetek, egész tevékenységek. A golyának két hozát adott a Teremtő, nekünk csak egy van, amely megcsontítva vérző sebekkel fekszik előttünk, de amelyben most élnünk kell és amelyet élhetővé és régi nagyságában ragyogóvá kell tennünk mindmagunk, mind az unokák számára.

Mint a magasságban szálló sas törtét a nap felé, úgy vágyódként repül a Ti lelketek is fel-fel a magasságba, a magyarok hatalmas Istenének szent színe elé, hol leborulva panaszkodik, zokog, kér, könyörög: »Hallgass meg Istenünk ma minket, hallgass meg szivünk kezeiben is bizakodó sóhaját. Nagy és súlyos terhet veszünk ifjú vállainkra ma, nagy terhet, mely alatt még a megpróbáltatás is megmozog, de Veled készségesen sietünk e terhet elé, készséges lélekkel lépünk ez iga elé és fogadjuk, hogy amire ezküszünk, bármekkora áldozatokba kerüljön is, örömmel és odaadással fogjuk azokat teljesíteni. Nem... nem fog egyet sem közülünk megfizetni az aljas ármány, nem... nem fog egyse közülünk elesni az élet nehéz megpróbáltatásainak iszonyatos harcáiban; sőt hatalmas Istenünk pártfogása mellett a magyar erkölcsi nagyság és a magyar lelkiismeret őreivé és hőseivé akarjuk alakítani ifjúj munkára meg erősödött lelkünket.

A) Mint az ékesen pompázó lótusz a melegvízű tavakban, úgy üti fel és fejt ki gyönyörű virághelyét a magyar erkölcs, a magyar katonai erkölcsi nagyság a magyar lélek kedves meleg berkeiben. Valami sajátos jóleső érzés lepi meg a magyar ember lelkét, ha rá gondol arra a magas erkölcsi színvonalára, lelki tulajdonságaira őseinknek, hogy a honszerzés és honfoglalás elvének fenntartása és véghezvitele mellett mily nemes humanizmust tartottak szemük előtt a legyőzöttekkel való bánásmódjukban.

Árpád törzsen valami főséges, magasabb hivatottságnak tüntek fel jelei. Méltóságos megjelenés, nemes magatartás, szigorú igazságosság, feddhetetlen családi élet, mélységes istenes és erkölcsös lelki fensőbbesség; hatalmas katonai harci tehetség, biztos és bátor katonai fellépés, okosság, gyors elhatározás, eszélyesség gazdagították, ékesítették úgy a honalapító Árpádot, mint minden egyes egyéniségét e választott törzsnek.

Mint a napkeletől napnyugatig hatalmas ívet leíró vilámlás gyönyörű vonala, úgy világít keresztül Hazánk történelmi életének egen ez a diadalmas Árpádi polgári és katonai erkölcsi nagyság megfűződve első szent királyunk keresztényi díszben ragyogó lelkében, óriási alkotó erejében, mélységesen szerető szívében, bölcs és okos törvényeiben, az általa megarányzott magyar nemzeti keresztény géniuszban.

Fenséges díszszemlére lép elő e nemzeti erkölcsi nagyság a magyar imádott királyának, szent Lászlónak nemzetével összeolvadt lelke előtt. Ragyog és pompázik Kálmán okosságában, IV. Béla atyai szívében. Nagy Lajos hatalmában és Mátyás igaz életrealitásában boldogítva e népet, naggyá téve e hont és dicsőséget szereve mindenütt a magyar névnek és léleknek.

Zivataros korszakainkban: a széthúzás, egymásrausztatás rémes napjai sem szűkölködtek a magyar erkölcsi nagyság jényes példáiban: Zrínyi, Koháry, Rákóczi és megannyi erkölcsi nagyságaink előtt a művelt nyugat is mindenkor tisztelettel hajította meg hódolatjeljes zászlóját.

A modern idők örögi szelleme azonban rettenetes rombolást végzett a magyar erkölcs virágos kertjében. Kéjnek dobott oda, ránk zúdította a pokol fojtogató kénkőves láváját. Alig bírjuk e rémes kor alvilági cselvetéseit. Elszédültünk a Nietzsche-féle tudományos erkölcsentől. Azt hittük, hogy boldogít és keserves tapasztalatunkkal észlelhetjük, hogy ennek az erkölcsnek zárókövetkeztetése az erkölcs hiánya. Az ő kétfajta erkölcsével éket vert az éltek erkölcsé és a nép erkölcsé közé. Így megrontotta az egyike a másikkal; elárultatta a magyar erkölcsi érzéket, feldúlatta a közös erkölcsi elveket, jégre vitte a magyar erkölcsöt.

Közibünk vetették a polgári erkölcsent, mely szerint az emberi törvény a fő; a lelkiismeret nulla, semmimem. Megmételtyezték az erkölcsünket, ki akarták lelkünkben őlni isteni alapjainkat, nem engedtek becsületeseknek megmaradni. Elég, ha meg nem fognak; ne hallgas a lelkiismeretre. A képmutatás és cselszövény foglalja el a társadalomban a sziv egyeneségének helyét. Óriási ez az átváltozás a politikai világban ép úgy, mint a különböző hivatáskörök kötelemeinek teljesítésében.

A tudományos erkölcsent semminemű hatályos fékezőt nem teremtett, ellenkezőleg lerombolta a korlátokat. Fájdalom, az ifjú hajlamos megszabadulni minden béklyótól. Egészen természetes, hogy ez a tetszetős, tudományos erkölcsent, mely kész törvényesíteni a gaztetteket, fényes szentesítést nyert első sorban az ifjúság részéről.

A középkor kezdetén küllenségek romboltak, ma helyüket — a külsőn kívül — a belső ellenségek foglalták el. Belülről pusztulunk és veszünk. Abban a korban ragyogott a hit csillaga, a keresztény erkölcs. Ma azokat forrásaiban akarják megfojtani.

Pusztít a Nietzsche-féle szélsőséges individualizmus, ölnék a túlhatott erkölcsi autonómiák, a lábraállított óriási szabadságok és a pokoli ravaszsággal beállított önrendelkezési jogok.

Spencer Herberttel szemben tehát vissza kell térnünk a vallásos erkölcsenthez; vissza kell térnünk ősi keresztény erkölcsünkhöz, a magyar erkölcsi nagysághoz. Vissza kell térnünk őszintén és igazán nemzeti társadalmunk minden rétegében és minden osztályában. A fensőbb erkölcs nem hagyja el az Isten eszméjét. Az élet akadályait. Megpróbáltatásait ki fogja jobban elbírní, a szenvedély érdekeinek, a kísértéseknek ki fog jobban ellenállani és ki leli fel lelkiismerete mélyjeiben a legbiztosabb kalauzt, a legerősebb támaszt, hogy meg-

ővja egyensúlyát a becsület útján, mint az, aki a keresztény vallás erkölcsentába fogódzkodva rendez be egész életét. Kitarító küzdelem kell ám ehhez és megfeszítet izmokkal és lélekkel teljesített munka!

Erőlködés nélkül nemzetünk nem evez a jó felé. Az erkölcsi kötelezettség, amelyet felsőbb elv vezet, elengedhetetlen! Ezt diktálja nekünk

B) első sorban ifjúj lelketeknek a ti magyar lelkiismeretetek, amely óadól a múltért, utasítást ad a jelenben és lelkesít a jövőndöt illetőleg. Vádol a haszontalanul eltöltött múltért, az elpazarolt jelenért és a jövővel való nemtörődömségünkért; épen azért kiált bele a jelen közömbösségébe és bátran lelkesít a jövőndöntek illetőleg.

A magyar katona lelkiismerete szivéhez szóló, sűrű hegedű, mely legszebb melódiákon hív a magyar géniusz magaslatára. A magyar katona lelkiismerete szóló, amelyeken a nagy tettek lelkésít hősök bora terem. A magyar katona-lelkiismeret kivágja az elposványosodás lehetőségeit, jelemelkedik minden gyengeségen, meg tudja becsülni a szépet és nemeset; lovasias, de nem áldozza fel kardbojtját, kardját egy szépség kellemeiért sem. A magyar katona lelkiismerete felfelé tör, eget kér magának és miként az angol hatalmas törtétesével megvívta a tengeri hegemonia presztizsávarát és ma nála fordul meg a népek és nemzetek fortuna kereke, úgy néz ő is sas-féjszékéből hona kibontakozásának még homályos horizontjába, vár nagyjainak lelkével, nevel törhetetlen kitarással, küzd bizva igazának szentségeiben az egek és népek e szentségi igaza iránti tevékeny jeladásában. A magyar katonalelkiismeret folyton szemé előtt tartja hős halált halt testvérei vértanúság-ítéletét; vérrel pecsételt esküjét amellet a szentsége mellett,

hogy a magyar, ha volt is és van is és létezik is, mindaz kevés ahhoz, aminek neki a jövőben lennie kell. Ez a lelkiismeret erő, amely képes felölelni az egész világ technikáját. Energia, melynek kifogni nem szabad soha. Fáklya, mely után futnia kell mindenkinek, akiben csak egy kis cseppje is pezsega magyar vérnek. Rózsafa, amely magához láncolja a világ esztétikáját; cserjfa, melyet nem képes ledönteni sem orkán, sem ciklon. Dél virága, a trópusok égön dúsan virágzó és termő gyümölcs-fája, amely után jókedővel rohannak fiai, amelynek illatát szívesen szivják magukba az ifjú leventék és amelyről pajzán örömmel szedik a magyar lüktető katona-élet új kikeletet nyújtó édeni eledelét.

Ez a magyar katonai lelkiismeret nem lesz szürke, színtelen; meg lesz benne mindig a nemes, egyenes szándék, lovasias lelkiület, az igazi részvét, a kötelességérzet, a feszültség és az energia, a munka szelleme: a buzgalom. Nem a fonyadt arc lesz a szimboluma, hanem az üde és acélos tette-ragyogó ifjúj ábrázat.

Igy fogja is látni mindig maga előtt azt a hatalmas folyton reá figyelő felsőbb értékelést, amely minden mozdulatunkat csodálatos aggodalommal és ellenőrzéssel kíséri. Így egyetlen percünk sem marad magára, semmit sem tudunk elrejtteni. Semmit sem tudunk jelentéktelennek venni, ami csak önfegyelmzésünket és hazánkat érdekli. Ez behat a motívumok bonyolult szövődékébe, bejárja tetteink útvesztőjének egymásba torkoló folyosóit, titkunk előtte nem marad. Am ez nem adódik készen. Ezért dolgozni kell. Ezért szenvedni és veritékezni is kell, mint minden magas technikáért. A lélek-fegyelem technikája nem pusztán érzékenység, hanem az érzékenységgel párosult acélosság. Erre a keresztény erkölcsön felépült lelki-

Meidlinger András akadémikus tollrajza után

ismeretre kell támaszkodnunk. Benne kell magunkat, lelki és nemzeti életünket látnunk.

C) A magyar erkölcsi nagyság a magyar becsületesség és lelkiismeretesség naggyá, hatalmassá, félelmissé és nemessé teszi e maroknyi magyart és e valódi nagyságunk még akkor sem veszt nemességéből, ha a körülötünk áskálódó, lelkiileg kicsinyek és gyengék sárral dobálnak is bennünket és sárga irigységükben befeketíteni törekcsenek is minket a nagyvilág előtt. A gyémánt besározva is gyémánt marad és egy kis tisztással ismét magára vonja környezete figyelmét és valódi értékeltetését.

Órizzétek e két nagy kincsünket. Magyar lelkiismeretetek legfőbb kötelessége sikra szállani e két drága nemzeti vagyónunkért. Tetteitekkel mutassátok meg, hogy hőseivé lestek e két hatalmas nemzeti bázisunknak.

E két igazságunk férjias nevelő ereje acélos izmaitokhoz halhatatlan és felülmúlhatatlan lelki erőt fog kölcsönözni és oly legyőzhetetlen hősökké alakít benneteket, amilyenekre ma szüksége van e keservesen szenvedő nemzetnek és leláncolt országnak. Így fog köztetek megjeleni Toldi Miklós, ki kiszorítja majd a cseh martalócából a vért és fekete lelkét gonosz testéből. Így fog bennetek feltámadni nagy Hunyadi, ki meg fogja szelidíteni az öngőgében megröszdöu balkán-

törtetést és így fog megjeleni köztetek szt. László, kivel megtanítjátok becsületre az alattomos havasföldi betörőt és lesz IV. Bélánk és ismét szt. Lászlónk, kik egyszermindenkorra le fogják törölni nyugati határainkról az álnok pajtásnak összes kétszínű játékeit.

III. Fel a szívekkel ifjú barátaim! Ti ma esküt fogtok tenni. Férjühoz illó terheket vesztok vállaitokra, a magyar katonai erkölcsi nagyság és a mindig figyelmeztető magyar katonai lelkiismeret megőrzésének és kifejtésének hatalmas terhet.

Nemcsak őrcivé kell lennetek emez óriási nemzeti bázisunknak, de igazi hőseivé is. Nemzetünk fájdalom-an lezülesztett társadalmi élete ne nyujtsion nektek szívörömöket. Lelkettek előtt lebegjenek mindig hatalmas Istenünk szentséges törvényei, mint a magyar erkölcsi nagyság szilárdul álló alapjai. Lelkettek forrjon össze a magyar lelkiismeret velökig ható figyelmeztető komoly szavával, mely azt kiáltja, hogy a ti életetek e törhetetlen munka élete. Életetek nem gyermek-kacagás, nem az édes szerelmek tavaszi bimbója. A Ti életetek nem a megértő szeretetnek balszamos világa, hiszen ellenségekkel vagytok körülövezve. A Ti életetek a fájdalmak hatalmas élő szobra. Európa és az egész világ összegyötört, igazságot kereső félelmes istennője.

MAGYAR HAJNAL NÉPE

Ünnepi beszéd, írta s az 1927 augusztus 20-i főhadnagy-avatáson elmondotta
D. Veress Jenő ref. honvéd-főlelkész, theol. m. tanár,
a Ludovika Akadémia protestáns lelkésze

Ijjú Bajtársaim és Testvéreim!

Ezen a nagy napon, ebben a lélekrendítő ünnepélyes órában reátok nehezedik az ezeresztendős magyar sorsnak Kárpát-súlya, ugyanakkor azonban ellenállhatatlan erővel ragad magasba benneteket történelmi és örök hivatástok delejes sarkcsillaga. E világerők és világtörténelmi hatalmak fölséges és tragikus sodrában kell viaskodnotok az emberi és isteni Hajnal eljöveteleért. Ti vagytok a Magyar Hajnal népe!

Tudjátok meg, Testvéreim, ez az Isten-teremtette és emberalkotta szent Magyar Hajnal feltartóztatlanul jön. Sem felhőkig érő ellenséges politikai deszkapalánkokkal, sem embertapodó, istenkisértő idegen szuronnyerdővel nem lehet megakadályozni annak napsugaras pirkadását.

Ellenben saját sötétlelkűségekkel és lélektelen életetekkel hátráltathatjátok, sőt lehetlenné tehetitek annak diadalmas feltámadását közöttünk. Ne késleltessétek és ne hiúsítsátok meg a dicsőséges Hajnalt, magyar Hajnal népe! Sőt hozzátok közelebb és tegyétek teljes fényűvé azt hajnalpirral ékes személyes életetekkel és hősies hivatásteljesítésekkel!

A magyar családi élet tisztaságát rontó ázsiai és amerikai járványok, romlott

európai és néger fertőzések ostromában keresztyén lovagok módjára védjétek és az áldott magyar jövendő szent szerelmesei gyanánt tiszta szívvel építsétek!

A végzetesen megfogyatkozott közéleti tisztességnek, tisztakezűségnek és tisztalelkűségnek legyetek elszánt utolsó mohikánjai s még inkább új előrsei, bátor úttörői, ernyedellen munkásai és diadalmas uralomra juttatói!

Az elhanyagolt igazi szociális érzéknek és érzésnek, a minden munkás magyar ember megmentésének, életre segítésének és nemes életben való meg-gazdagításának legyetek hűséges katonái és hódító előjárói!

Ezeknek a nemzetmentő életöröknek és jövendőhódító erényeknek társadalmunk vérkeringésébe való új bevezetését és győzelmes érvényesítését a Ti kezetekbe teszi és a Ti lelketekre köti a magyar Hajnal Felséges Istene.

Magyar Hajnal népe!
Ebben a hősi és vértanúi hivatásban legyen győzedelmes Vezéretetek a minden síró és bizó, szerető és dolgozó magyaroknak, a feltámadó Magyarországak Halhatatlan Remény-sége, dicsőséges Hajnalcsillaga, az örökké Diadalmas Krisztus!

FEJTANULMÁNY
ÁGOTHA ALADÁR akadémikus pasztellje után

RÉGI UTCA
LENHARDTOVICS PÁL akadémikus
akvarellezett tollrajza után

Meleg szeretettel jüggj
a hon nyelvén! Mert a
haza, nemzet és nyelv
három egymástól válha-
tatlan dolog; s aki az
utolsóért nem buzog, a
két elsőért áldozatra kész
lenni nehezen fog.

(KÖLCSEY)

Minél magasabb fo-
kán vagyunk az értelmi-
ségnek, annál inkább
tapasztaljuk, hogy mily
sok eredetiség, önállóság
van egyes emberekben.
A közönséges emberek
nem találják különbsé-
get embertársaik közt.

(PASCAL)

IFJÚSÁGUNK ESZMEVILÁGA

Irta: Kökény László akadémikus, a Leventekör ifj. elnöke

Ma, a szerencsétlen trianoni béke aláírása után a nyolcadik esztendőben mintha a sötét magyar éjszakában pirkadni kezdene. Reménykedés, bizalom váltja fel az eddigi kétségbeesett lemondást s valahogy mindenki hinni kezd sorsunk jobbrafordulásában. S ha ennek a hangulatváltozásnak s ennek a bizakodó reménykedésnek az okait keressük, észre kell vennünk, hogy az utolsó pár év különböző elért eredményei mellett ezt a bizalmat, ezt a reménykedést a magyar ifjúságnak köszönhetjük.

A magyar ifjúság az egyik fő mozgató eleme ennek a hangulatváltozásnak, ez az ifjúság, mely ezekben a háború utáni szomorú esztendőkhöz növekedett, izmosodott szerencsétlen Hazánk reményévé, jövőjévé! Milyen is volt ennek az ifjúságnak az élete? Azt hiszem, senki sem irigyelheti.

Gyermekkora a nagy világegés idejébe esik, s gyermekora gondtalan örömeit sokszor bánat, gyász teszi szomorúvá. A könnyes anyai szemekkel találkozó gyermekarcokról hiányzik az a mosolygó boldogság, melyről oly sokat beszélnek. Talán még nem tudja felfogni az idők súlyát, de mégis érzi, hogy valami nincs rendén.

Az idő halad, a nagy világegés szomorú következményei egymásután jelentkeznek. Jönnek a forradalmak, s a gyermek nem tudja megérteni, hogy miért csúfolnak meg eddig szent eszméket, szent dolgokat. A nemzeti eszme, a vallás, a tekintély teljes sárbatiprását látja, s ehhez hozzájárulnak még a megszállás szomorú következményei: a menekülés, hontalanság nehéz kálváriája. A gyermek rövid pár év alatt többet átélt, többet szenvedett, mint talán más időkben egész emberéletek.

Sokat, nagyon sokat szenvedtünk és rengeteget veszítettünk. Az egykori hatalmas Magyarországnak csak roncsai maradtak meg az életlehetőség legcsekélyebb feltételei nélkül. Olyan békét kényszerítettek ránk, melyet ugyan aláírhattunk, de melyet sohasem fogadhatunk el. Azonban szerencsétlenségünkben, magunkra hagyatottságunkban is kitűztük az egyetlen lehető célt, minden magyar szent óhaját, a nagy történelmi Magyarország visszaállítását.

Ez a mindent átható, mindenkit magába foglaló nagy eszme állította a küzdőterre ezt a sokat szenvedett, de mégis sokat ígérő magyar ifjúságot.

S ez a sokat szenvedett, a gyermekkor örömeit

alig élvező ifjúság nem lesz érdemtelen arra a nagy bizalomra, arra a nagy szeretetre, mellyel e hazában körülveszik.

A szenvedés, a küzdelem, a sors mostohasága valahogy érettebbé, meggondoltabbá tette ezt az ifjúságot. Megacélozta erejét, kitartóbbá, férfiasabbá tette, a sors mintegy előkészítette arra, hogy majdan nagy terheket vegyen vállára, s ezeket a terheket el is viselje és a rábízott súlyos feladatokat meg is oldja.

Látunk hibákat is, de nem szabad csüggednünk. A magyar ifjúság akar tenni, s fog tudni tenni is. Nem szabad elhamarkodnunk, elsietnünk a munkánkat, hanem vaskövetkezetességgel kell előkészítenünk magunkat és ifjú társainkat eljövendő nagy küzdelmünkre.

Olyan korban élünk, amikor nagy eszméket, örök ideálokat csúfolnak meg s borzadva látjuk ezeknek a következményeit, kezdve az egyén bukásán, családok boldogságának pusztulásán és végezve nemzetek összeomlásán és bizonyos mértékig az egész mai korszellem kialakulásán.

Eszmék, ideálok kellene! Nélkülük élnünk, különösen nekünk, magyaroknak, nem lehet! A haza, a vallás szent fogalmát újra vissza kell állítanunk arra a magas piederstálra, ahonnan szentségtelen kezek távolították el, hogy lobogó fényvel világítsanak bele a sötét magyar éjszakába és hirdessék a világosság, a hajnal közeledtét.

Vallásos érzéssel, a nagy Istenbe vetett örök bizalommal kell hirdetnünk a magyar igazságot és minden egyes porcikánkat átható hazafias érzéssel, mindent magával ragadó sovinizmussal kell készülnünk a nagy harcra, a magyar igazság valóraváltására. Fanatikuskoknak, rajongóknak kell lennünk, sohasem szabad elfelednünk a rajtunk elkövetett igazságtalanságot, sohasem szabad szemünk elől tévesztenünk a magyar igazságot és határozott akarattal, minden lépésünkkel arra kell törekednünk, hogy ennek a magyar igazságnak az egész világ előtt érvényt is szerezzünk.

A haza, a vallás szent eszméi mellett azonban törekednünk kell arra is, hogy a körülöttünk folyó életen valamit változtassunk is. A tülekedés, az egymáson keresztül taposás, az erkölcsi lazulás mind-mind olyan csúfságai a mai kornak, de közelebbről a magyar életnek is, hogy e mellett a magyar ifjúság nem mehet el tétlenül. Itt is, mint mindenben, nem kell beszélni, de tenni, a saját jó példánkkal kell hatni.

Példaadásunkban a legkisebkeknek látszó dolgokra,

a mindennapi életben előforduló jelenségekre kell leginkább ügyelnünk, mert minden nagy dolognak az alapja ott van egy jelentéktelennek látszó kicsinyiségben. Ezt kell szem előtt tartanunk, s akkor a kicsinyiségekben végzett munkánk eredménye meg fog jelenni az egész magyar élet alakulásában. Nekünk, magyar ifjúságnak, kell lennünk a társadalom sójának, nekünk kell ennek a társadalomnak az egészséges ízét megadnunk.

Ha a magyar ifjú úgy tekint arra a leányra, mint a női eszményre, s ha mondhatnám a középkor lovagjának csodálatos nőtiszteletét viszi át a köztudatba, bizonyára nem lesz annyi boldogtélanság, nem lazulhatnak az erkölcsök annyira, s a tiszta erkölcsi alapokon álló nemzet máris biztosítva van jövendője felől.

A család keretein belül a feltétlen tisztelet és szeretet, mint minden tekintélytisztelet alapja, legyen főjellemvonásunk s akkor nem ismétlődhetnek meg azok a szomorú napok, melyeket a forradalmakban átéltünk.

Egymással szemben megértés, egymás segítése, támogatása, mindenki munkájának megbecsülése s ne egymás gáncsolása vezessen bennünket s akkor bizonyosan elérjük, bizonyosan megteremtjük az igazi erkölcsi alapokon nyugvó társadalmi békét és rendet.

Természetesen mindezek azonban bizonyos önmegtartóztatást, határozott akaraterőt, vaskövetkezetességet és a munkánk sikerébe vetett törhetetlen bizalmat kívánják. S ehhez *jellemekre*, határozott egyéniségekre van szükségünk. Ezt kell minden egyes magyar ifjában kinevelnünk és akkor, ha a magyar ifjúság ilyen határozott egyéniségekből fog állani, akkor, ha összefogott, akaratereje tettekben fog megnyilvánulni, nem kételkedhetünk a ránbízott feladatok sikerében.

Ebből a munkából mindannyiunknak ki kell vennünk a részünket s elsősorban nekünk, ludovikásoknak. Mi nemcsak arra készülünk, hogy nemzetünknek kiváló katonái legyünk, hanem arra is, hogy mintaképei, határozott egyéniségei legyünk a magyar társadalomnak, elsősorban pedig a magyar ifjúságnak.

S akkor, ha mindenki megtette kötelességét és ha a magyar faluk leventéjétől a ludovikás leventéig ez a szellem fog áthatni bennünket, a magyar ifjúság csakugyan valóra válthatja azokat a reményeket, melyeket ez az ország joggal támaszt velünk szemben és hiszem, hogy ez a szellem csakugyan elvezet bennünket minden magyar óhajához, mindennapi imájához, az ezeréves nagy Magyarországhoz.

Régi magyar táncokat bemutató akadémikusok a vitési és Ludovika bálon 1928.

GONDOLATOK — EGY ÉV UTÁN

Irta: Técsői Móríc Béla főhadnagy, a Leventekör örökös tagja

1927 aug. 20-án megnyílt az Alma Mater nagy kapuja és útnak indultak az újdonsült főhadnagyk; ki erre, ki arra. Nemsokára újra ki fognak tárulni a nagy kapuk s a »sasfiúk« új százada repül ki majd, hogy széllel-viharral dacolva eljuszanak a célhoz, melyre az ősi fészkekben tűztek ki számukra.

1927—1928! Egy esztendő!... Egy rövid és mégis oly hosszú esztendő. Az élet ifjú vándorai, akik alig egy éve léptük át a kedves Otthon küszöbét, megállunk egy percre, visszatekintünk a mögöttünk becsukódott kapura, vissza azokra a fiatalabb testvérekre, akik ünnepre készülődnek. Pereg az idő homokórája, hullanak a vének s a fiatal sasok helyet kérnek.

Megannyi örömtől kigyúlt arc, belső tüztől csillogó szem, lázas izgalom, tervek, tervezgetések!... Boldog percek. Nem állhatom meg, hogy vissza ne térjek sütkérezni az emlékek melegébe. Odaállok titokban mögétek, hogy meg ne zavarjalak, hogy lássam a boldog mosolyt ajkaitokon, lássam a lehullni készülő csillagok után a várakozás bíborát arcotokon este, ha lepihentek. Hallgatom, amit beszéltek és álmaitok közé észrevétlen szövéim bele annak az esztendőnek gondolatait, amely tőletek elválaszt. Végig simítom hajlatokat, belenézek tiszta ragyogású, becsületes szemetekbe és a sok oktatás, nevelés, tanulás és figyelmeztetés után, amellyel az öregek elindítanak, én is adok egy-egy hamupogácsát az útra.

Biztató, testvéri szót, bátorítást és ígéretet, hogy nem csalódtok, hogy szép a szabad élet, hogy szép a világ, szép a munka, a kötelesség, szép minden, ami rátok idekint vár, de ha biztosan akartok haladni *»késüljétek neki az Útnak!«*

*

Az ország talpköve, nyugalmának öre, a törvények oszlopa, súlya és gerince, kifelé fegyver, befelé tekintély, amely nélkül államegység meg nem állhat: a hadsereg. Színvonalának, erejének fokmérője pedig a tisztikar. Amilyen a tisztikar, olyan a hadsereg, s amilyen éles a kard, olyan biztos a magyar igazság!

A tisztikart emez ideálisan szép, de súlyos, felelősségteljes hivatására négy éven készíti elő az ország egyetlen tisztképző főiskolája, a Ludovika Akadémia; hogy milyen eredménnyel, azt az évről évre erősbödő új generációk mutatják.

A mi bölcsőnk a nagy magyar föld, a mi kenyere a nemzet nevelése, a mi célunk a magyar igazság, kíséző nótá hozza az ágyúk dörgése! Erre készülünk.

Hadatjárt férfiak harci tapasztalataikat csokorba kötve adják a fiatal tiszti sarj elé, kiváló katonák által minden oldalról megvilágítva. Kell, hogy emelkedjen a színvonal, kell, hogy zökkenés nélkül lépjen be az életbe az az új főhadnagy, aki előkészült hivatására. És velem együtt kirepült bajtársak büszke vallomását tárom ki, midőn igenis hangzatos, hogy a csapatéletben eltöltött egy esztendő nem volt a »szedet nehézsége« nevezhető. Ez nem a mi dicsőségünk, hanem azoké az öregeké, akik felvérteztek az útra. Mert fel kell készülni, fel kell vértetni magát mindenkinek, aki előre akar jutni. Nem elég hadseregparancsnoki ambíciókkal nekiindulni, hanem erős akarattal, munkával kell

nekimenni a nemes versenynek, végig dolgozva egy egész életet.

Az első lépcsők a fiatal tiszt pályáján adottak; sorrendjében évenkénti beosztása általában először mint újonckiképző, azután mint géppuskás oktató — és harmadik esztendőben mint tisztnevelő.

Nem lehet szebb beosztást, fiatalos ambícióknál tágabb teret engedni, mint egy csomó nyers, friss, gyúrható anyagot, újoncokat rábízni a fiatal tisztre azzal a feladattal, hogy formálja át őket az ő képére, öntse beléjük az ő lelkét. S nem tudok elképzelni fiatal tisztet, aki ne teljes lelkesedéssel, hivatásszeretettel fogna neki ennek a munkának, mert nincs jobb érzés, mint a napról napra mutatkozó eredményt látni. No de nincs olyan eredmény, amelyért meg ne kellene dolgozni, s nincs az a kezdet, amelynél kis zökkenők ne volnának. Csak a kedvet nem szabad elveszteni; ha figyelmeztetést kapunk, jóakarató tanítás az csak, nem megszólás. — Minden, amit a szóban »újoncok« egyesítve látok a kiképző részéről, két szóban sűrítethető össze: személyes példa és jókedély!

A tiszt és legénység közt lelki kapcsolatot kell szövödni. Hogy ez létrejöhesse, a tisztnek, az előljárónak kell a legénységhez közelednie, beleoltani a katonás gondolkodást, a tisztességtudást és a ragaszkodást azokkal szemben, akikkel egyforma ruhát hord, egyazon életet él s akikkel együtt talán meg is hal.

Akadémikus újonckorom kiképző tisztjének képe előttem van most is, ha oktatok, ha nevelek, ha újoncaimat magam előtt látom, s felvetődik bennem minduntalan a kérdés, vajjon ő így oktatta volna, vajjon így csinált volna?

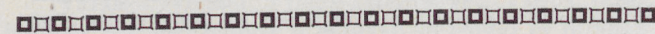
Ha már a tanult emberre ilyen maradandó hatása van első katonalépései irányítójának személyes példája, akkor százaszorosán áll ez annál az egyszerű embernél, aki tanulatlanságában az utánzásra lesz leginkább hajlamos. És jaj nekem, ha egyszer is helytelenül lát tőlem, mert a rossz megmarad! De ne rideg kötelességteljesítés legyen az az együtt töltött idő, hanem olyan, amelynek közös emlékeit nagyapó korában is feltörő örömmel teríthesse ki a katona unokái elé. Lélekkel, jókedvvel, mosolygós arccal végzett munka derűs, nótás napokat szül, amelyek úgy repülnek, hogy nem érezni a súlyukat. Csak attól óvakodjunk, amit hangulatnak neveznek; sose lássa az alárendelt, mi van a tisztje homloká mögött, mert ha a kedvetlenség árnyát észreveszi rajta, olyan lesz az ő munkája is és az eredmény az a sokat hangoztatott büszke mondás: »Tudnak ezek, ha akarnak!« — Hát szabad egy katonának nem akarni!?

Ambícióval, érdeklődéssel, szívvel-lelékkel kísért munkát pedig nem nehéz vidám arccal kísélni.

Ha azt mondtam az előbb, hogy kellőképpen neki-készülődvé éreztük magunkat az Életre, azzal nem akartam azt állítani, hogy ennél jobban nekiindulni nem lehet. Sőt! Minduntalan hallom innen is, onnan is a bizalmasan suttogó testvéri szót: Ha komolyabban vettem volna! Ha megtanultam volna! Ha foglalkoztam volna vele! Akkor most nem kellene a különleges harci gépek és fegyverek alkalmazásában és gyakorlati kezelésében a technikai keresztül-vitelt innen is, onnan is kilesnem. Mert ha felnyitod útra készülő bajtárs az én hamupogácsáimat, egy évi tapasztalataimból azt fogod leszűrni, hogy mindennapi szolgálá-

tođ teljesítését óriási mértékben megkönnyíti az, ha lelkiismeretesen forgattad a katona evangéliumát, a szabályzatokat. Megkérdeztem egy olyan bajtársat, aki tanulmányozta a szabályzatokat, hogy mennyi idő kell neki előkészülettül a másnapi foglalkozásra, és megkérdeztem olyat, aki csak tanulta azokat! Ég és föld! Egyiknek szórakozás, játék, a másinak verejtékes munka. Mert a mi bibliánkat nem tanulni kell, hanem tanulmányozni. Aki ezt megtette, az nem jön zavarba, ha a géppuskát éjjeli lövésre való berendezésénél legcélszerűbb kicövekelési mód gyakorlati keresztülvitelét kéri tőle; ha a lángvető, a gyalogsági ágyú kezeléséről esik szó; ha megbízzák a közelharcos vízsportverseny pontozásával, a találatfüzetek lezárásával; ha megkérdezik tőle, hogy takarodó után fegyverbe lép-e az őrség vizsgáló előjáró érkezésekor vagy sorakozik, hogy van-e a szd. parnoki rajban írrok vagy sem; hogy mi a különbség tűzoltalom és tűztámogatás közt és más ezernyi apró dolog, amit egy most kikerült fiatal tisztnak tudnia kell, mert hiszen az ő feladata a részletnevelés, az aprólékos oktatása annak a generációnak, amelyből a tiszteseken át az altiszti karnak kell kibontakoznia. Ez pedig alapos munka kell hogy legyen, ha a német hadsereg öntudatos, érett és képzett altiszteinek színvonalát el akarjuk érni, — mert attól még nagyon messze vagyunk.

A békeévek feladata azonban nem merül ki a napi-szolgálat kezelésével, a nagy tömeg nevelésével, oktatásával

ÚJ MAGYAR ARATÁS

Irtá: Bocsor Elemér akadémikus

Magyar kaszák, megjáradt, csüggedt, élevesztett
szerszámai a harcok aratásnak,
hozzátok szólok én, akit néha szintén utólértek
lélekhangyott, lemondó csodavárások.
Sokáig néztük a látóhatárt,
felettünk szürke ólmos felhősátor,
a napot vártuk
és sirtunk sárguló, hervadó búzáinkon.

Magyar aratás, diadalmas, büszke csatája a vérnek,
eljössz-e vajjon?
Dúsvérű rendek hullnak-e nyomokban?
Érő kalász az égre bámul,
látja a napot, mely most kezd ragyogni
meleg fényvel, életadó fényvel és érzi:
Új aratás lesz nemsokára...

Új aratás, magyar kaszák diadalmas harca...!

Dúsvérű rendet vágó hajnalok
bíboraranyát érzi a lelkem,
és felzeng benne a csodavárás orgonája
(húsvét reggelén tártöblű harang)
Új feltámadás, új magyar aratás,
köszönőtelek...

Mert jönnöd kell — előtted hírnökök járnak,
legyetek készen magyar kaszások!

Ime, aratásra fehérek a tájak...

és irányításával. A békeévekben a tisztikarnak állásával járó kötelmei is vannak.

Az a tisztikar, amelyre a nemzet nevelése, az ország belső rendjének, külső tekintélyének fenntartása bízva van, a magyar társadalomban is első helyen kell hogy álljon, amely tisztikar előtt minden ajtó meg kell hogy nyíljon. Ezt a tudatot bele kell szuggérálni a polgári társadalomba, de ezt a társadalmi pozíciót ki is kell érdemelni. Kérdemelnival azzal, hogy vezetőszerpéhez jusson a társadalmi élet minden megnyilatkozásában.

A ma társadalmi nem a középkor lovagkalandjaival szórakozik, nem azok hőseiben látja ideáljait, de nem is a közelmúlt esztendőök sarkantyúpengető, léha gondolkodású ifjú óriásaiban. Tekintélyt, elismerést szerezni csak komoly munkával és kiváló egyénekből álló testületi szellemmel lehet. Ha a ma társadalmában vezetőszerpüket akarunk játszani, ha tekintélyt akarunk a tisztikarnak biztosítani, akkor fel kell küzdenünk magunkat a társadalmi érdeklődés központjában álló irányzatokban a szereplő legelső köze. Ezek az irányok pedig főleg két irányban jegecesedtek ki: *kulturális tudományok és sport.*

Az elsőt nem kell bővebb kommentárral kísérni. A tiszti hivatáson belül számtalan szakirányban dolgozhat a tiszt és haladhat hajlamai és rátermettsége szerint. Igyekezzenek tehát mindenki specializálódni, hogy a kiváló szakemberek soraiba emelkedhessenek, de ne válják egyoldalúvá. Nélkülözhetetlen kellék az alapos általános műveltség, mihez az önképzésnek az az irányja vezet, amelyet a Kormányzó Ur Öfömméltósága is kiemelt, midőn szárnyra bocsátott bennünket és azt mondta: *Tanuljatok nyelveket!* Mennyire így van. Jóformán nem lehet modern szaktudós az, aki két három idegen nyelvű folyóiratot át nem böngészhet. A külföldi tanulmányutak pedig a haladásnak, az előrelépésnek nélkülözhetetlen feltételei.

A társadalom érdeklődését mozgóató másik nagy irányzat: a sport. — Méltatnom felesleges; felhívnom sem kell rá a figyelmet, hiszen olyan intenzív sportélet, mint aminő öreg Alma Materünk falai közt folyik, nem hagy kívánni valót hátra. De igenis, rá kell mutatnom arra, hogy kár minden porszemért, amit elhullajtunk abból a tudásból, amit az Akadémián összegyűjtöttünk. Négy éven át fáradunk, gyakorlunk, hogy eredményeket mutassunk fel, és ha kikerülünk, akkor nincs tovább?!

Találni kell alkalmat, hogy tovább képezzük magunkat főleg a tipikusan katonai sportokban: a vívásban, lövészetben és lovaglásban. Szégyen lenne, ha lemaradnánk, hiszen oldalunkon a kard, bizalmunk a puska és szolgáló-tunkhoz tartozik a ló.

Minden érvényesülésnek titka a vasakarat, melyet a sporttal fejleszthetünk legjobban, és minden boldogulásnak a céltudatos munka és az a hangyaszorgalom, amely apró morzsákból gyűjti össze a télirevalót.

Mielőtt kinyílnának hát a nagy szárnyas ajtók, mielőtt boldog vijjogással kirepülnétek szárnyra kapott Sasfiúk — álljatok meg a küszöbön, tekintsetek hátra arra a négy esztendőre, amit ott töltöttetek, mert szép a szabad ég, szép a nagyvilág, de bizony mondom néktek, könnyel szemetekben, gyermekkorotok rózsás emlékeivel szívetekben, jelenik majd meg vissza-visszaszálló gondolataitokban néktek is sokszor a soha eléggé meg nem becsült, soha eléggé nem szeretett meleg fészkek képe: a drága, jó öreg Alma Mater.

A VÁCI CSATA 1849-BEN
(A Bobics-dandár visszaveri az orosz ulánusok támadását)

GLOCK TIVADAR nyug. tábornok
olajfestménye után

KELETI PROBLÉMÁK

(Japán és az Unió)

Irta: Bessenyei Lajos akadémikus

Talán egy alma volt az, amin a két első ember összevesztett... Aztán egy ellopott csikón hajbakapott két család, a közös vadászterületen két törzs, országokért népek, nemzetek, a „struggle for life” okai egyre nagyobbak, a háborúzó tömegek egyre számosabbak lettek.

A világháborúban Elzász-Lotharingiáért harcoltak 40—50 milliós nemzetek. Azóta ismét elmúlt tiz év, csak-hogy ezalatt a technika és hadművészet századokat lépett. Ma már a súlypont kezd áttolódni Európáról máshová. Már nem a vén Ó-földrész a legfontosabb!

Az elkövetkezendő háborúban 80—100 milliós nemzetek fognak küzdeni a létért, — a Csendes-óceán környékén.¹

			Népsűrűség km ² -ként
¹ Japán	84,000,000 lakos,	683,000 km ²	155
Kína	437,000,000	8,350,000 km ²	70
Unió	115,000,000	8,000,000 km ²	13
Nagybrit.	466,000,000	40,000,000 km ²	11
Szovjet	138,000,000	21,000,000 km ²	7
Nagybritannián belül	India: 330,000,000 lakos		66
		4,900,000 km ²	
	Kanada:	9,300,000 lakos	1
		9,660,000 km ²	
	Ausztrália:	6,400,000 lakos	0.7
		8,178,000 km ²	

És vajjon mivé nőtt már az ok, az alma? Japán szaporulata már nem talál helyet a szigetországon, évenként pedig 800 ezer—1 millió újszülöttről kell gondoskodnia! Mivel földje kevés van, lakossága jórészt iparos: ipara számára nagy piac kell! Amerika hatalmas léptekben fejlődő gyáripara számára keres fogyasztókat, de egyben nyersanyag-területeket is. Anglia gyarmatait védi, melyek közül a három legfontosabb fekszik a távoli Keleten. Az orosz szovjet ismét csak kivezető utat keres a tengerhez, mert így, beszorítva az Uralhoz, minden fejlődési lehetőség nélkül eleve pusztulásra volna kárthatva. Kína a gyámkodások alól akar felszabadulni, az idegeneket korlátozni, mindenekelőtt azonban rendezett belső élet volna számára az első tennivaló. Mindezek az igények, követelések, ezek az elvek a négy aktív nagyhatalom részéről elsősorban Kína felé irányulnak, amely a leghatalmasabb tömeg, a legnagyobb birodalom egy tagban s ennek ellenére a legkevésbé agresszív, sőt teljesen passzív szerepet játszik. Kína 437 milliós tömege még ma is 2000 esztendő kultúrája szerint él s ebben az elmaradt tömegben keres iparának jó piacot Japán is, Amerika is, Anglia is.

Tehát a piacot négyen keresik itt. Kína 8,35 millió km² területe rengeteg feltáratlan kincset rejt magában. Így: 175 milliárd tonnatartalmura becsült petroleumterület, 4,5 milliárd tonnatartalmura becsült kőszéntelep, gazdag arany-, ezüst-, platina-, ólom-, réz-, cink-, mangán-, antimon-, higany-, kén-, gipsz- és arzénbányák említhetők.

A Teremtő nagyon szépen és helyesen alkotta meg Kínát, úgy, hogy a rengeteg lakoshoz ilyen bőséges természeti kincset adott. Csakhogy a kínai eddig nem túrta föl értük a földet és most sok kicsiny mellett négy világhatalom igyekszik minden módon, két könyökkel és agyafurt diplomáciai cselfogásokkal hozzáférni ezekhez a természeti kincsekhez.

És végül itt keres — egyelőre — Japán magának és szaporulatának letelepülő helyet. Észak Kína: Mandzsúria területe ugyanis nem olyan népes, sőt mondhatnánk gyér lakossága. Míg Kína maga a 120-as népsűrűséget is eléri, addig Mandzsúriában 950.000 km²-nyi területen 20 millió ember lakik (v. ö. Magyarországgal!), azaz csak a 21-et éri el a népsűrűség. Ide orientálódik tehát a Felkelő Nap országa.

Anglia csak kereskedelmét használja a harcban, tehát részben ő is passzív szerepet játszik, ugyanígy a szovjet is, mely agitátorokon kívül egyelőre mást nem indíthat Kína ellen. Tehát csak Japán és Amerika viaskodik minden eszközzel, életre-halálra az érvényesülésért.

Japán 1867-ben lép az európai kultúra útjára, amikor a császár kezébe veszi a vezetést és rohamlépésekben igyekszik pótolni sok évszázad mulasztását. Három évtized alatt japán ifjak végigjárják az összes európai országokat, mindenik államban elvégzik a civilizáció iskoláját és hazatérve átgyúrnak hazájukat. 1867-ben még tüzérségekkel és pörköléssel gyógyítottak, 1902-ben már világhírű egyetemi orvosprofesszoraik vannak. 1867-ben még megbámulják a Hollandiától mutatoba ajándékul kapott vitorlás hadigályát és nyíllal lövöldöznek. 1904-ben pedig saját tervezésű és gyártmányú ismétlőpuskával, gyorstüzelő ágyúval és 15.000 tonnás prodreadnought-okkal szállnak szembe Oroszországgal.

Amerika, ha nem is így, de majdnem ugyanezt az utat járja meg 1865-től, Észak és Dél polgárháborújától 1898-ig. A rabszolgaháború után — lassan ugyan — de egybeforr az egész nemzet. Megindul a hatalmas prairiek intenzív befogása a termelésbe, az aranymezők vonzó hatása óriásit lendít a népesség számán, — a jólét emelkedik — s megalakulnak a hatalmas gyártelepek. Az Alleghany hegység lejtői fekélek lesznek a gyárak füstjéből és az Atlanti Óceán partjain felhőkarcoló kikötőpaloták látják testvéreiket, a modern gőzhajó-óriásokat. És megindul az amerikai kereskedelem, hogy vigye a rengeteg amerikai gépet, az Ujvilág praktikus csodáit, vigye a pamutültetvények ruhába szőtt tömegeit és hozza helyettük a dollárokat.

A 80-as évek végén egyszerre kezdenek érdeklődni Kína iránt.

Japánt — amint már említettük — a túltömöttség kényszerítette arra, hogy helyet keressen magának valahol. Szibéria nem csábította, csak Amerika és Ausztrália. Mindkét földrész — elsősorban Kanada és Ausztrália — szinte lakatlan. Az Unió is még nagyon gyér. Azonban itt semmi mód nem adatott a letelepedésre. Ugy Anglia, mint az Unió a lehető legszigorúbb rendszabályokkal tiltotta meg a sárgák beözönlését.

Nem marad más hátra, csak Kína már előbb is jelzett északi része, Mandzsúria, s még azelőtt Kórea. Itt egyúttal megtalálja azt a nyersanyagkészletet is, ami gyáriparának szükséges. A 90-es évektől kezdve Japán a legkövetkezősebb-céltudatosággal haladt előre az útján. Elsőrangú, fanatikus hadsereget és modern flottát szervezett. 1894-ben

megtámadja és megveri a nálánál akkor még tízszer nagyobb Kínát és meghódítja Kóreat, Formóza szigetét és Mandzsúria kulcsát és kijaratát: a Kvantung-félszigetet Port-Arthurról. De Németország kezdeményezésére le kellett mondania Port-Arthurról, hogy azt később az oroszok bérbevegyék. Ez időtől fogva gyűlölte meg Japán Németországot.

Amerika is ez időben fordítja figyelmét Kínára. Az Unió gyáripára ekkor már oly magas fokon állt, hogy csak a legnagyobb körütekintés árán tudtak megfelelő és állandó piacot teremteni. Emiatt gondoltak Kínára, amely a föld legjobb piacául kínálkozott 430 millió lakosával. Európa szintén fejlett gyáripára folytán nem vette Amerika cikkeit. Ausztrália és Afrika gyér lakosságuk miatt nem jöhettek számításba.

És az Unió vas tervszerűséggel indul meg Kína felé. Először hatalmas kereskedelmi hajóparkot létesít. Aztán — mivel ipartelepei a földrész Kínával ellentétes oldalán fekedtek — a Pacific-vasutak sűrű és nagyteljesítményű hálózatával vonja át a földrész az Atlantiktól a Csendes Óceánhoz. Aztán az összeköttetés szorosabbá és olcsóbbá tétele céljából megépítették a Panama-csatornát. Sőt, még egy nagyjelentőségű pontban is megegyezik ez a párhuzamos fejlődés: mindkét államnak háborút kell viselnie Kínáért!

Japán Oroszországgal kerül szembe, amely a 80-as években kezdett érdeklődni Kína iránt s a boxerháborút fölhasználva igyekezett magát Mandzsúriába befészkelni. Japán nem tűrhette ezt és 1897-től erejének teljes megfeszítésével készül a harcra, míg 1904—05-ben tényleg visszavonulásra kényszeríti az oroszokat, megszerzi most már másodszor és végleg Port-Arthúr, Szachalin déli felét s ezzel nyitva áll az út neki Mandzsúriába. Amennyire ismeretlen és lenézett állam volt addig Japán, az oroszokon aratott győzelmes háborúja után egyszerre túlértékelt és félelmes magasba emelkedve tűnik föl Európa előtt. Tény az, hogy Japán tökéletesen előkészítette ezt a háborút — hiszen a léte függött ettől — s a tökéletes előkészítés, a gyors eredmények, az okozott meglepetés nagysága miatt adta föl Oroszország a harcot, mert ha még egy félévig kitart, Japán nem bírta volna. S ezt a félévet belforradalmak tagadták meg Oroszországtól. A hadseregen és flottán kívül nagy része volt a győzelemben a japán diplomáciának, melynek sikerült Angliát megszerezni szövetségesül. 1902-től az angol-japán szövetség igen nagy szerepet játszik a Kelet diplomáciai cselszövényeiben.¹

Az Egyesült-Államoknak Kína felé vezető útjában pedig Spanyolország fektet. Az enervált, már csak gyarmataiból táplálkozó állam korántsem okozott olyan nagy problémát, mint Japánnak Oroszország. Az amerikai önkéntes csapatoknak pedig még ezenkívül segítettek a szipolyozó spanyol államhatalom ellen felázadt bennszülöttek is. Így az 1898—99-es spanyol—amerikai háborúban elragadja a Panama-csatorna természetes kijaratát biztosító Cuba-szigetét s a Kína felé vezető út közbeeső állomásaként a Philippini- és Sandwich-szigeteket. S végül legázolja a középamerikai kis államok szuverenitását is, megszerzi magának a panama-zónát.

S így, minden akadályon keresztülörve, 1905-ben

¹ Ez voltaképpen Anglia tradicionális politikai fogása volt: a tibeti, perzsi, balkáni és mandzsúriai terjeszkedéseivel az angol gyarmatpolitikára már veszélyessé váló Oroszországot — megveretni Japánnal, épúgy mint többi veszélyes ellentelét másokkal vereti le.

találkozik először egymással szemben Kínában a két hatalom. És megkezdődik köztük a verseny.²

Amerika, amely az orosz-japán háborút kihasználva igyekezett magát befészkelni Kínában, megrémül konkurrens nagy erejétől. A bevándorlási törvényeket 1906-ban a lehetőségig megszigorítják a sárgákkal szemben, ami Japánban igen rossz vért szül.

Egyszerre kínos diplomáciai jegyzékváltás és éles konfliktus támad az Unió és Japán között, már-már háborútól tartanak, de elsimul minden. S mindezekhez hozzávehetjük még azt, hogy a háború terheitől Japán pénzügyi egyensúlya megroppant: a kölcsönök, veszteségek pótlása, az újonnan szerzett területek berendezése s hozzá mindjárt viharos égbolt Amerika felé megingatják a yen erejét. Ezek bírják rá Japánt egyelőre az engedékenyebb hangra. Még nem gondolhat leszámolásra. Egyelőre jól ki kell használnia a portsmouthi béke egyetlen előnyét: Oroszország teljes visszahúzóását Keletáziában és jól be kell rendezkednie Kínában, az újonnan szerzett területeken.

Ezek magyarázzák meg az 1907-es híres japán—amerikai egyezmény megkötését, melynek főbb pontjai:

1. Mindkét kormány kívánsága, hogy a békés és szabad kereskedelemnek utat egyengessen a Csendes Óceánon.
2. Mindkét kormány minden támadó szándéktól mentes politikájának a célja az, hogy a *status quo*-t fenntartsa s jogait Kínában megvédje.
3. Egymás területeinek és birtokainak kölcsönös tiszteltbentartása.
4. El vannak határozva valamennyi állam közös érdekében, hogy minden szükséges békés eszközzel támogatják Kína függetlenségét és integritását s érvényt szereznek annak az elvnek, hogy Kínában minden nemzet egyenlő kereskedelmi és szerzésjogokkal bírjon.

Ez a *Root-Takahira egyezmény* tehát japán és amerikai részről a *nyitott kapu* elvét szögezi le, azaz, hogy Kína gazdasági kiaknázásában, feltárásában minden ország teljesen egyforma jogokkal bírjon: nyitott kaput találjon.

A *nyitott kapu* elve nagyszerű tért nyitott Japánnak az érvényesülésre. Minden tekintetben szabad lévén, teljes erővel fekszik neki Mandzsúria megdolgozásának. Híveket, lepénzelt vezetőket szerez (Csang-Cso-Lin), japán propagandát csinál s mindezek leple alatt lassan kezd, befészkelődni a japán ipar és kereskedelem.

Igy a *nyitott kapu* elve csak elv maradt 1907-től 1912-ig, amíg a császári dinasztia uralkodott, annál is inkább, mert az igen nagy hatalmú tartományi kormányzók, a nemesség, a mandarinok, dacára mindenszereződési *jogegyenlőségnek*, jó pénzért privilegizáltak egyes államokat. Persze a privilégiumok fölött állandó volt a marakodás a többet ígérők között.

Ilyen volt a helyzet egész Kínában, kivéve Mandzsúriát, ahol Japán versenytárs nélkül dolgozhatott, s ahol nem segített a *pénz* vagy a szép szó, az erőszak'ól sem riadt vissza.

1911-ben az idegengyűlölet kifolyásaképpen, a teljesen csak a külföldiekre támaszkodó (mandzsú) császári dinasztia ellen kitör a forradalom. A Szun-jat-szen dr. által szervezett déli Kuo-ming-tang párt, valamint ezekben Juan-sik-kaj párthívei megdöntik a sárkányok trónját és kikiáltják a köztársaságot. Hosszú és zűrzavaros polgár-

² Amerika ekkor 100 millió lakosú állam, már erős tengeri, de győnge szárazföldi erővel. Japán éppen bekebelezett területeivel együtt 65 milliót számlált, de ebből 15 millió még nincs beszerelve. Flottája jó, szárazföldi ereje kiváló.

háborúk indulnak meg, ami továbbra is megakasztja a hatalmak munkáját Kínában.

S végezetül kitör a világháború, mely teljesen elvonja a figyelmet Kínáról.

Japán számára ezzel megjött az idő a továbbnyújtózkodásra.

Elsősorban Kína ellen irányul a békés offenzíva, ahol most versenytárs nélkül intrikálhat. Mandzsúriában, ahol az egyre jobban erősödő Csang-Cso-Lin marsall révén biztosítja a japán barátságot, már teljesen otthonosan dolgoznak

gyűlöletessé lenni, de mindezzel Japán nem törődik: őt nem irányíthatják hangulatok.

Közben fegyverei sem pihennek. Kínában háborút visel Németország ellen.

Kiao-csau meghódításával Japán Peking másik kijaratát is birtokába veszi, de ami ennél sokkal fontosabb: hozzáférhet Santung széntelepeihez s egyben a leggazdagabb kínai tartomány terményeihez.

S ugyanebben az időben, jóformán minden ellenállás nélkül megszállja a németek Csendes Óceánon fekvő gyarmat-

a vállalkozók. Most már tovább veti a szemét a szomszédos kínai területek felé s miután a tárgyalások nem vezetnek eredményre, ugyanazt az eszközt veszi elő, ami eddig is jó volt: az erőszakot.

Igy: 1915. febr. 13-án Japán átnyújtja követeléseiről szóló jegyzékét a kínai kormánynak. A 90 pont közül fontosabbak: Japán számára Kínában teljesen szabad kereskedelmet biztosítani; kizárólagos bányakutatói jog Kelet-Mongóliában, ahol Japán beleegyezése nélkül vasutat sem szabad építeni; követeli, hogy Kína egyetlen szigetét vagy partvidékének semmiféle részét nem adhatja bére külföldi hatalmaknak, ellenben Porth Arthur szerződését hosszabbítsák meg. Aztán 99 évre szóló vasútépítési koncessziót kér a santung-mukden, csang-ung-kin-ir vonalra stb.

A kínai kormány elfogadhatatlannak jelenti a követeléseket, erre Japán mozgósít, ultimátumot küld és csapatai be is törnek kínai területre, mire *Kína elfogadja Japán követeléseit*.

Ez az erőszak ugyan a kínai köznépp körében nagy visszatetszést szül, sőt az eddig csodált testvérnép kezd

birtokainak jó részét: a Polinéziában fekvő Karolina, Marianna Palau és Marschall szigetcsoportokat, összesen mintegy 730 szigetet. (2500 km², 50.000 lakos).

Ezek összefüggő hidat alkotnak Kelet-Ázsia és Ausztrália, valamint Amerika közt s ezenkívül kereskedelmi jelentőségük is van.

1915 január 3-án egy interpellációra válaszolva a japán külügyminiszter a következőket jelenti ki: 1914 augusztus elején Anglia hivatkozva az angol-japán szövetségi szerződésre, Japán segítségét kérte s ezért avatkozott Japán a háborúba. Csingtau bevételével azonban szerepe továbbra megszűnt s Japán nem küld csapatokat Európába. Tehát a legkényelmesebb alpra helyezkedve, voltaképpen elhanyagolja a japán-angol szövetség kikötéseit. 1916 április 23. kölcsönös védőkötelezettséget kimondó szerződést köt Oroszországgal, már teljesen Anglia ellen irányuló élel. Ebben Japán kötelezi magát ágyúk, lőszer és más hadianyag szállítására, *viszont*: Oroszország átengedi Szachalin-sziget északi felét, Szibériát teljesen megnyitja a japán bevándorlás előtt, átengedi Karbint és a kínai keleti vasutakat, s általában teljes szabad kezét ad Kínában.

Ime, így bővül a korea-mandzsúriai ék úgy dél, mint észak felé!

Végül nem kis jelentőségű az az egyezmény, melyet Japán Mexikóval köt, partjain és vizeiben halászati jogokat nyerve, s egyben megveti a lábát Mexikóban. Ez Amerika számára igen kellemetlen.

Végigkísérve Japán előhaladását és fejlődését 1907-től 1917-ig, önkéntelenül is azt kérdezzük, hogy a nagy rivális, az Unió mitsem tett mindezek ellensúlyozására?

Az 1907-es Root-Takahira »nyitott kapu« egyezmény után az Unió megkezdte a gazdasági versenyt, bár egyelőre még lassú iramban. Itt nem találkozhattak szembe, mert Japán északon, az Unió pedig Dél- és Közép-Kínában dolgozott. S különben is, hiába is biztosította az Unió kereskedői számára az *egyenlő* jogokat, Japánnal szemben nagy hátrányban volt: távolsága és idegen faja miatt.

A világháború kitörése pedig egyszerre sokkal jobb üzletnek kínálkozott: a magánvállalkozók hadikölcsönökkel spekulálnak, a gyárak hadianyagtermelésre térnek át és már 1915-ben az egész amerikai ipar az európai harcterek számára szállít. Ezért marad magára Japán, a »business« ebben az időben nem Kínában, hanem Európában várta az amerikaiakat.

Az Unió később felriad s néha-néha bele igyekszik avatkozni a japánok terjeszkedésébe, de ekkor Japán kétélű fegyvert szegez az Unió melléke: az angol-japán szövetséget!

Vagy engedni az Unió Japánt tovább is elhatalmasodni Kínában, csak azért, hogy megtarthassa a kitűnő európai háborús piacot, vagy nem tűri Japán erőszakoskodását és ő maga is beáll a hadviselő felek közé: de akkor csak mint a központi hatalmak szövetségese szerepelhet Japán és szövetségese, Anglia ellen. Ez az utóbbi lehetetlenség volt, mert akkor saját adósai ellen indult volna hadba és egyszerre kockáztatta volna a győzelmét Japánnal szemben s a kölcsönait az ántánt-nál. Jellemző az, hogy az Unió fontosabbnak tartotta a pillanatnyi jó üzletet Európában s kevésbé sürgetőnek a jövő piacának biztosítását Kínában. Mentségül szolgálhat, hogy ő akkor már készült a hasznát hajtó beavatkozásra Anglia oldalán, mindamellett sok nehéz percébe került ez az elhatározás később az Uniónak.

Japán nagyszerűen megérezte az Unió kényszerhelyzetét s ugyanúgy, mint Kínával szemben, részben zöld asztal mellett, részben pedig fegyvercsörtetéssel igyekezett ezt az időszakot kihasználni, értékes engedményeket kicikarni.

Mindezek alapján Woodrow Wilson, az akkori elnök, hogy se Angliával, se Japánnal ne kerüljön szembe, kénytelen engedményeket tenni. Japán követeléseivel párhuzamban aztán letördelik a »nyitott kapu« elvének részeit s végül egészen szakítanak vele, mint sok más axiómával. Az 1917 november 7-én kötött *Ishi-Lansing* szerződés lényege a következő: »A földrajzi szomszédság különleges viszonyokat teremt az államok közt. Ebből következik, hogy az Egyesült-Államok *elismerek Japán külön érdekeit Kínában*, különösen azokban a részekben, amelyek közvetlenül határosak Japán birtokaival«.

Ezzel ledől minden korlát a Felkelő Nap országa előtt. A háború végén már szinte monopolisztikus gazdasági uralomra tesz szert Kínában — egyúttal azonban gyűlöltre is.

Wilson nagyon jól tudja, hogy hasonló előzmények föltétlenül háborút vonnak maguk után, ezért, hogy békülékeny politikáját és kényszerhelyzetében tett engedmé-

nyeit ellensúlyozza, a militarizmusban keres fegyvert. Az európai üzleten nyert hihetetlen összegek jórészt a hajóhad fejlesztésére fordítják. Az 1917-es, majd az 1919-es új hajóépítési program 500 millió dollár értékben egyszerre roppant lépéssel dobta előre az amúgyis abnormisan fejlődő U. S. A. flottát. Emellett a Panama-csatornát, az Unió nyugati partvidékét és a Csendes-óceán szigeteit, flotta-támpontjait hallatlan módon megerősítik. 30—35 km. hordtávolságú, eltűnő lövegtalpú 40—45 cm.-es lövegeket építenek be a parti erődökbe.¹

Természetes, hogy Japán nem nézte ezt tétlenül, hanem igyekezett ő is hadihajókat építeni és szigeteket erősíteni. De már nem érhetette utól az Unió hihetetlen iramú építkezését.

S míg a két rivális vetekedve szaporította flottáját, addig Anglia, a »stengerek királynője«, harcban állva a központi hatalmakkal, egyre-másra vesztette el értékes egységeit. Minden erőt felhasználva a háború folytatásához, gondolnia sem lehetett arra, hogy megtépázott flottáját kiegészítse, hisz minden hajógyárat igénybe vettek a korlátlan tenger-alattjáró harc folytán rettenetes veszteséget szenvedett kereskedelmi hajópark pótlására, amely föltétlenül szükséges volt Anglia élelmezéséhez. Így történhetett meg az, hogy Anglia négy esztendő küzdelem után legyőzve az 1914-ben veszélyes tengeri hatalmat, Németországot, mert túlmúlt a »two power standard« határain, 1918-ban két sokkal hatalmasabb kollégát talál, *sőt a háború végével leszorul az első helyről is*: 1919-ben az Uniónak van a legnagyobb flottája a világon, Anglia csak második, a harmadik hatalom, Japán pedig, csaknem olyan erős, mint Nagybritannia!

A háború vége egyszerre nagy, kényszerű megállást jelentett az amerikai monstre iparra. A hadipiac megszűnt, Európa ismét nem vásárolt semmit, vissza kellett térni újra a békeprodukciókhoz s megkezdeni újra az orientálódást Kína felé. De előttük állt most Japán, egyre hatalmasabb arányú fegyverkezésével. A feszültség ekkor volt a legnagyobb. Az Unió az 1919—20-as években minden bizonynyal fegyveres erővel is visszaszerezte volna Japántól az 1917-ben Kínának adott engedményt, de visszatartotta őt az *angol—japán* szövetség, melynek éle ekkor tagadhatatlanul ő ellene irányult. S az angol—amerikai viszony sem volt valami jó. A tenger uralmáért évszázadok óta harcoló Nagybritannia felülmúlva látta magát és éppen azáltal az állam által, akinek milliárdos hadiadóságokkal tartozott. Az Unió roppant tengeri hatalma irigylésre és versenyre készítette a britteket, hogy az eddig oly féltékenyen megőrzött hegemoniájukat ezután se veszítsék el. Megkezdte hát ő is az építést.

Amidőn 1920-ban Woodrow Wilson helyett *Harding* lépett az elnöki székbe, az Unió politikája kráter fölött táncolt.

¹ A Hawai-szigetcsoporthban évek hosszú sora alatt föltámponttá kiépített Oahu-sziget ma a világ legerősebb vára. A sziget délnyugati részén egy kialudt vulkán, a Leaki krátere a mag. Belsejében hatalmas antenna, melynek közelébe az amerikai tisztek is csak hivatalos küldetés esetén jöhetnek! Rengeteg cement és páncéllemezből ágyazva nehézágyuk és tarackok, melyeket a tenger felől *mindenféle* támadás ellen megvédenek a 400 méteres sziklafalak. A parti útegek a kráteren át naponta gyakorlatoznak. Innentől Honolulu kikötő bejáratáig négy további vártűzér-zászlóalj 45 cm.-es lövegekkel. A parton végig egyik erőd a másik mellett. A háttérben Honolulu városa, mely fölött uralkodóan emelkednek ki hatalmas hegytömbök.

Honolulától keletre pedig, a Pearl River folyócska torkolatában épül a hadikikötő. Bejáratát ismét csak erődök. Belsejében dokkok, raktárak és javítóműhelyek, az egész amerikai flotta számára elegendő férőhellyel! Hasonló stílusban akarták kiépíteni Guam-szigetét és a Philippini-szigetek egyikét is.

KIKÖTŐBEN

FALB ENDRE, a Leventekör örökös tagjának olajfestménye után

Az állam tengeri és szárazföldi haderejére fordított roppant kiadások terhe alatt recsegett a budget. Az eddigi nívón szerkesztett továbbfejlődési és hajóépítési tervek, a fegyverkezési örület oly rettenetes pénzázdozatba került volna, mely az összeomlásba vezet. Ha az állam a pénzügyi helyzet megóvása érdekében lemond a flottafejlesztésről, egyszersmind örökre lemondhat a Csendes Óceán uralmáról és kínai piacáról, hol úrnak ismerik el Japánt. Ha pedig tovább forszirozza a fegyverkezést, egyszersmind kénytelen háborút kezdeni, mielőtt a gazdasági összeomlás bekövetkezne. A háború pedig Japánt és Angliát együtt jelentette ellenfélként. Az amerikai népet állandóan izgalomban tartotta az a lehetőség, hogy japán—amerikai háború esetén a két testvérnemzet: Anglia és Unió is szembekerül egymással.

Ilyen körülmények között rendkívül ügyes sakkhúzás volt Harding elnöktől a washingtoni leszerelési konferencia eszméje, melyre 1921 nyarán hívta meg a nagyhatalmakat. Néhány előkészítő szó után Hughes előadta az amerikai proposíciót: egy leszereléssel kapcsolatos flottaprogrammot, amely mögé ügyesen rejtette el diplomáciai sakkhúzását. Eszerint: a három főhatalom (Anglia, Unió, Japán) tíz esztendőre szüntesse be a hadihajóépítést, a meglévő hadihajókat pedig oly módon szabályozzák, hogy Angliának 22, Amerikának 18, Japánnak 10 elsőosztályú egysége maradjon 5 : 5 : 3 arányban. (E célból Anglia megsemmisítene 4 épülő és kb. 40 régi, Amerika 12 épülő és 15 régiebb, Japán 10 épülő és 10 régiebb páncélos hajót). Ezekeken kívül korlátoznák az összes többi kis hadihajókat is és végül a szárazföldi fegyverkezést is.

Mindez azonban csak úgy lenne érvényes, ha megfelelő arányban Francia és Olaszország is hozzájárulna s ez esetben az eddigi antant és angol—japán szövetség helyébe egy angol—amerikai—japán—francia—olasz szövetség lépne, amely egyben a világforgalom, gazdaság és kereskedelem egyöntetű és egyenlő jogú szabályozását is előmozdítaná.

El kell ismerni, hogy ez pompás sakkhúzás volt az Unió részéről. Ha sikerül, egyetlen lépéssel megold egész sereg problémát, amely pillanatnyilag rendkívül kellemetlen volt. Így: 1. az építkezések beszüntetése a költségvetésben igen nagy megkönnyebbülést okoz: megszünteti a pénzügyi összeomlás veszélyét. 2. az építkezések tízéves megtiltása biztosítja az amerikai flotta fölényét: igaz ugyan, hogy számítás szerint egyenlő az angoléval, de a brit hajók mind háború előtt épültek és 4 esztendeig harcoltak, míg az amerikai hajók mind modern, 1917—20-as építésűek. Japánnal szemben pedig a számbeli túlsúly is megvan. 3. az angol—japán szövetség felbontása kiemeli Japánt eddigi pajzsa, Anglia mögül, most már kis diplomáciai munka megakadályozhatja, hogy Anglia és Japán egyszerre megtámadja Amerikát. 4. A »Root-Takahira« féle nyitott kapu egyezmény felújítása, de sokkal tökéletesebb formában, mert nem csak két fél, Amerika és Japán köti, hanem öten biztosítják egymás egyenlő jogait Kínában. Pénzügyileg elég fájdalmas árat fizet ugyan érte: a rengeteg költséggel pár év alatt leghatalmasabbá növesztett flotta 27 óriási hajójának szétrombolása s ezzel együtt Anglia elsőségének elismerése!

Három hónapig tartanak a tárgyalások, izgalomban tartva a diplomáciai és katonai világot. Nagy ellentétek merülnek fel minden hatalom részéről, többször meghiúsítással fenyegetve a konferenciát. Jóformán Anglia az egyet-

len, mely nem tesz komolyabb ellenvetést, hiszen az ő megnyerése végett tesz az Unió ilyen engedményeket. Anglia a tengerek uralma fejében egyszerre cserbenhagyja szövetségét, fölbontja a szerződését Japánnal és késznek nyilatkozott aláírni az egyezményt.

Természetesen Japán tette a legerélyesebb ellenvetéseket.

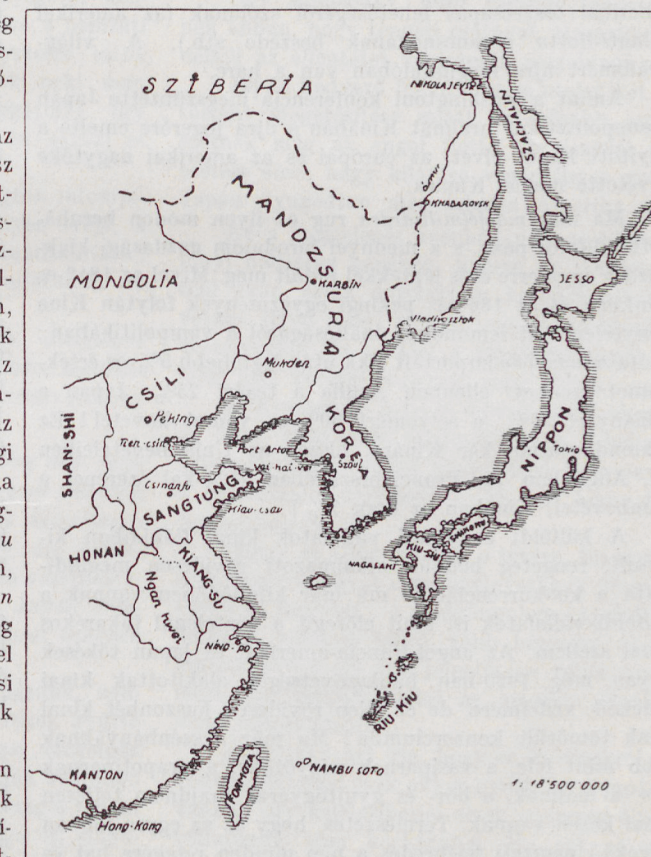
Anglia elpártolásán kívül Kína ellenséges érzülete is kényszerítőleg hatott Japánra. Minél inkább elhatalmasodott ugyanis Kína fölött 1915 óta, annál gyűlöletesebb lett erőszakos fellépése és állandó térfoglalása miatt. Az elkészenedés oly nagy volt akkor, hogy angol politikusok véleményei szerint »japán—amerikai háború esetén Kínában maguktól sülnének el a fegyverek Japán ellen«. Belátásos japán politikusok igyekeztek ezt azzal ellensúlyozni, hogy 1920—21-ben idegen államokat, főleg az Uniót próbálták belevinni vállalataikba a feszültség enyhítésére, de az úr mindkét rész felé áthidalhatatlan volt.

Igy aztán a japán nagy államtanács ratifikálta a washingtoni egyezményt, hozzájárult a japán flotta apasztásához, hajlandó volt lemondani a kínai koncessziókról, csupán Szachalin-sziget birtokához és a Csendes óceáni status-quohoz ragaszkodott. Ezzel egyidőre megbukott a »militarista párt«, amely diktátori kiméletlenséggel akarta megvalósítani hódító terveit s helyét békés, mérsékeltbb irányzat foglalta el.

Az ötös szövetség pedig megkezdte a »nyitott kapu« elvének érvényesítését Kínában.

* * *

Kétségtelen tény, hogy — bár csak a politika csel-szövéseinek teljes felhasználásával sikerülhetett — Washington jelentős lépés volt a tengeri fegyverkezések kor-

tosítására tételezi föl, úgy megérthető, más szempontból azonban nem.

b) *Délen* óriási kerülővel, Ausztrália mentén, történhetne az átkarolás; aztán az angol Singapore-ra vagy a francia Saigonra támaszkodva partraszállás Kelet-Indiában vagy Dél-Kínában. Itt tehát angol és francia közreműködés kell, ez előbbinél nem föltétlenül szükséges.

Ez esetben még biztosabban történhetne az amerikai haderők szállítása az Atlanti Óceánon, Szuez-csatornán keresztül, de a majdnem egyforma erősségű japán haderő közben Kínában megalapozhatná állásait, úgyhogy a harc nagyon elhúzódhatik és kérdésessé válhat.

E fejtegetések végén meg kell jegyeznünk azt, amit Andorszky tanár úgy látszik elfelejtett számításba venni: mi történik a valamiféle úton-módon Kínában felvonult amerikai hadtömegekkel, ha a japának p. o. nem volnának hajlandók lépemenni és saját haderejüket szintén Kínába szállítani?

Ha a medve vonakodna kijönni a barlangjából? Amennyiben az Unió ez esetben Kínából még egy második

átszállással óhajtana Japánba bejutni, rögtön tanácsolhatnánk neki, hogy ugyanezt megteheti egy Kínába való előzetes kirándulás nélkül is San-Franciskóból egyenesen Japánnak nekiindulva. Mert végeredményben úgymint egy, hogy keleti vagy nyugati irányból jöve töri össze a fejét a barlang falán.

Az amerikai szárazföldi erőnek túlon túl nagy feladat volna Japán megbilincselése. És szerintünk mégis csak nem a szárazföldi erők és hadműveletek fogják eldönteni ezt a harcot. Hanem amelyik félnek sikerül majd tengeri ereje segítségével repülőgépet hordozó kolosszális anyahajóit a másik fél partjai közelébe juttatni, s ezeknek a halálhozó pillangóknak sikerül majd 1927—28, vagy még újabb modelű gázfelhőket a másik állam népes virányai fölött elpermetezni, az körülbelül kényszeríthetni fogja majd a másikat arra, hogy holmi keletázsiai gazdasági előnyök miatt teljesen fölösleges 10—20 millió ember életét kockáztatni. Talán 10—20 millió ember élete árán meg fog oldódni egy-két keleti probléma. Ha nem? Hát Istenem — akad ott még több millió ember is.

A KÉTÜTEMŰ MOTOR

Irta: Gerő Barnabás akadémikus

A kétütemű gépek nagyfokú egyszerűségüknél fogva sok lelkes hívet szereztek maguknak. E gépek üzembiztonságát emelik ki ily gépek szerkesztői. A dugattyú forgó mechanizmusán kívül más forgó részük nincs s egyszerűségüknél és üzembiztonságuknál fogva messze felette állanak a négyütemű gépeknek, melyeknek szelepei s az ezeket mozgató vezérművek mind kopásnak s üzembiztonságuk kitétt részeket jelentenek. Ha tehát mindezeket ismerve, a gépszerkesztők nagy része mégis a komplikált négyütemű motorok mellett foglal állást, ennek bizonyára súlyos okai lehetnek.

A négyütemű motorok egy munkafolyamatához négy löket szükséges. Felvetődött a gondolat, hogy a löketek számát csökkentsek kétfőre, vagyis oly motort szerkesztettek, melynél a hengerben a körfolyam két löket (egy fordulat) által végbemegy. Az olyan gépeket tehát, melyeknél egy teljes körfolyamathoz, illetőleg egy gyűjtáshoz két löket és egy fordulat szükséges, *kétütemű gépeknek* hívjuk.

A négyütemű motorok körfolyamának egyes részeiből nem maradhat el semmi, egyes szakaszok azonban megrövidülnek. Expanzió, gyújtás, kompresszió változatlanul megmarad itt is, de a szíváson és kipuffogáson kellett változtatni. A kipuffogás, illetve szívás az expanzió végére, illetve a kompresszió elejére jut. A dugattyú munkája a következő: Az expanzió végén, mikor a kipuffogás kezdődik, a henger palástján levő nagy rést, (melyen sok gáz távozzhat), nyitja. (»A« ábra; »a« rés). A teljes kimosást a friss keverék végzi. A dugattyú ezután nyitja a keverék-rést (»A« ábra; »a« rés) s utána holtpontra jut. Visszamenet fordítja, zárja a réseket. Amíg a keverékrés nyitott, addig friss keverék ömlik be, s ha ez zárul, kezdődik a kompresszió. Ezen az alapon a kétütemű gépeknél a hengerben a következő körfolyamat lép fel: *Első löket:* Expanzió,

kipuffogás, kimosás. *Második löket:* Beszívás, kompresszió, gyújtás.

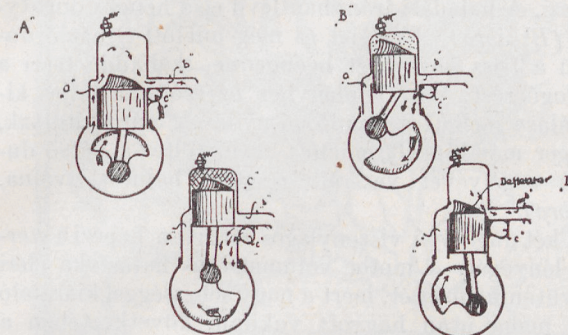
E motorokon szelep nincs, úgy a kipuffogáshoz, mint a beszíváshoz réseket alkalmaznak, amelyeknek a vezérlését maga a dugattyú végzi. Hasonlítsuk most össze a kétütemű s a négyütemű motor működését. Tudjuk, hogy míg a négyütemű motornál a főtengely két fordulatára egy munka-ütem jut, addig a kétüteműnél minden egyes fordulatra jut egy. E ténynek megfelelően — szigorúan elméletileg véve — kétszeres munkateljesítménynek kellene mutatkoznia, vagyis egyező lökettérfogat mellett a kétütemű motornak a négyüteműhöz képest éppen kétszeres effektust kellene leadnia. Azonban az elméletileg oly kiváló kétütemű motor fentebb felsorolt előnyeit a gyakorlatban a hatásfoka lényegesen lecsökkenti.

Munkám célja az, hogy rámutassak a *hatásfok csökkenésének okaira* és hogy leírjak két oly szerkezetet, melynél a *hatásfok növelhető*.

A négyütemű gépeknél két fordulat, a kétütemű gépeknél egy fordulat alatt történik a gyújtás. Tehát az utóbbi gép felmelegedése nagyobb, mint az előbbié, ennél fogva ugyanabban az időben, ugyanolyan hengerterefogatnál a nagy felmelegedés elkerülése miatt a gép munkateljesítményének rovására kisebb lesz a kompresszió. A kétütemű gépeknél egy-egy ütem ideje sokkal kisebb, mint a négyüteműnél. Azonban az egyes ütemek a gáznak a hengerbe való juttatására, illetve azoknak onnan lehetőleg igen gyors eltávolítására bizonyos időt mégis igényelnek. A kétütemű gépek szerkezeti kivitelüknél fogva erre a célra kevesebb időt fordíthatnak, mint a négyütemű szerkezetek.

Az »A« ábrán a karterbe (forgattyú tér, részben sűrítő tér) szívott s részben sűrített gázmennyiségnek a hengerbe való átáramlása a dugattyúval vezérelt és a henger palástját adott ívben körülfogó, adott

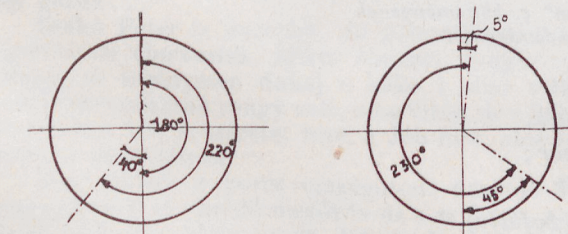
magasságú (»a«) résen át megy végbe. Hasonló nyílás szolgál az oxidált gázkeveréknek a hengerből való kiáramlására (»b«) és az új gázkeveréknek a karterbe

való beömlésére (»c«). A nyílás nagysága valamely időpontban a szemlélet szerint a dugattyú mindenkor állásától függ. Ha a főtengelyen mérjük azt az időt, mely alatt az egyes nyílások a gáz ki- és beömlését lehetővé téve nyitva állanak, látjuk, hogy a beszívási idő s ennek alapján a beszívott gáznak a tömege a megrövidült ütemek miatt sokkal kisebb, mint a négyütemű motornál. Egy négyütemű motornál az egyes ütemek a főtengely 180°-os elfordulásának felelnek meg. A kinetikai gázelméletre (a gázmolekulák tehetetlenségére) való tekintettel ezt az időt még néhány fokkal megtoldják.

E téren a szerkesztő mérnökök több irányban haladnak. A példámon felvett gépnél a szelep nyitása és zárása a fenti szelepbeállítási diagrammon szemléltetve látható. A körön, mely a forgattyú pályáját jelzi, feltüntettem és a megfelelő holtponttól számítva körívvel jelöltem a forgattyúnak azon állásait, melyek a szelepek nyitásának, illetve zárásának megfelelnek. A két diagramból kitűnik, hogy a kipuffogó szelep 5°-kal később zár, tehát 5°-on át a két szelep egyidőben nyitott. Azonban, mivel a szívószelep már ezen 5°-nak megfelelő pont előtt kezdte meg a nyitást, a kipuffogó szelep pedig szintén egy korábbi időben kezd meg a zárást, egyidőben teljes nyitás, illetőleg zárás nem lehetséges. Így a fentemlített zavaró körülményt a gyakorlatban nem vesszük tekintetbe.

Egy négyütemű motor szelepbeállítási diagrammja
Szívószelepdiaagramm Kipuffogó szelep diagramm

Szívószelep:
Nyit: Felső holtpontban.
Zár: 40°-al az alsó holtpont után.
Nyitott: 180°+40°=220°

Kipuffogó szelep:
Nyit: 45°-al az alsó holtpont előtt.
Zár: 5°-al a felső holtpont után.
Nyitott: 180°+45°+5°=230°

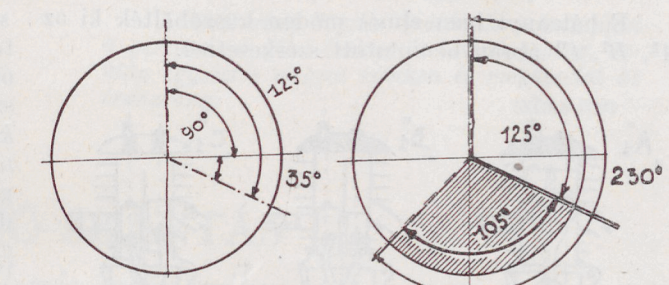
A kétütemű gépekre megszerkesztett diagrammon lényeges különbséget látunk. A kipuffogás (kiáramlás) megkezdődik abban a pillanatban, mihelyt a dugattyú lefelé való mozgásában a kipuffogó nyílást szabadabbá teszi és befejeződik akkor, midőn visszatérve a nyílást

ismét lezárja. Fokmértékben kifejezve e periódus π -aig tart, ahol »a« a kiáramló nyílás magasságától és a löket nagyságától függ az I. diagrammon mérve.

Az egyes ütemeknek a főtengely 90°-os elfordulása felel meg. Az I. körön a forgattyú azon állásait láthatjuk, melyek a nyílás nyitásának, illetve zárásának időpontját adják.

A négyütemű motor kipuffogó periódusa a II. ábra értelmében 230°-on át tart. Ezzel összehasonlítva a kétütemű motor kiáramlási periódusát, azt tapasztaljuk, hogy utóbbi 105°-kal rövidült meg. Ezzel természetesen a beszívási s az átáramlási idő is megrövidül, ami a hatásfokot csökkenti.

I. A kétütemű motor kiáramló (kipuffogó) nyílás beállítási diagrammja.
II. A két és négyütemű motor kipuffogó nyílásának, illetve szelepének, összehasonlító diagrammja.

Nyit: 90°-al az alsó holtpont előtt.
Zár: 35°-al az alsó holtpont után.
Nyitott: 90°+35°=125°-on át.

A rossz hatásfok másik okát a karterben előre komprimált gázoknak a hengerbe való bevezetésében kereshetjük. Ez a periódus majdnem egyidőben megy végbe a kipuffogási folyamattal. A »B« ábrán látjuk, hogy az átáramlást szolgáló csatorna (»a«) a kipuffogó nyílás magasságának 2/3-át éri el, ami megfelelő forgattyú állásnál 100°-os nyitásnak felel meg. E szerint 100°-ra terjed az az idő, mely alatt a két nyílás egyszerre nyitott, (négyüteműnél 5°).

A friss keveréknek az égéstermékkel való keveredését és a kipuffogó nyíláson való eltávozását a dugattyúra szerelt ú. n. deflektorral (terelő borda) (»D« ábrán) igyekeznek meggátolni.

Amikor ugyanis a dugattyú az »A« ábrán feltüntetett helyzetbe kerül, nyílik az »a« átáramló nyílás s ezen friss keverék ömlik be. A terelőbordával úgy irányítjuk ezt a keveréket, hogy a távol eső égéstermék is kitolja maga előtt (kimosás) és hogy kevés távozzék el belőle az utóbbiakkal együtt munkavégzés nélkül.

Ez azonban csak részben sikerül, s innen van az, hogy e gépeknél a benzinfogyasztás HP-óra-ra vonatkoztatva nagyobb, mint a négyütemű gépeknél.

E veszteségeket ismerve, a motor volumetrikus hatásfokát kiszámíthatjuk. E hatásfok a beszívott gáztérfogat s a hengerürtartalom viszonya adott fordulatszám mellett.

$$\eta_{vol} = \frac{\text{Beszívott gáztérfogat}}{\text{Hengerürtartalom}}$$

Ha pl. egy 3500 fordulatszámú s 750 cm³-es lökettérfogatú motor $\eta_{vol} = 0.85$, ez azt jelenti, hogy e

motor a beszívási periódus alatt csak $750 \cdot 0.85 = 637$ cm^3 keveréket tud felvenni.

$$\eta_{\text{vol}} = \frac{637}{750} = 0.85 = 85\%$$

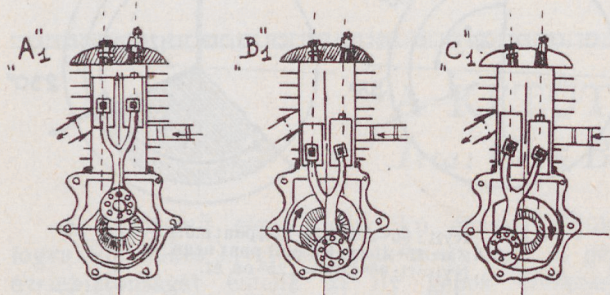
A hatásfokot csökkenti még a részben kompressziós hengernek használt karter, a lassabban történő beszívás s az ezzel járó fordulatszámcsökkenés.

E kétütemű motor volt az ú. n. háromcsatornás kétütemű motor-típus.

Az eddig mondottakból kitűnik, hogy milyen úton haladjon a gépszerkesztő a kétütemű motor tökéletesítése terén: *a legelső feladat a volumetrikus hatásfok növelése.*

Az előbb ismertetett típusnál az átáramlásnál felépő gázvesztés nagy volt. Ugyanis 100° -ra terjedt az az idő, melyen át úgy a kipuffogó nyílás, mint az átáramlási nyílás egy időben nyitva volt.

E hátrányt igen elmés módon küszöbölték ki az A^1 , B^1 , C^1 ábrán bemutatott szerkezettel.

Az »A¹« ábra szerint a motor hengerének két furata van, melyek egymással közös hengervej által összekötve, a felül áttört válaszfalon keresztül közlekednek. A furatokban két dugattyú mozog (A^1 , B^1 ábra), melyek a forgattyúval egy közös villaszertű hajtórúd segítségével összeköttetésben állanak. A kompresszió egyforma, mert a dugattyúk egyszerre érnek a felső falrészre holtponthoz (I . ábra) és a válaszfalrészre át a nyomás kiegyenlítődik. Mint általában, ennél a szerkezetenél is a dugattyúk felső és alsó éleit

használgják fel a gáz be-, ki- és átáramlásának a vezérlésére. Amint az ábrákon látható (B^1 , C^1), a motor járása közben a fentebb említett közös hajtórúd a két dugattyúnak egymáshoz viszonyított relatív mozgását eredményezi. A haladási irányban levő első henger dugattyúja (B^1 ábra) előre siet és még mielőtt a hátsó dugattyú a friss keveréket beengedné, szabaddá teszi a kipuffogó rést. Végeredményben az erőteljes kihasználása mellett a kipuffogó nyílások már nyitottak, a henger már kiürült, mielőtt az új töltés a hátsó dugattyú segélyével vezérelt réseken bejutott volna. (C^1 ábra).

A két dugattyú viszonylagos mozgása képezi a szerkezet lényegét. A motor volumetrikus hatásfoka eléri a négyütemű motorét, mert a nagy sebességgel kiáramló gáz a maga után hagyott vákuum következtében a keverék beömlését és a töltés tökéletesebbé tételét elősegíti. A karter mint kompressziós henger működik s így a hengernek nagyobb nyomással történő feltöltése is növeli a hatásfokot. Azonban a szerkezeti megoldást tekintve, az előbbi háromcsatornás rendszernél bonyolultabb. Nagy előnye, hogy *tökéletesebb a kétütemű körfolyam, mert a kimosás alatt a keverék-vesztés kisebb.* Ezzel elérték, hogy a kétütemű gép nagyobb teljesítményt mutat fel, mint a négyütemű, de még mindig nem sikerült a kétszeres teljesítményt elérni.

A kétütemű motorok igen nagy előnye az, hogy a szelepek s ezzel kapcsolatban a vezérlés hiánya a gépet igen *egyszerűvé* s így *üzembiztosá* teszi. Előállítási költsége ennek folytán szintén *olcsóbb*.

Igy érthető, hogy az egész világon tért kezdenek hódítani. Különösen a *Bayerische Motor Werke* (»BMW«) által szerkesztett nagy HP-jű kétütemű motor, (melyek pontos szerkezeti kivitele jelenleg ismeretlen); valamint a repülő (»Junkers« BMW; 475 HP motor; benzol-keverékkel 1 h-ra 60 liter üzemanyagot fogyaszt 295 km/óra átlagsebességgel halad) és a kisebb 2.5—5 HP-jű kerékpármotor (BMW).

Így nem lehetetlen, hogy a motorok elsőbbségi küzdelmében a egyszerű s tökéletesnek mondható német kétütemű gép kerül ki győztesen.

HALÁL A KALÁSZOK KÖZT

Detlev von Lillencron „Tod in Ähren“ c. költeményének műfordítása Ésva Ernő akadémikustól

Ringó kalász, pipacs között
 Kidőlt katona. — Ottfeledték,
 Két napja már, két éje már;
 Nehéz sebét be sem kötötték.
 Szomjtól gyötörten, lázbafúlva,
 Halóva emeli fejét fel,
 Utolsó álma tűnő képét
 Ott látja, fenn, megtört szemével.
 ... Kasza suhog a búzatablán ...
 Kicsi falum, hol gyermek voltam,
 Isten veled már, szép világom!
 S utánabólint békén, — holtan.

A történelmi logika órájának számlapján a permutató néha éveken át lassan mozog, azután egyszerre nagyot szökken és megkondul az óraharang.
 (KOSSUTH)

AZ UTOLSÓ SZÁNTÁS

Irta: Bocsor Elemér akadémikus

Rongyos volt és poros, hosszú szakála kócos, fejét megülte a nagy muszkasüveg, mint hegyek tetejét a fekete felhő. Kezében nagy bot, emberölő szerző. Olyan volt, amilyenek az emberek elképzelik a mindenre kész csavargót.

De nem félt tőle senki.

A szeme nem volt a csavargók sunyi, farkastekintete. Krisztusszem volt. Nagy, barna, mélységes tűzű. És szelíd, megbocsátó. Hittel teli, a szeretet hitével teljes, a tékozló fiú, a megtérő ember lelkiragygóságától fényes. Mint a tisztító tűzben edzett acél.

Jártak akkor többen is ilyenek az országutakon. 1920-at irtak. Tavaszodott. Messze földekről kezdtek hazaszállni a nagy viharban szétszórt magyar madarak. Ki Olaszországból, ki Szibériából és mindenünnen, amerre végigvonultak a hadak és bús éjszakákon fájó szívű magyarokat hurcoltak hátra szomorú fogságba. Már kezdtek hazatérni. Előttük szálltak a villámroptű feeskék, a tártszárnyú golyák a hírrel, hogy jön már a régi gazda...

Szabó Péter is hazatért. Az istenes Szabó, ahogy fogolytársai elnevezték. Mikor elment, virágos volt a kalapja és legényesen duhaj a lelke s mire megjött, muszkasüvegén csak rongy volt, nem virág, de a lelkében ott lakott a hit. A szeretet hite, a Jób hite, akit erőssé tettek a szenvedések.

Ment lassan a poros országúton. Sarjadó füvek smaragdoztak az ébredő mezőkön és a születés, a megtárt föld édes illata áradt. Itt-ott feeskék szálltak, pacsirta dalolt és a nap úgy simogatott, mint tiszta, szerelmes lány.

Mint máskor tavasszal. És mégis minden más, mint régen. Székelyföldön most fekete tavasz van.

Istenes Szabó Péter is megérezte, tapasztalta, hogy minden-minden megváltozott. Mikor a határ felé robogtak Lengyelországon keresztül, már hallott valamit, hogy megváltozott Magyarország képe, odahaza most oláh parancsol. De csak azt gondolta, hogy ez sem lehet

nagyon rossz, hisz azok is emberek, van szívük, majd csak meglesznek egymás mellett.

Nyugodtan fog odahaza élni, kis házukat kijavíthatja és dolgozik a földjén, legalább az öreg édesanyja nyugodtan édegethet.

De a határnál már gondolkodóba esett.

Durva móc katonák fogadták a hadifogoly-vonatot. Többet beszélt a puskatus, mint a szájuk. Amit megtudtak menteni a hadifogságból, elszedték tőlük. Egy szomszéd faluból való társától elvették a pénzét, még fogságban készített apró emlékeit, ruháit is. A szegény magyar egy darabig nézett, azután szörnyű káromkodásra fakadt. — Megölöm ezt a!... A válasz két hatalmas puskaütés volt.

— Testvér, bocásd meg neki — kérte Szabó Péter — gondolj a Krisztus Úrunkra, aki szintén szenvedett, meg is ölték, mégis megbocsátott. Emlékszel-e, a krasznojarszki fogolytáborban mit fogadtunk, mikor a pokol minden szenvedése kínzott minket. Hogy sohasem teszünk Isten ellen, nem ölünk soha többé.

A másik lelkére rázuhogtak a szavak, mint hűsítő forrás.

— Igazad van, testvér!

És megindultak a megfigyelő-tábor felé. Egy öreg-asszony állt az út mellett, reszkető kezében kicsi batyú, ráncos arcán, hunyó szemében csillogó gyöngyszemek: könnyek.

A fiát várta.

Amint a sor odaért, az öregasszonyból kitért a sírás. Ott ment a fia, éppen egy ór mellet. — Fiam, én drágám, hát mégis visszahozott az Isten!

És még jobban záporozott a könnye és nyujtotta neki a kis batyut: kenyér, szalonna, hadd egyék a szegény fia. A fogoly kilépett a sorból, hogy megölelje. Újabb hatalmas puskaütés, egy másik oláh pedig durván félrelökte az öregasszonyt. A fia mellől rekedt hörgés szakadt fel, hárman is fogták, hogy rá ne rohanjon arra a farkasszívű oláhra, az asszony görcsös sírása

megmarkolta a hazatérők szívét. Szabó Péter szemét ellepte a könny. Bóduló sajjás szaladt rajta végig, mint nem is olyan régen, mikor még ő volt a falu első legénye, később pedig az ezred legjobb katonája. Nem túri... nem!

De azután mégis elcsitul a lelke, mint a háborgó tenger, melyen megjelent a Krisztus. Letörölte a könnyet és odament az oláh katonához s gyengéden megérintette a karját:

— Mért bántod? Látod, olyan öreg szegény, csak a fiát akarta látni! Gondolj az édesanyádra!

Az oláh vagy nem értette vagy nem akarta, de a választ mégis megadta. A következő pillanatban két hatalmas pofon csattant el Szabó Péter arcán. Mint a vulkánok egetfestő vörös lángja, szökött fel arcába a vér. Aztán sápadt lett.

S nem rohant rá. De nem gyávaságból. Azt az önuralmat csak a hite tudta megadni, mely megfogadta egy véres hajnalon, mikor eldobott törként fűrödött lelkébe megölt ellenfele két húnnyó szeme, hogy többé nem öl... és most sem öl.

Tovább mentek. Kétheti megfigyelés. Tetvek, poloskák, verés, rossz kozt. És a lelkében a fájó tövis. A kapott két pofon. A gondolat, hogy hátha az anyját is bántotta valaki. Mert már minden lehetséges. Golgotát jár a székel, mindenki fején töviskorona.

Még élt a hite, de már hamvadozott. Nem is vette észre. Arról sem tudott, hogy lelkében már új vulkánok robbanó tüze gyülekezik. Csak imádkozott nazarénusi vak áhitattal, esténként fogolytársait oktatta és intette a keresztyén türelemre, kitartásra és főleg a hetedik parancsolatra: »Ne öl!»

Eleresztették. Így ballagott az országúton, szelíd szemű vándora a tavaszi napnak.

A kis falu tornya felvörösölt a zöld lombok közül, alkonyuló nap aranyozta, csókolgatta. Köröskörül tavaszruhás hegyek, lábaiknál zöldülő őszi vetések. A vándor mind ismerte. Az ott a Kékhegy, ott az Ördög-szikla, a Bükkös hegy, arra felé meg a Székelykút, ott van az ő földjének egy része, a legjobb föld.

Holnap kimegy szántani oda — és testén jóleső érzés terjedt szét, mint a pap kezéből a szentelő tömjén. Milyen jó is lesz, most nedves a föld, széles karéjban hasítja az eke, feketén, zsírosan. Köröskörül zöldelő erdő, a szomszéd réten mindig sok a virág, úgy dalol a pacsirta, hogy a szántó ember ajkára is kicsalja a dalt... de szép lesz, de jó lesz!

Hazaért. A háza kicsit rongyos, a kerítés dűledezett. Majd megjavítja. Aranysárga zsuppot a háztetőre, fehérhúsú gyertyánfából csinál kerítést és a kaput kifesti szép tulipánokkal.

Az öregasszony vizet hozott a kútról. — »Hogy megöregedett, szegény anyám!»

— Édes magzatom — szakadt fel a száján a szó.

Nem tudott többet szólni. A cserépkorsó a földre hullt s a szétfolyó vizet mohón itta a föld, a fia arcán nem volt egy kis hely sem, ahol meg ne csókolta volna; a fiú karjai úgy tartották a kicsi öregasszonyt, mintha sohasem akarnák elengedni.

— Bántotta-e valaki, édesanyám?

— Hogy bántott-e? Mindenkit bántottak, kit így, kit úgy! Ne bándd, gyerekem, meg lehet szokni mindent.

De látszott rajta, hogy valami nagyobb baj történt. Kis rángások vonaglottak az arcán, keze reszketve gyúrta a kötényét. A fia csak nézte, nézte a munkától eres, cserepes kezét, azután lehajolt, megcsókolta most életében először az anyja kezét.

Azután bementek. Semmi változás. Megvannak még a régi bútorok, a régi ruhái rendben lógnak tisztára

kefelve. Átöltözködött. Az öregasszony kint sürgött-forgott a konyhában, ő pedig körülnézte a háztáját.

Az istállóban ott volt a régi lova, bizony öreg már, de hát az ősz előtt nem tud venni másikat. A kocsiszínben ott az eke. Az ám, milyen rozsdás a vasa, na majd fényes lesz holnap. Az ösztöke nyele meg el van törve. Mindjárt faragott egyet szívós gyertyánfából.

Be is esteledett már. Megvacsoráztak. Az asszony nem igen evett, de a hazatérőnek jól esett a hazai falat.

— Igaz, édes anyám, van most egy kis pénzünk? Szeretnék a sárga mellé egy másik lovat venni.

— A sárga mellé? Másik lovat? csuklott sírásba a hangja... Édes fiam, holnapután elviszik a sárgát, lefoglalták adóba...

— Azt nem lehet, hisz akkor nem tudom még a földem se megszántani, azt nem engedheti a törvény. Az öregasszony most már úgy sírt, mint a záporos ég. Milyen földet akarsz te megszántani, szegény, szegény fiam, te! Hisz azt is elvették!...

Édesanyám! Ugy hördült fel az erős férfi, mint a halálra rémült gyermek.

— A földet... az én szép fekete földemet elvették? Nem... azt nem lehet, nem adom... nem adom — csattant fel a hangja, mint a mennydörgés...

— Uristen! Nem akarhatod ezt Te! Add vissza a földem..., aztán a hangja megcsuklott és rekedt sírással vágta le fejét az asztalra.

Soká, nagyon soká így maradt. Az öregasszony csendesen sirdogált a sarokban, nézte a fia meg-megvonagló testét, úgy szerette volna csitítgatni, simogatni, mint régen, kicsi korában. Azután öreg feje lejjebb hajlott s elaludt.

Ép szürkülni kezdett, mikor a fiú felébredt lázgyötört, kinosan bódult álmából. Nehéz lidérenyomások borongtak rajta. Szeméből kihunyt a szelíd fény és különös fátyol takarta, mint nyári zivatarok előtt az eget takarja valami barnás köd. A járása tétova volt, mintha az esztét is elvesztette volna, ide-oda botlott.

A hús reggeli szél magához térítette... Hátha rossz álom volt az egész, vagy a szegény anyját akarták megijeszteni. Ugy ült a lelkére ez a gondolat, hogy szinte minden rossz érzése elmúlt.

Persze, nem is lehet az igaz. Nincs olyan rossz ember, aki a szegénytől mindenét elvegye. Biztosan ijesztésnek mondták az urak, hogy kifizesse az anyja az adót. Majd ő elmegy, megkéri őket szépen, hogy várjanak az őszi, majd kifizeti az új termésből.

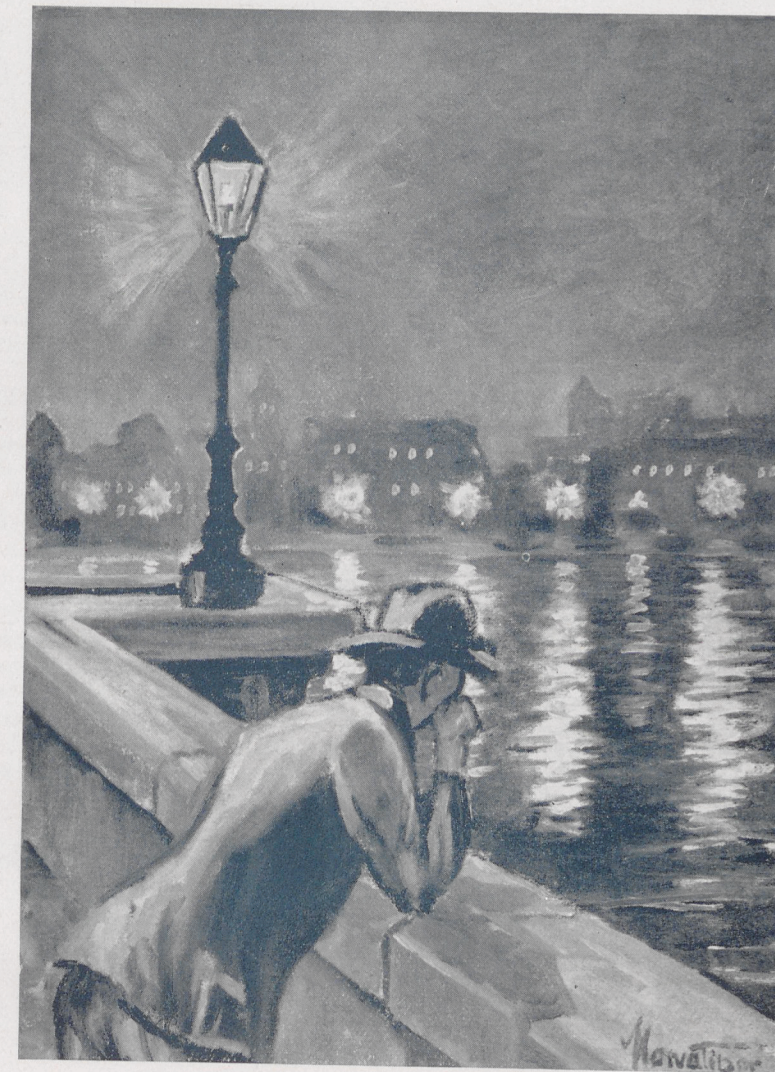
Bement. Az anyja még aludt a karosszékekben, fáradt vonásain most a nyugalom kisimító légysága pihent. — Nem keltem fel szegényt, hadd pihenjen.

Már szépen hajnalodott. A hegyek ormain rózsaszínű kocsikon járt a napsugár és a fehér sziklák aranyos lapokká váltak.

Befogta az öreg sárgát a kocsiba, feltette az ekét utánakötötte a taligát és megindult a Székelykút felé. Az út köszöntötte, mint régi ismerősét. A vadrózsafák teljes díszben álltak, itt-ott már kezdett nyilni az akác és ibolyák illatát hozta az erdőkön átsuhanó szellő. Olyan felséges volt a reggel, mint a templom felemelő érzése, az áldott anyaföld illata csókolgatta, egyszer csak azt vette észre, hogy imádkozik... A lelkében fakadt imakalászatokat aratta az ajka... Istenem, hogy is gondoltam arra, hogy Teveled perbe szálljak... ha megpróbáltál is...

A földje bizony ugar volt. De ni-ni! A szélén két barázdát szántott valaki. Ez lehetetlenség! Méri a föld szélességét lépéssel. Pedig ez az ő földjéhez tartozik. No nem olyan nagy baj, majd a telekkönyvből eligazítják.

Belevágta ekéjét az omlós földbe és gyönyörködve nézte a hulló rögöket. A sárga is jól húz még, dehogyan

A »HALÁLHID«-ON

MORVA TIBOR akadémikus olajfestménye után

kell odaadni a törvénynek. Csak szántott vígan, ősmagyar kedvvel.

Észre sem vette, hogy túlhan a másik úton egy szekér közelget s két izzó gyűlöletű szempár nézi. Egy oláh férfi és nő. Azután a férfi valamit súgott az asszonynak s az futva megy a falu felé, a szekér pedig újból elindult.

Erre már felemelte a fejét. A Pop Dimitru. Ismerte, rusnya oláh volt, meg is verte párszor fiatalkorában. Azután felöltött neki valami. Az ám! Hisz erre nem volt neki földje... De azért csak jön. Egyenesen erre.

Csak megáll a föld végén. Nem szót egy szót sem. Leveszi az ekéjét, befog és elkezd szántani.

Szabó Péter szemét vörös fény borította el. — Hallod-e, — mondta neki csöndesen, — ez az én földem! Az oláh nem szól semmit, tovább szánt.

Erre odamegy, megrázza a vállát: — Nem hallod? Vagy nem akarsz magyarul érteni? Ez az én földem!

A másik kissé elsápadt, lenézett a falu felé. Valamit láthatott, mert arca földerült.

— Értek magyarul, de te nem beszélsz jól! Ez az én földem!

Szabó Péter megremegett s kezében gyanusan rezgett az ösztökevas.

— Azt mondom neked, hogy elmenj innen! Ez a föld sohasem volt a tied, nem is lesz. Már az öregapám is itt szántott, míg te még nyolc éve is kecskét őriztél. Takarodjinnen! — Hangja mindinkább erősödött, míg körül rengve-bongva adták vissza a hegyek.

Az oláh ijedve lépett vissza, de megint láthatott valamit, mert visszalépett. Odaállt Szabó elé:

— Mit kiabálsz! Azt hiszed, megijedek egy rongyos magyartól! Most mi vagyunk az urak! A föld az enyém, te meg az anyád menjete koldulni.

Újból lehajolt az eke szarváért, hogy tovább szántson, de ez volt az utolsó mozdulata. A székely agya, szíve, nem bírta tovább, a lelke mélyén szunnyadó

vulkán teljes erővel kirobbant. Egyszerre szétfoszlott benne minden: hit, megnyugvás, szeretet, fogadalom, csak a magyar föld védőfarkasa üvöltött fel a lelkében.

Kezében megsuhant a gyertyánnyelű ösztöke, mint süjtő villám, vagy a végzet ostora és az oláh holtan bukkot a földre.

Szabó Péterben meghalt az öntudat. Rekedten felkacagott, szemében különös fények lobogtak, megragadta az ekét és vadul verve a sárgát, mindent legyőző erővel nyomta bele a vasat a földbe, hogy széles ívben hasadt a háta. Homlokán az izzadtság csorgott, a napfény mintha glóriává szőné. Az eke nyögött, amint szántott a bús magyar, mintha a göröngytúró ekében egy nemzet fájdalma sírt volna...

— Ott az uram, jaj megölte, gyilkos, gyilkos! — kiáltozta oláh nyelven egy asszony a mögötte jövő két csendőrnök.

— Add meg magad! — s lövésre lendültek le a fegyverek.

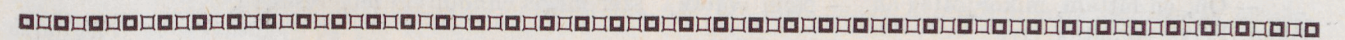
A székely megállt. Mint egy óriás tilalomfa. Hová lett a szelíd fény, a mosoly az arcáról? Most olyan mint az oroszláné! Szeme sárga, haját, szakállát szétfújta a szél!

— Ez az én földem! — ordított fel és kezébe kapta újból a rudat, feléjük rohant. A vész, az átok, a magyar kirobbanás elsőpró haragja.

Az egyik csendőrnök megrántotta a ravaszt. Elbukott, melléből magasra szökkent a vér. Szeméből eltűnt a harag, a sárga fény s újra Krisztus-szemekké váltak, nagy, barna, mélytűzű szemekké.

Keze megmarkolt egy hantot... Nedves, puha... széles karéjban hasítja az eke... feketén, zsírosan... az erdő zöldel... virágok nyílnak... áldott a nap-sugár melege... Az eke előtt két szép ló halad... hogy dalol a pacsirta... kedvet kapott ő is a dalolásra...

... De a dal már mint piros szökőkút buggyant ki a torkán...

VIGYÁZZATOK!

Irtó: Técsői Móríczi Béla fhgy, a Leventekör örökös tagja

Napégett arca hamuszín jakó,
Szemében izzó szenvedély,
Feje dacosan hátra vetve,
— Nem riasztja meg a veszély:
A pallost tartó óriás bakó!

Két keze vasba, bilincsbe verve,
Derekát ölmos lánc köti,
Ruhája rongyolt, szennyes, tépett;
Testét tajtékzó hab födi,
Színes szivárgó vérrel keverve.

Körülötte szerte mind ott hevernek
A glóriát hozó fegyverek,
A puská, pisztoly, kard, vasfokos...
— Száz halál, mely most szendereg,
De, vigyázzatok — életre kelnek!

... És újra kardot markol a karja,
Meg nem rettentí száz veszély...
Gyűlöl a bosszú, a gyűlölet!
Véged bakó, — ha hadra kél
Egy tépett ország minden magyarja!

A VÉNÜLŐ KERESZT

Irta: Reidner László akadémikus

Pozsony határában sokszor vezetett el utam egy útszéli fakereszt mellett. Rozoga fáján az enyészeti látszott már diadalmaskodni. Sorsüldözötték, keserűséggel telt szívek panaszos imáiról sokat beszélhetne, hisz hányszor hallotta már az élet zivatariból kidőltek zokszavát. Rendületlenül hirdette sok idő óta már a békét és a feltámadást s enyhítő írt nyújtott azok sebére, kik már máshol nem tudtak menedékre lelni. Hányszor láttam itt siránkozó anyókák töpörödött alakjait, amint átszellemülten mormolták imáikat. Az út porában bandukoló parasztnak, ha elment előtte, imára nyíltak ajkai s az éjszakai utonálló is ijedten emelte meg előtte kopott süvegét, ha bűnös útján arra bujdoskolt... Pedig csak az ács rötta össze darabjait. Dísztelen volt, csupán egy mezei virágokból kötött régi bokrétnak maradványait zörgette rajta a szél...

Sokszor megcsodáltam ezt az útszéli keresztet, s egyszer egy őszi nap alkonyatán úgy véltem, regélni kezd:

— Nézd... ott... azt a várost! Látod-e a gomolygó fellegeket az ősi vár porladó kövei felett? — (Összerezzenem. Kisgyermek koromban mindig félve ragadtam meg anyám karjait, valahányszor az ódon utcák házai felett elém tárult a régi vár. Ez a megmagyarázhatatlan ösztönös félelem vett rajtam most is erőt, midőn a leáldozó nap vészujtólsóan pirosra színezte a szürke falakat.)

— Pedig sokan isznak ott most győzedelmi áldomást. Idegen dalnak lármás hangjai szállnak onnét, mikor a »győzők« rekedten kiáltják: Éljen a felszabadulás! Éljen a béke!

— Óh, én láttam, mikor jöttek ők. — Nem voltak sokan. Félve vonultak erre s ujjuk reszketett a puska ravaszán. Azután többen és többen jöttek az... »igazság harcosai«... akik a béke eljövételének napját s Szvatoptluk birodalmának újjáébredését ünnepelték.

— Sóhajom akkor felszállt az Urhoz. Én, a korhadó fakereszt, vénségemnek napjaiban örülni tudtam, mert hittem nekik. Itt lábaim előtt sok anya sírt, kívánva a békét, mely megenyhíti a szenvedést és visszahozza a harcok zajában elveszett fiát... És ezek a béke jelszavával jöttek... Óh, hogy örültem akkor. Azután mult az idő. Egyszer szomorú hang ütötte meg ismét fületem. Egy fáradt férfi állt meg itt előttem és tiszteletteljesen megemelte fővegét.

Krtúy Ádám akadémikus linoleummetszete

— Isten veled, te vén kereszt. Szeretném, ha a viszontlátás nem késne sokáig. Te légy a tanu, hogy a büszke fő, mely soha nem hajolt meg a zsarnok felsőbbiség előtt, most sem tagadta meg magát! — Ez volt az első, aki megnyitotta a száműzöttek szomorú menetét. S csakhamar az emberek végeláthatatlan sokasága tolongott itt az országút porában. Láttam itt sok büszke arcot bánatra törve, férfiút, nőt és gyermeket...

— Most néha egy tót koldusasszony is meglátogat. Valaha földjét mívelte kérges kezével. Mióta más világ van itt, elnyűtt rongyaiban alamizsnát kéreget s ha valakit meglát ez úton haladni, zokogva kíván szerencsét reá, mert ő is amonnan várja a feltámadást, amerre ez út vezet...

— Lásd — szólt a vénülő kereszt — mióta megláttam a jövevényeket, keservebben zúg a szél is felettem. Vadul csapkodja hozzám e száraz kórót, az emberek könnyei kiapadhatatlanok, sóhajaik kétségbeesetten keresik az Istent...

— Hol van a béke? Im, testemben a szű tanyáz, az enyészeti hatalma diadalmaskodni fog felettem: Tudom, hogy közeledik a végóráim. De amíg állok, hirdetni fogom a szebb jövőt, Isten igazságát és a béke eljövételének dicsőséges napját.

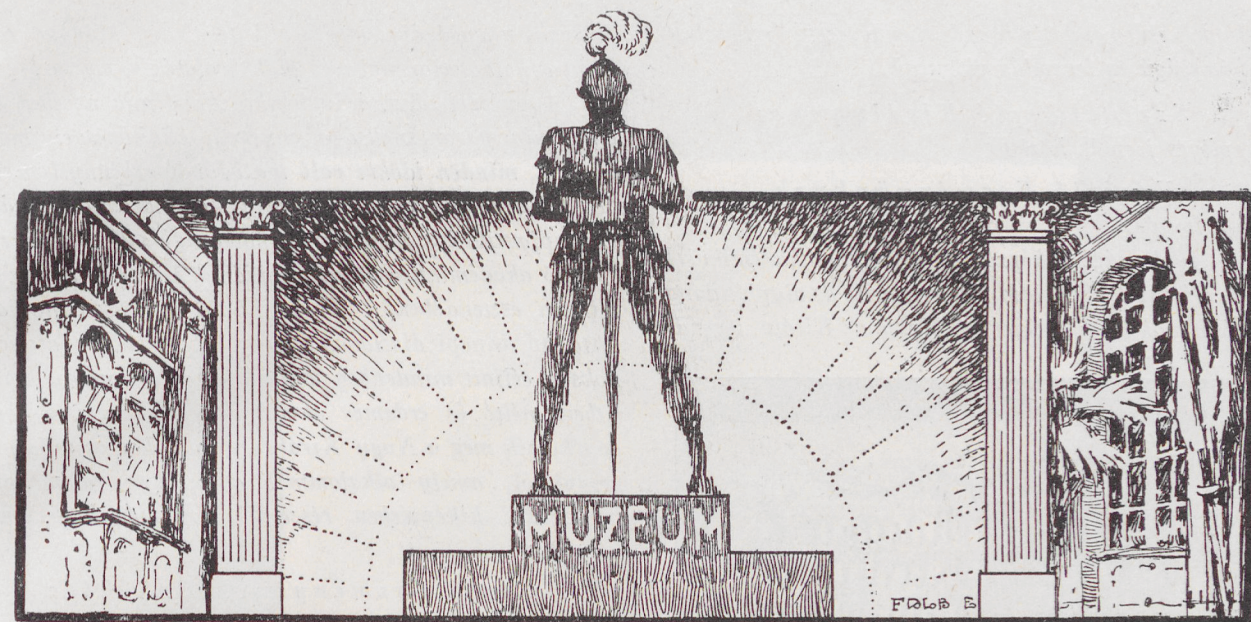
Azután megszűnt beszélni a vén kereszt. Nemsokára én is elindultam a Csonka-Ország felé...

*

Néhány év múlva meglátogattam szülővárosomat. A keresztet már majdnem el is felejtettem. Egyszer mégis elindultam felkeresésére.

Emlékszem még arra az őszi alkonyatra. Minden úgy volt, mint régen, csak a fellegek valahogy haragosabban gomolyogtak felettem s a fák levelei egy árnyalattal sárgábbak voltak, mint azon az őszi estén. A vénülő kereszt pedig nem volt sehol... Az enyészeti vasfogát megelőzte a »felszabadító« berendezkedő munkája...

Hazafelé indultam. Fajem felett ijesztően kavargott a lég, az őszi szél szennyes felhőket kergetett s az avart sikoltva dúlta szét. A régi vár komor kövei felett pusztulásról beszélt az ég. És... arra... messze, ahol az út porát elnyelte a messzeség ködfellege, messze Magyarország felé, úgy véltem, derülni kezd...

A FEGYVERNEMEK SERLEGEI ÉS EZEK ALAPÍTÓ OKLEVELEI

A múlt és folyó évben nevezetes törekvések valósultak meg a Ludovika Akadémián. A fegyvernemi szellem ápolásának és fejlesztésének fontossága mindenkor elsőrangú kérdés volt a honvédség vezetősége számára és annak előbbrevitele érdekében — úgy a hivatalos tényezők, mint egyesek részéről — folytatott tevékenység nem is maradt eredmény nélkül. Hiszen a »honvédhuszár« neve már régen fogalomná vált és mindenkor büszkévé tette és szorosan egybeforrasztotta annak viselőit; a »honvédtüzérek« szintén már régen egymásra találtak Szt. Borbála csodás hagyományának varázsában; a honvédgyalogosok összetartozandóságát pedig épp a világháború fergeteges tüzeiben végzett héroszi teljesítményük pecsételte meg. Csupán a műszaki és híradó — mint honvédségünk szervezetében új — csapatokra várt a feladat, hogy testvérfegyvernemeik példája után megtalálják azt az utat, mely a közös munka és hivatás országútján az erőket egyesítő és így megkétszerező közös forráshoz vezet.

A Ludovika Akadémia, mint az új magyar honvédség egyetlen »alma mater«-e *nevelői* hivatásához tartozónak vélte, hogy az egészséges fegyvernemi szellem magvát már a fiatal tisztisarjadék lelkében elhintse, hogy abból majd a különböző fegyvernemek munkaterületén minél gazdagabb, erőteljesebb lombozatú fatörzsek nőjenek... E végből a különböző fegyvernemeknél kiképzésben részesülő akadémikusok részére *serlegeket* alapított, melyek — mint látható szimbolumok — maguk köré gyűjtik és egybeforrasztják híveiket, hogy az összetartozandóság varázsos érzésétől megerősödve minél eredményesebben küzdhesse a közös nagy cél érdekében. A serlegek rendeltetéséről és sorsáról egy-egy *alapító oklevél* intézkedik, melyeket művészi miniatűr-festéssel gazdagon díszítve *Pozder Gyula* százados készítette.

Hogy az oklevelek szövegéhez mindenki könnyen hozzájuthasson, alábbiakban közöljük ezek másolatát. Sajnos, az oklevelek színezett-címlapjait — anyagi eszközök híján — csak egy színben közölhetjük. (v. R. J.)

I.

A Szent László gyalogsági serleg alapító oklevelének szövege:

Magyar királyi honvéd Ludovika Akadémia,
dicső emlékezeit
SZENT LÁSZLÓ
királynak,

a magyar gyalogság vezérlő eszményének emlékére,
a gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusoknak
1927-ben.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

Átérezve egy olyan lélekemelő energiaforrás szükségét, amely energiaforrás a magyar gyalogság öntudatos fegyvernemi szellemét élesíti és amelyből a magyar gyalogság önmagával szemben való bizalma is táplálkozik, a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusai 1926 november 15-én vitéz Szinay Béla ezredesnek, az akadémikus zászlóalj parancs-

nokának kezdeményezésére: dicsőemlékeztű, rettenthetetlen bátorságú és legendás vitézségű

Szent László Királyunkat
ünnepélyes formák között

Vezérlő Esményünknek
nyilvánították.

A gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusoknak ez a fjenkölt gondolata megteremtette az alapját annak a kultusznak is, amelyet a Magyar Király legendás

alakja körül továbbszólni immár minden ludovikásnak szent kötelességévé válik. A választott eszménykép emelt kultusznak szokásokban és külsőségekben való megnyilvánulását, ennek a kultusznak állandó irányú fejlődését kívánja a Ludovika Akadémia minden időkre biztosítani akkor, amikor a gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusok részére

Vezérlő Esményünk Emlékére

Szent László Serleget

alapít, azzal a rendeltetéssel, hogy ez a serleg állandóan emlékeztesse ezeket az akadémikusokat azokra a rendkívüli magyar harcos erényekre és a lelkierejűnek arra a

fenséges nagyságára, amely a Vitéz Nagy Magyar Királyt a halhatatlanságba és örökkévalóságba emelte!

A serleget alapító Ludovika Akadémia nevében az akadémia parancsnoksága ennek a célkitűzésnek megfelelően, minden időkre való maradandó érvénnyel elrendeli tehát, hogy: minden évben a Nagy Magyar Király névnapja, június hó 27-e a gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusok ünnepnapjának tekintessék, hogy: minden esztendőben a június hó 27-én László napján tartandó ünnepi díszlakomán egy, az akadémiaparancsnokság céljait mindenben megértő és arra minden tekintetben méltó és érdemes akadémikus ünnepi beszédben emlékezzék meg a Nagy Király legendás harcos és lovagi erényeiről, amely alkalommal a serleget valamennyi gyalogsági kiképzésben részesülő bajtársának nevében, választott

Vezérlő Esményének Emlékére

üritse, hogy: az ünnepi beszédet tartó akadémikus neve minden évben a serlegre rávéssék, hogy: az évente a június hó 27-i díszlakomán megtartott emlékbeszédek maradandó módon megörökítve gyűjtessenek és hogy: a serleg, az alapító oklevéllel, valamint a megörökített ünnepi beszédekkel együtt a Ludovika Akadémia múzeumban őriztessék.

Minthogy évtizedek múltával a serleg minden hozzáférhető felületén meg lesznek örökítve azoknak az érdemes akadémikusoknak a nevei, akik a nagy eszmének meggyőződéses, lelkes és rajongó apostolai voltak: amikor az ünnepi szónokok nevének bevésésére a serlegen immár elegendő hely nem áll rendelkezésre: újítsa meg a Ludovika Akadémia parancsnoksága ezt az alapítást és a régi serleget az akadémia múzeumának őrzetére bízva, ajánljon fel a gyalogsági kiképzésben részesülő akadémikusok részére egy újabb:

Szent László Serleget.

Adja a Magyarok Istene, hogy a Ludovika Akadémiának azt a becsületes törekvését, amellyel a

Szent László Kultuszt

és a végsőkig menő önfeláldozásra való készségben megnyilvánuló

Gyalogsági Szellemet

a jövő harcaiban oly rettenetes megpróbáltatáscknak átvett magyar gyalogsági jóvendő sikereinek érdekében élesíteni, ápolni és nagyra nevelni óhajtja, a nagy és szent magyar ügy javára teljes siker koronázza!

Kelt Budapesten, egyezerkilencszázhuszonhét évi június hó huszonhetedikén.

A serleget alapító Ludovika Akadémia nevében:

vitéz SIPOS ÁRPÁD

m. kir. tábornok,

a Ludovika Akadémia parancsnoka.

TAVASZI HANGULAT
A LUDOVIKA AKADÉMIA PARKJÁBAN

SCHABLIK ALFRÉD akadémikus
pasztellje után

II.

A lovas kiképzésben részesülő akadémikusok serleg-alapító oklevelének szövege:

A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia
néhai barbácsi és vitézvári báró

SIMONYI JÓZSEF

egykori őbester,

a legvitézebb magyar huszár emlékére,
az ősi magyar huszárerények ápolására,

a lovas kiképzésben részesülő akadémikusoknak.

1928.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

A magyar lovaskatoná azzal a büszke öntudattal viseli már évszázadok óta a magyar huszár nevet, amely büszke öntudat a magyar lovas vitézeket szívben és lélekben, gondolatban és akaratban egyaránt, mindenkoron félelmetes sereggé tudta egybeforrasztani.

A magyar huszár dicsőséges katonai multjából táplálkozó eme büszke öntudat olyan örökbecsű erkölcsi értéket képvisel, melyet féltő gonddal kell a jövő számára is megőrizniünk. Már pedig csakis a dicsőséges multra való állandó emlékezés lesz képes ezt a büszke öntudatot a jövőre is fenntartani.

A dicsőséges mult hagyományainak ilyen módon való ápolása szüli azonban a lelkek egybeforrásának azt a jegecesedő pontját is, amely a nagy tettek és nagy cselekedetek mozgató erejét is kisugározzandja.

A Ludovika Akadémia szükségesnek tartja tehát, hogy a lovas kiképzésben részesülő akadémikusokban a magyar huszárt jellemző hagyományos öntudat büszke érzése már itteni nevelésük ideje alatt megerősödjék és hogy a magyar huszár ősi becsületének, világraszóló virtusának, vitézségének, vakmerő elszántságának, hazafiúi és harcos erényeinek követése céljából a lovas kiképzésben részesülő akadémikusok elé valamely vezérlő eszményképet állítson.

Ezt a követendő eszményképet a minden idők legvitézebb magyar huszárnak, néhai barbácsi és vitézvári báró Simonyi József, egykori őbesternek, a wagrami, asperni és lipcsei csaták rettegett hősenek személyében véljük megtalálni, aki a magyar huszár világraszóló fogalomná vált nevét, ennek a névnek súlyát és tradícióit kardjával írta be a világtörténelembe, akinek legendás alakjából kiáradó elemezhetetlen varázserőnek a hatása a jelenkor fiatal lovasnemzedékében is bizvást életre fogja kelteni azt a szellemet, amely a multak magyar huszárságát a világ legelső és legfélelmetesebb katonájává emelte.

A Ludovika Akadémia tehát ennek a világdicsőséget jelentő ősi magyar huszárszellemnek élesztésére, fejlesztésére és ápolására, a lovaskiképzésben részesülő akadémikusok részére egy Simonyi-serleget alapít.

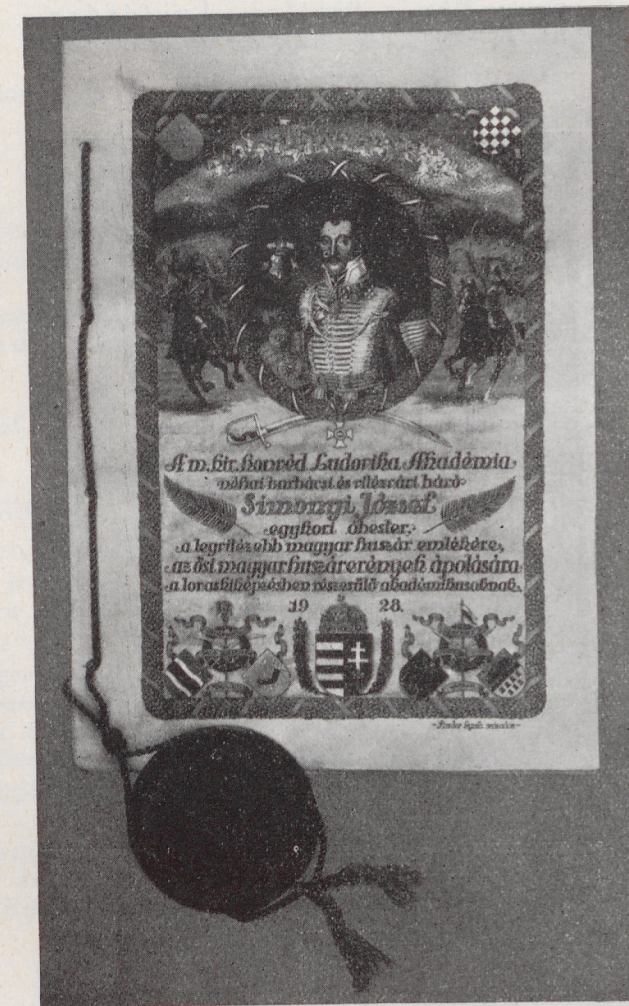
Ennek a célkitűzésnek megfelelően minden évben, az akadémikusok lovasmérkőzésének napján tartandó díszlakomán egy erre érdemes és méltó idősebb akadémikus kegyeletes szavakkal emlékezzék meg Simonyi őbesterről, a magyar huszár hírnevének és becsületének leghatásosabb maghíntőjéről,

legyen a lovaskiképzésben részesülő bajtársainak nevében fogadalmat, hogy az ifjú magyar lovasnemzedék

a magyar huszárnak az ősök vére hullásával kivívott dicsőségét és becsületét örökké ragyogó csillagként híven meg fogja őrizni és

űrtse a Simonyi-serleget a magyar huszár hagyományos hazafiúi és harcos erényeire, valamint az ősi magyar lovasszellem továbbfejlődésére.

A serleget, amelyre az ünnepi beszédeket tartó akadémikusok nevei rávésendők, az alapító oklevéllel és az ünnepi beszédek gyűjteményével együtt az akadémia múzeuma vegye őrizetébe.

Vajha a Ludovika Akadémia ama törekvését, amelylyel a gondolat magának elhíntése által a magyar huszárnak a dicsőséges magyar multból táplálkozó öntudatát és önbizalmát szítani s a lelkeket egybeölelve, a magyar huszárságot ismét egy félelmetesen hatalmas tömeggé összeforrasztani óhajtja, a nagy magyar ügy javára teljes siker is koronázza.

Kelt Budapesten, ezerkilencszázhuszonnyolc év április havában.

A serleget alapító Ludovika Akadémia
nevében:

vitéz SIPOS ÁRPÁD

m. kir. tábornok,

a Ludovika Akadémia parancsnoka.

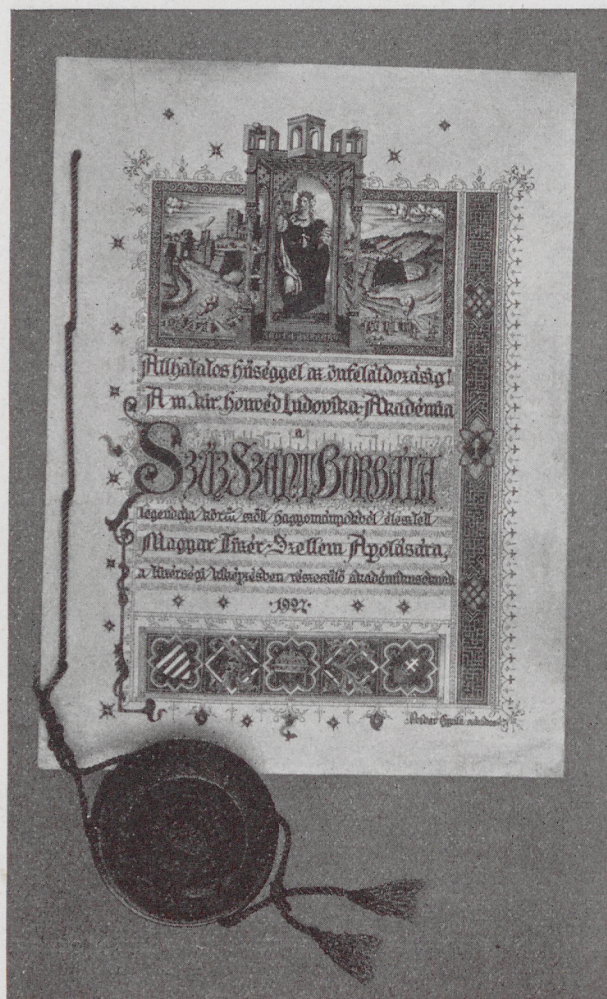
III.

Szűz Szent Borbála tüzérségi serleg alapító oklevelének szövege:

Állhatatos hűséggel az önfeláldozásig!
A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia

a
SZŰZ SZENT BORBÁLA

legendája körül szőtt hagyományokból élesztett
Magyar Tüzér Szellem Ápolására,
a tüzérségi kiképzésben részesülő akademikusoknak
1927.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

A régi hagyományok tiszteletében és ápolásában rejlő, minden szerves intézmény fejlődésének és felvirágzásának legerősebb biztosítékát képező erkölcsi erők jelentőségét és értékét felismerve, a Ludovika Akadémia régmúlt időkben származó hagyományok ápolására mindenkoron különös gondot fordított.

Mint hogy az ilyen hagyományok ápolása hozzá létre azt a vértömlesztési folyamatot is, amely a multak dicső és fenkölt, nagy tettek mozgató erejét képező szellemét a jövő nemzedékek lelkébe ülteti át, a Ludovika Akadémia a

SZŰZ SZENT BORBÁLA

legendája körül szőtt hagyományokból élesztett
Különleges Magyar Tüzér Szellem
Ápolására,

a magyar tüzértiszti sarjadék összetartozandósági érzetének, fegyvernemi öntudatának, nemkülönben a magyar eszmények megvalósítására irányuló törhetetlen akaratának élesztése és fejlesztése céljából, a tüzérségi kiképzésben részesülő akademikusok számára egy

Borbála Serleget

alapít.

Ennek a célkitűzésnek megfelelően, minden év Borbála napján a tüzérségi kiképzésre kiszemelt fiatal akademikusoknak a hagyományos tüzérszűzházak szűz Borbála magyar lovagjává való felavatásának napján, egy erre méltó és érdemes idősebb akademikus ünnepi beszédében emlékezzék meg a multak hagyományaiban mélyen gyökerező ama

Magyar Tüzér Szellemről,
amely a honvéd tüzér névnek már az utolsó szabadságharcunk idején oly nagy becsületet és elismerést vívott ki, a nagy háború során pedig a maga teljes pompájában bontakozott ki,

tegyen bajtársai nevében fogadalmat, hogy az ifjú honvéd tüzér nemzedék a magyar tüzérnek az ősök vére hullásával kivívott dicsőségét és becsületét

Az Önfeláldozásig Menő Állhatatos Hűséggel
szepültenül meg fogja őrizni és

űrtse a Borbála Serleget a magyar honvéd tüzér

Hagyományos Harcos Katonai és
Hazafiu Erényeire,

s a multak hagyományaitól táplált

Magyar Honvéd Tüzér Szellem
további fejlődésére.

A serleget, amelyre az ünnepi beszédek tartó akademikusok nevei rávésendők, az alapító oklevéllel és az elmondott ünnepi beszédek gyűjteményével együtt az akadémia múzeuma veszi őrzetelbe.

A honvédség szabadabb fejlődésének fejlődésével számolva, egy új magyar tüzérségi akadémia felállítása esetén, a Ludovika Akadémia a Borbála Serleget, az alapító oklevéllel és az ünnepi beszédek gyűjteményével együtt, az új testvérakadémiának ajánlja fel, hogy az a szellem, amely a Ludovika Akadémiának a multban annyi dicsőséget és becsületet szerzett, az új testvérakadémiában is gyökeret verhessen és annak is életető erejévé válhassék.

Adja a Magyarok Istene, hogy a Ludovika Akadémia ama becsületes szereplését, amellyel a honvéd tüzérség hazafias szellemét régi büszke országhatáraink visszaszerzésében való sikeres közreműködés érdekében ápolni és fejlesztetni kívánja, teljes siker koronázza!

Kelt Budapesten, egyezerkilencszázhuszonhét évi december hó Borbála napján.

A serleget alapító Ludovika Akadémia
nevében:

vitéz SIPOS ÁRPÁD

m. kir. tábornok,

a Ludovika Akadémia parancsnoka.

IV.

A műszaki kiképzésben részesülő akademikusok serlegalapító oklevelének szövege:

A m. kir. honvéd Ludovika Akadémia
Fenköltlekküvetű alapítójának, néhai

MÁRIA LUDOVIKA
KIRÁLYNÉNAK

emlékére,

a műszaki kiképzésben részesülő akademikusoknak
1927.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

Tudatában annak, hogy a magyar nemzetnek azt a régi jogos kívánságát, hogy a magyar csapatok magyar tisztjei magyar katonai akadémián nyerjék szakszerű kiképzésüket, csakis az élni akaró erős magyar nemzeti szellem, és ez is csak szívós és kitartó küzdelem árán tudta megvalósítani,

FENKÖLTLEKKÜLETŰ NÉHAI FELSÉGES
ALAPÍTÓNKNAK.

MÁRIA LUDOVIKA KIRÁLYNÉKNAK

nevét viselő akadémiánkat is mindenkoron a tösgyökeres, a megalkuvást nem ismerő magyar nemzeti érzés jellemezte és a magyar törekvések megvalósítására irányuló törhetetlen magyar akarat hatotta át.

Ez a magyar nemzeti érzés, a nemzet hangos és néma tragédiája iránt mindenkoron tanusított megértés már kezdetől fogva olyan szellemet termelt ki a Ludovika Akadémián, amely a nemzet ezeréves történetében mélyen elágazóan gyökerezve, mindenkoron a magyar mult televényéből nyerte táplálékát.

Ez a szellem, mely a régi honvédség tisztikarának legerősebb fluiduma volt, a magyar katonai közéletben akadémiánkat alapító fenköltlekküvetű néhai Királynéknak után a

Ludovikás Szellem
elnevezést nyerte.

Ezt, a multban oly hatalmas erejű, építő, alkotó és konzerváló szellemet a maga ősi erejében kívánja minden ludovikás a jelenben is a nemzeti megújulás szolgálatába állítani.

Ebben a szellemben rejlő ősi erő által segítve és támogatva dolgozzunk tehát azon, hogy az oly tragikus viszonyok közepette visszanyert magyar állami szuverenitásunk és önállóságunk leghatásosabb támaszát és biztosítékát képező honvédségünket a tökeletesség legmagasabb fokára emelhesseük.

Amilyen csodát művelt ez a

Ludovikás Szellem

a multban akkor, amikor a régi honvédséget a féltékenység, az elfogultság, a bizalmatlanság és a rosszakarató fojtogató atmoszférájából a magasabb régiók tisztultabb léghörébe ragadta ki, ugyanezt a csodát kell ennek a

Ludovikás Szellemnek

művelnie a jelenben és a jövőben is az új honvédség teljes kiépítése és teljes mértékű megerősítése érdekében.

Az új honvédség tisztikarának a zömét egy-két lustrum multán a fiatal tisztikar ama gárdája fogja alkotni, amely a nemzet multjában gyökerező

Ludovikás Szellemben,

a magyarság ősi törekvéseinek teljes megértésében nevelkedett fel.

Ez az egységes, mindent átfogó egyetemes

Ludovikás Szellem,

amelyet a multból a jövő számára még a nagy nemzeti összeomlás dacára is sikerült átmentenünk, néhány év multán az új magyar honvédség közkincsévé is fog válni.

Ebből az egységes és egyetemes

Ludovikás Szellemből

kell tehát az egyes fegyvernemek hagyományaihoz alkalmazkodó, azok sajátosságaihoz számoló

Különleges Fegyvernemi Szellemnek kialakulnia, amely különleges fegyvernemi szellem azonban sohasem jöhet a sokszorosán kipróbált és mindannyiszor bevált

Ludovikás Szellemmel
ellentétbe avagy összeütközésbe.

Üttörő munka várakozik e téren a műszaki kiképzésben részesülő akadémikusokra, akiknek feladata leendő a **MAGYAR MŰSZAKI CSAPATOK SAJÁTOS ÉS KÜLÖNLEGES SZELLEME**T

ennek a Ludovikás Szellemnek a nyomán nagyra nevelni. A honvéd műszaki csapatoknak ez a már éledő, sajátos, ízig-vérig magyar szelleme, miként a honvédség más jegyvernemeinek szelleme, akadémiánkat alapító

**NÉHAI FELSÉGES KIRÁLYNÉNK
MÁRIA LUDOVKA**

emléke körül szőtt kegyeletünkkel elválaszthatatlanul van egybejorruva.

E szellem kultuszának szokásokban és külsőségeiben való megnyilvánulását, valamint ennek a kultuszhoz bizonyos állandó irányú fejlődését kívánja a Ludovika Akadémia biztosítani akkor, amikor akadémiánkat alapító

FELSÉGES MÁRIA LUDOVKA

néhai Királyné emlékére, a műszaki kiképzésben részesülő akadémikusok részére egy

LUDOVKA SERLEGET

alapít és eme célkitűzésnek megfelelően minden időkre maradandó érvényre elrendeli, hogy:

az utász és árkász kiképzésben részesülő akadémikusok minden esztendői kormányosi versenye és vizsgálója alkalmával tartandó ünnepi díszlakomán egy az akadémia-parancsnokság nemes céljait mindenben megértő, erre minden tekintetben méltó és érdemes akadémikus kegyeletos szavakkal emlékezzék meg akadémiánkat alapító néhai Királyné emlékére; emlékezzék meg arról a tösgyökeres magyar nemzeti szellemről, amely ezt az akadémiát alapítása óta mindenkoron áthatotta, és amelyik szellemből a nagy magyar ügy érdekében a honvéd műszaki csapatok sajátos szellemének is táplálkoznia kell; elrendeli, hogy:

eme emlékbeszéd elhangzása után az ünnepi szónok a serleget, bajtársainak nevében is, akadémiánkat alapító Királyné emlékére és a honvéd műszaki csapatok sajátos szellemének a magyar múlt és a magyar jövő megkövetelte irányban való fejlődésére ürtse; hogy:

az ünnepi beszédet tartó akadémikus neve minden esztendőben az emlékszerlegre rávésessék; hogy:

a díszlakomán tartott ünnepi beszéd maradandó módon megörökíttessék, és hogy:

az emlékszerleg jelen alapító oklevéllel, valamint a megörökített ünnepi beszédekkel együtt a Ludovika Akadémia múzeumában őriztessék.

A serleget más alkalmakkor csakis az akadémia-parancsnokság engedélyével szabad használatba venni.

Mint ahogy évtizedek multával a serleg minden hozzáférhető felületén megörökítve lesznek azoknak az érdemes akadémikusoknak a nevei, akik a nagy eszmének meggyőződéses, lelkes és rajongó apostolai voltak, amikor az ünnepi szónokok neveinek bevésésére a szerlegen immár elegendő hely nem áll rendelkezésre: újítsa meg a Ludovika Akadémia parancsnoksága ezt az alapítást és a régi serleget az akadémia múzeumának őrzetére bízva, ajánljon fel a műszaki kiképzésben részesülő akadémikusok részére egy újabb

LUDOVKA SERLEGET.

Amennyiben a honvédség szabadabb fejlődése szük-

segessé tenné, hogy egy új honvéd műszaki akadémia állíttassék fel, a Ludovika Serleg az alapító oklevéllel és a megtartott ünnepi beszédek gyűjteményével együtt az új akadémia tulajdonába megy át azzal a rendelkezéssel, hogy jelképes maghíntője legyen az új akadémia ugyanazon szellemének, amely szellem a Ludovika Akadémiát is mindenkoron oly nagyra tette.

Adja a Magyarok Istene, hogy a Ludovika Akadémiának azt a becsületes törekvését, amellyel a

LUDOVIKÁS SZELLEMET

a honvéd műszaki csapatok érdekeinek szolgálatába igyekeznek állítani, a nagy és szent magyar ügy javára teljes siker koronázza!

Kelt Budapesten, ezerkilencszázhuszonhét évi augusztus hó hatodikán.

A serleget alapító Ludovika Akadémia nevében:

vitéz **SIPOS ÁRPÁD**

m. kir. tábornok,

a Ludovika Akadémia parancsnoka.

V.

A híradó kiképzésben részesülő akadémikusok serleg-alapító oklevelének szövege:

A m. kir. honvédelmi minisztérium

VI. csoport főnöke

a híradó kiképzésben részesülő

akadémikusoknak

1927.

ALAPÍTÓ OKLEVÉL.

Átérvéve annak szükségességét, hogy a híradó csapat szellemét nagyra kell nevelni, rumkwerthi Rapács Dezső őrnagynak, a Ludovika Akadémia híradó csoport vezetőjének kezdeményezésére, a honvédelmi minisztérium VI. csoport főnöke egy híradó serleget alapít azzal a rendeltetéssel, hogy

minden évben a híradó verseny napján, amely nap a híradó kiképzésben részesülő akadémikusok ünnepnapjának tekintessék, a verseny után tartandó díszlakomán egy minden tekintetben méltó és érdemes híradó kiképzésben részesülő akadémikus ünnepi beszédben emlékezzék meg a híradó csapatnak, mint a hadsereg idegrendszerének és a vezetés támaszának hivatásáról és kötelességeiről s ürtse a serleget valamennyi, híradó kiképzésben részesülő akadémikus bajtársainak nevében, a kötelességét minden tekintetben önfeláldozóan teljesítő magyar híradó csapat szellemének továbbfejlődésére, hogy az ünnepi beszédet tartó akadémikusok nevei minden évben a szerlegre rávésessenek s az elhangzott beszédek maradandó módon megörökítve gyűjtessenek, hogy a serleg az alapító oklevéllel, valamint a megörökített ünnepi beszédekkel együtt a Ludovika Akadémia múzeumában őriztessék.

Kelt Budapesten, egyezerkilencszázhuszonhét évi június hó tizenötödik napján.

RÖDER VILMOS altb.

a serleget alapító honvédelmi minisztérium VI. csoport főnöke.

Serleg- és okmánytartó asztal a Ludovika Akadémia múzeumában

Schäffer A. felvétele

VILÁGOK SZERELME

Irtta: Éva Ernő akadémikus

Száguldva kóboroltam a világyűben, az élet célját keresve...

Bejártam a naprendszer bolygóit. Voltam titokzatos planéták fölött, ahol nem lehetett kikötni, mert forrongó lávaköpenyűk tüzes ingoványa nem tűrte még meg hátán az élet lábnyomát. Voltam másutt, ahol sűrű ködök gőzéből már lecsapódott a szilárduló kéreg fiatal szikláival harcoló végtelen tenger. És jártam bolygón, ahol most születik a nagyszerű küzdelem s a szikrázó ősszirtek kopár hátán — egysejtű növények mohó ezrei küzködnek titáni belső harcban az arasznyi létért és ostromolják, törlik, rágják a vas kemény követ, hogy utódaiknak egy porszemnyi puhább, porhanyóbb fészekégyat marjanak ki a fukar természetűtől. — Aztán mentem tovább és láttam égigérő, buja páfrányerdők orgiájában tobzó világok rejtelmét, amelyek földberengő tusákban csatázó, szerelmeskedő sárkány-saurusaikkal most élik ragyogó, káprázatos ifjúságuk évezredeit. Ismét másikon meg embert találtam — a kivénhedett természet aggkorát élő embert, aki hűlni kezdő világa halódó

lűktetésébe pazar technikája minden kétségbeesett erőlködésével akart friss vér-szikrát csiholni. Borzadva láttam a jéggé fagyott szív hideg kövén az elme halál-vívódását a megmásíthatatlan véggel, — siettem, szálltam tovább s megnéztem az öreg holdakat, melyeken kihalt az élet és furcsa, sápadt ragyogással trónol a kialudt hegyek hallgatag fensíkján a tétlen halál...

Különböző korú világok mai életét felkeresve, bejártam a térben az időt: közelről láttam a Földnek kis földi távlatok szemszöge elől köddel eltakart multját és jövőjét, — az Élet életét a vajúdástól a halálig. S most újra zúgtam, hangtalan, szédítő suhanással a Semmiben és újra éreztem az Úr szörnyű magányának borzongó határozatlanságát, hol nincs mihez mérni a »mikor« és »hol« fogalmát s az örök éjszakából csak távoli csillagképek sápadt fénye reszket be nagy titkok láthatatlan birodalmában társtalan futásra merészkedett külön kis világom üvegszemének ablakán. Tudtam, hogy vakon rohanok és mégis éreztem, hogy állok a nagy távlatok összemérhetetlenségében s akkor belopódzott hozzám az időtlen pillanat, amelyben

világítani kezd a sötétség és hangja lesz a csendnek. Mohón ittam vak szememmel a Nagy Jelenetet és hallgattam a túlvilági muzsikát: az Úr Dalát...

Egy alkotó fej dirigált. Jogarának ütemére életre kelt a néma csend reszkető sötétje és libbenő ballet ringott elő a végtelenből. Jött-jött a csodajelenés... Ködtestű szférák mesebeli táncán diadalmasan lüktetett végig az alakot öltött világrend, amelyet csak életre kell hívni, hogy kivárhatatlan idők végtelenjéig járja örökre megszabott futását. A nagy mindenség összhangja volt ez, amelybe győzelmes ujjongással olvadt bele az emberenfelüli világ tisztult zengésű orgonájának minden titkokat dübörögve hordozó zenéje. Most magasra csapott fel a dal viharja és reszkető vágy szikrája lobbant keresztül a táncon... Az ütem a régi volt, nehéz, fojtó és fensőbbes — de a zene mámorosan lendült magasabb regiszterekbe és sikongó sodrása ragadta magával a táncot, amely megadó, puha sóvárgással lágyult bele valami forró odaadásba. A karmester keze megállt. Letette pálcáját és összefont karokkal, diadalmasan nézte művét: az életvagy felviharzó árját, — nézte a kart, amely az ő örökre megadott ütemében diadalmasan, szabadon járta tovább a maga orchesterére a maga táncát. A táncot, amelyből vérzón lüktetett a vágy: születni, élni és meghalni...! — És megértettem az Életet... az Úr nagyszerű dalát — a világok szerelmét.

Világegyetem — a hideg messzeség csillagos palástjába burkolózó örök titok — te sem vagy hát vak gépezet, lelketlen tömegek örök robotban örlődő malma, — hanem élsz!... Élsz — vágyakkal, céllal terhes életet — s hogy hamarabb elég izzó sóvárgásod végtelen pályák ki sem fejezhető idejének lassú senyvedésére kárhóztatott tűzében, — létrehozod planétáidon is az életet, amely mar, öröl, harcöl és tusakszik s feljődése végső fokán megszüli az Embert, aki aztán perbe száll képzelt rendeltetésével, belenyúl a természet nagy titkaiba, telhetetlen becsvágygal ront előre s a végtelékig felfokozza életiramát. Te magadra uszítod a vakmerő embert, aki mohón feléli a maga kis világát s ezzel gyorsítja a nagy világok életének anyagcseréjét. Mert ki tudja, hol tömörülnek össze kozmikus csillagködökké a földi élet ezernyi szerves bomlásának túlhaltott lihegéséből az ürbe kilehelt, kiszóródó könnyű hidrogénatomok, amiket — ha élet nem volna — vegyi lekötöttségük bilincseiből talán csak évezredek mulva tudna kiváltani a lassú mállás?

Vagy, ha minden ezredik naprendszer életében egyetlen bolygón akad csak egy észlény is, aki valaha talál a maga tudásában biztos pontot, ahonnan elmés technikájának világokat mozditó csigaszorával — mint Archimedes ígérte — csak egyetlen kis holdnak vagy napbolygónak pályáján is jöttányi zavart tud előidézni: már megszületett a katasztrófa magva, amely a newtoni világtények bonyolult szövetébe felszívódva, hatványozódó méreteiben megbontja a nagy rendszerek futásának böles rendbe kiszabott útját s rohanó napok pályáin időelötti ütközések oka lehet; — íme, elérte célját a világeszme! Mert lángoló óriások, — örökútra induló keresztcsinéken rohanó, vággyal telt világok ha találkoznak, — ölelkezésükből rettentő, halálos fogantatás lesz; mindent felbontó pokoli

hőségben csattanva össze: a felgomolygó forró ködből lassan, évezredek mozdulatok titáni vajadásával új világok, új élet szikrája születik aztán...

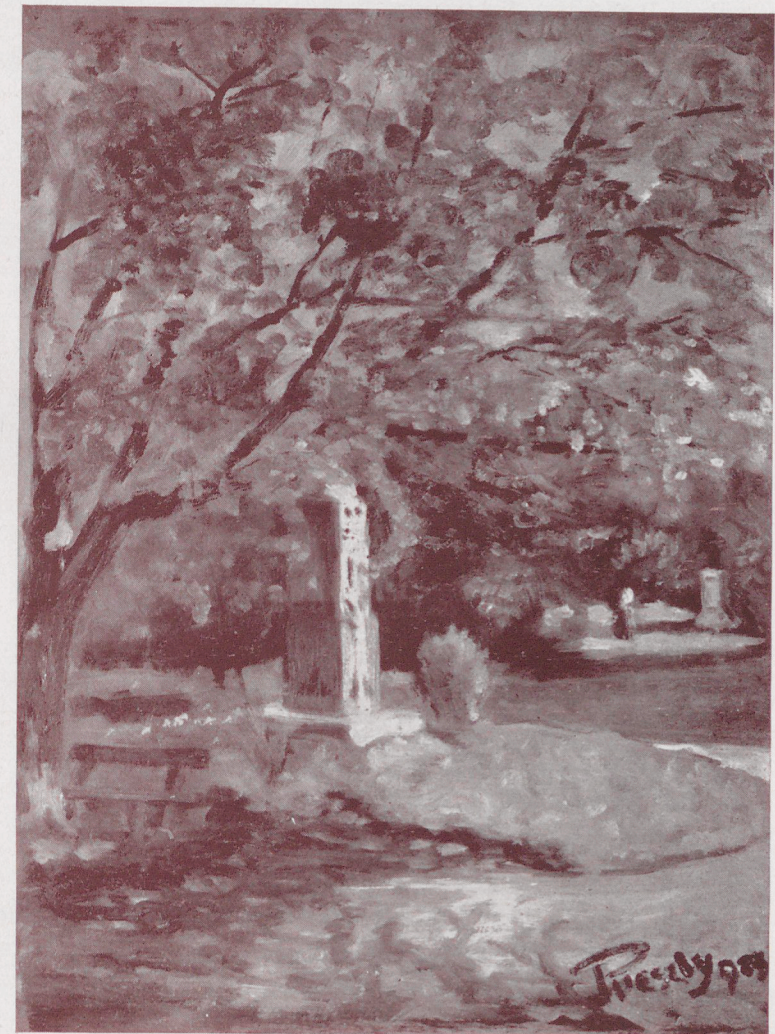
Most már csak szegényes töredékekben tudom visszaadni, szétagoltan összerakosgatni a tudatom fölé toúló gazdag élményt... — De akkor, — a meglátás szent pillanatának ihletésében egyszerre viharzott át agyamon mindennek megértése — a mérhetetlen magasságok gondolatának ezernyi új, nagy, emberintúli fogalma — kábítóan sűrű tömkelegben és mégis kristálytisztán és világosan. Mint egy ezerlapúra köszörült szikrázó gyémánt, amelynek nem külön-külön nézem színtörő síkjait, mert vakító sugárözönének teljességében egyszerre látva, — fel tudom fogni az egésznek nagyszerűségét s így együtt értem meg benne igazán a részek csodálatos összjátékát. És — vonzott tovább a nagyságok szédülete — felvillant bennem a kérdés: hol kezdődik hát az egész élet, s ha a fiatal bolygók most vajudó plasmája már csak másodlagos fejlemény, — hol, hol találom meg mindennek az elejét, ami előtt már nincsen több ok: hogy honnan, miből, mikor született a világegyetem? — Szűknek éreztem naprendszer-hazám korlátait... Fel, fel, csak tovább, más napok ismeretlen rendszerébe, hogy onnan magasabbról még mélyebben lássak bele a titkokba, — még nagyobb térben, még nagyobb idők ködét vetítsem össze a jelenbe tiszta képpé s megtudjam, amit még elme nem tudott felérni!

Megkerestem a Sírúst és rákapcsoltam a gravitációt. Éreztem, ahogy lessan oldalt lendül a gépem, a csillagzat felé, azután mély, álomtalan álomba merültem. — Mikor kábán, zúgó aggyal izzóriadtam, úgy éreztem, mintha robogó évezredek aludtam volna át. A szinkép-sebességmérő egy tized oktávot mutatott. A közeledő Sirius D-vonala a nyugvóspektrum zöldje alá tolódtott: másodpercenként 30.000 kilométerrel jutottam közelebb az új nap csodáihoz. Ennek a szédítő sebességnek az eléréséhez legalább tizenhárom földi óra tartama kellett, — ennyi ideje alhattam tehát. Közeledtem a naprendszer határához. Talán még egy félóra az egyre gyorsuló sebesség lendületében — és — kijutok belőle. Agyamban enyhült a nyomasztó fájdalom, kellemes zibbadásba csendesült, — aztán egyszerre mintha ezt is kettévágták volna, tiszta csend lett és éreztem, hogy most világosságot tudok deríteni mindenre, amivel szembenézek; — éreztem, hogy felvettem újra a tiszta meglátások fonatát s önmagamról kihelyeződve az éterbe, — emberentúli gondolatok szívárványtengerén át tudok látni...

Arasznyi emberélet korlátaiba szorítva, nyolc évezred örökségéből belénk rögződött az ágaskodó féreg-logika, hogy mindennek, ami van: *kezdődni* kellett, — ami él, az született is és alkotó kéz kellett hozzá... mert hiszen semmiből nem lehet semmi...! Jó — így van ez talán földi viszonylatokban, — ahol a perpetuum mobile gondolata méltán hordozza magán a megoldhatatlan badarság bélyegét. De itt a külső régiókban, ahol a világok élete csupa örökmozgás — itt keressem ezzel a gyermekem, apró mértékkel egy végtelen nagy út határköveit? Hiszen, hogy Homeros mély fenségét megértsem, ahhoz is előbb meg kell tanulnom klasszikus nyelvét... el kell dobnom magamtól a szűk emberi látás sárbarántó nyúgének hályogát, hogy

KATONAI HÁLÓTEREM
GULDEN GYÖRGY akadémikus akvarellje után

RÉSZLET
A LUDOVIKA PARKJÁBÓL

PRESZLY GÉZA akadémikus
olajfestménye után

belenézhessek a határtalannak határaiba, az öröklét kezdetébe, hogy kilépve alacsony emberi létem realitásának bőrtönéből, valami mindent átfogó transzcendens szellemiségbe átlényegülve, megérthessem a megérthetlent.

Zuhantam felfelé, a szédítő gondolat magasságának ragyogó eszmei ködébe. Érzékeim felmondták az engedelmességet, nem hallottam a csendet, szemeim nem tudták felfogni még a sötétség érzetét sem. Ajkam nem nyílt hangra, amikor nagyszerű elragadtatásban sikoltani akartam — és nem éreztem, hogy vagyok. Kijutottam naprendszer-hazámból... túl voltam az emberen... Csak az agyam élt, lüktető, lézas, túlságzott akarással létezett egész valóm helyett s minden testiségtől elszakadva, tisztán közeledett az Eszme felé. Lassan pattantak szét a titkok kapcsai és diadallal rohantam előre a megismerés felé... Azután elértem az utolsó egyenlethez. — Ragyogva égett bennem a tétel, leegyszerűsített józan számok kérlelhetetlen igazságának tőrébe szorítva a Nagy Ismeretlen... most már az enyém marad! Csak kifejtem még az egyszerű számvetést — és megfogom a megfoghatatlant!

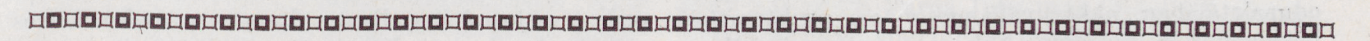
Agyamba sajgott már a ferde kereszt az utolsó jellel: X egyenlő... — és akkor életöszönöm utolsó vergődése fülembé ordította, — hogy meg kell hálnom!

Kevés egy ember idegrendszere a Mindenhez... Egy pillanatra tétovázva lebegtem a lét és nemlét között... Egy lépés már csak és enyém a titok... De ha tovább merészkedem érte és befogodom szétfeszült agyamba: — megöl! Megöl, — mint embert, mert az nem bírja el a titok halálos nagyságát, — de örök életet ad, mint a felsőbb szellemiség körébe átlendült lénynek, ha *megértem* — s valóm éteri köddé foszolván, talán örök pályát talál a magamévá tett végtelen határai között...

És ekkor állati vadsággal támadt fel bennem a maradni akaró ember és utolsó erőmmel ráfordítottam a nehézkedés szabályzó karját — a Földre.

Még órákig zuhantam tovább előre gépem tömegének vak tehetetlenségével, de éreztem már, amint egyre lassul örjítő futásom... Aztán egy pillanatra megálltam az űrben — minden ízében megreszketett vashajóm szűk kis világa... és utána megindultam hátra, le — a Föld felé... a Földre, haza, haza embernek lenni csak és semmi másnak, élni és uralkodni nyomorult porszemnyi létem királyi én-birodalmán — élni, élni, ölelni és szeretni!

És körülöttem, távol az időtlen messzeségben fájdalmas, vágysírató sikolyba fúlva tombolta tovább örök táncát a világok szerelme...

GRÓF HALLER ALFRÉD AKADÉMIKUS VERSEIBŐL

JEGENYÉK ALATT

*Nézd ezt a képet!
Be különös, be szép:
Aranyruhában síró jegenyék.*

*Nézd azt a csodát ott az ég alatt:
Rózsaszín tűzben haldoklik a nap.
Susog a szél,
S arany hajadra hullt egy aranylevél.*

*Föllángol minden.
— Őszi sugarak, bíbor sugarak, —
Járunk csendben, szerelmesen
A jegenyék alatt.*

*Mesélsz... hallgatom.
Csudaszép mese:
Fekete varjú, arany jegenye...*

*Nézd ezt a képet!
Be különös, be szép:
Aranyruhában síró jegenyék.*

FUTUNK A FÉNYHEZ

*A temetők a Napisten leányai.
Fényről álmodik minden holt,
Mikor jön ezüstveretes szellemkocsiján
A teli hold.*

*Tokaj, a Tisza mind temetők:
Ott hantoltak el száz mítoszt, évet.
Házai felett kőd borong,
S int a város, panaszol, izen
A télnek.*

*Bámul, rámered a Kopasz,
Ma csendvitéz, valaha kráter.
Lent tél felé zajlik a Tisza vize
Zengő füzek között
És harsonázik a gond-Bábel.*

*Ma még előnt a sápadás,
De jövőbe nézünk, ragyogásba,
A holt vulkán feltörhet a napra!
Mert fényről álmodik minden holt,
Ha jön ezüstveretes szellemszekerén
A teli hold.*

E fejlécek Martinovics Béla akadémikus rajzai

NAPLÓTÖREDÉK

Gróf Haller Alfréd akadémikustól

Szeretem a magányt, a csendet. Mikor a holdvilág ezüstre festi a lombokat és felsír a bagoly korhadozó odupalotájában, akkor vállamra vetem puskámat és bekalandozom az erdőbe. Nálam a puska szimbólum, engem nem a vadászvágy visz a csalitba, az égbetörő fenyő-titánok alá, hanem a szerelem. Szerelmes vagyok az erdőbe.

Holdvilágnál járom az utamat, halkan suhanok fától-fához, mint a sötét árnyak, melyeket felidéz, eltüntet az összetörődött, sötét felhők között bujdosó hold. A fatörzsek szürke, rejtelmes világa tele van titokzatos-sággal. Ott vagyok a vadon mélyén, hallgatom a szíve dobogását, feltáruznak előttem rejtett szépségei; mesél az erdő. Gyűjtöm a holdvilágos, ködös éjszakák csodáit, csokorba kötözöm és odaborítom őket Diana oltárára.

Elfog a szédülés, amikor belépek az óriás-fenyők birodalmába. Körülölel a mulandóság, a hervadás, a lüktető, lázas élet a legtarkább összevisszaságban. Rámborul a magány varázsa és én rohanok a sötét utakon, a zúgó patak fehérhajú, fekete szikladarabjain keresztül, a fakolozusok lombjai alatt, ahova már nem hallatszik be a tarka csorda kolompólása, a málnaszedő lányok éneke, s ahol lopva suhan tova a rengeteg elfojtott lehellete, a riadozó kőza szél.

Rendezgetem emlékeimet, sorra elém állnak, mint a csattos imakönyvek leprélt, ibolyái. Kezembe veszek egy megfakult virágot és kíváncsi visszatekintéssel nézem, hogy mit írt rá a multam?

... Esteledett. Sárgás-vörös fényt szórt rám a nap a vándorfelhők szakadozott foszlányai közül. Végig csókolt a tavaszi szél, az erdő üzenete. Megindultam. Keményen szóritottam magamhoz kis fegyveremet, a szemem fénylett, dobogó szívemben ezer ismeretlen, új érzés kelt életre. Ébredezett bennem az ősemer és ellenállhatatlan erővel húzott valami a vadon felé, a magányba.

Beléptem az erdőbe. A fák alatt szellő futott végig, megremegtek a levelek és susogtak-meséltek halkan.

Gyengéd mozdulatokkal háritottam félre az utamba boruló galyakat, tétova, lágy lépteimet felölelte a süpedező mohaszőnyeg. Bent voltam a százados, mohos oldalú tölgyek alatt. Körülvett a titokzatosság és megjelent előttem a tisztás képe misztikus homályba burkoltan. Álomittasan folytattam utamat, dobogó szívvel siettem a találkára. Képzletben már hallottam a szép, barnaruhás madarak jelzéseit, fülemben esengett sutgó szavuk, amint lágyan, suhogó szárnycsapásokkal úsznak a szerelemtől mámoros, langyos tavaszi levegőben.

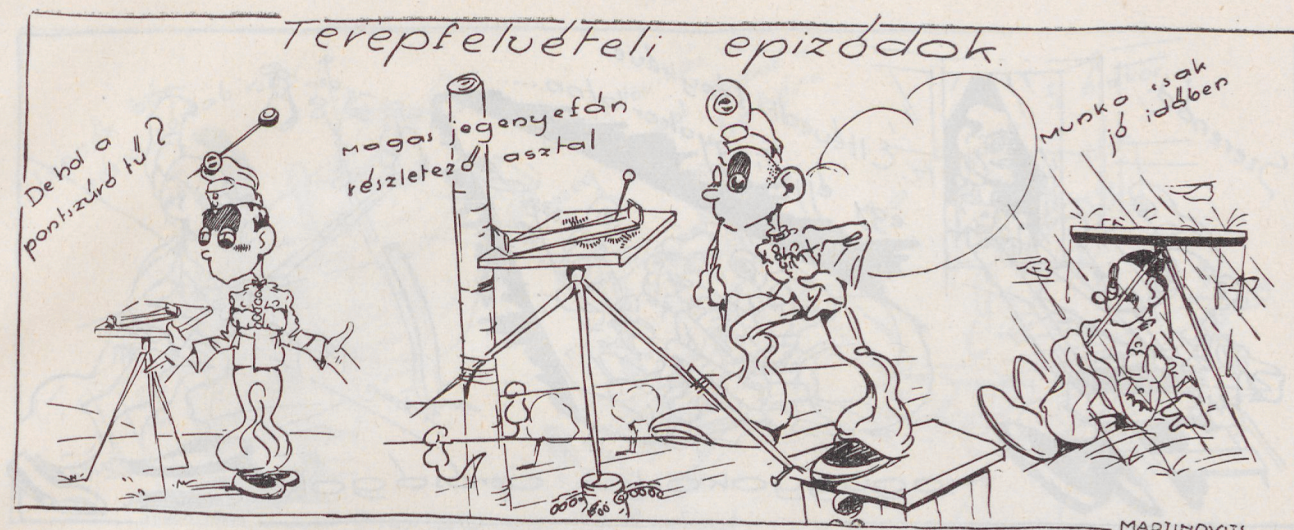
Kiértem a tisztásra. Körülnéztem és egyszerre kedves kép állt elém: az esti szellő csókjaitól hajladozó fűben fehér ruhás leány térdelt. Virágok dőltek rá minden oldalról és szeliden simogatták körül karcsu alakját.

Az első csók varázsa támadt fel lelkemben. Együtt szedtük a virágot, az alkonyat a feje felett lebegett és mint királynői koszorú rásímult aranyszőke hajára a haldokló nap egy vörös-véres, révedező sugara. A szerelmes szalonkák nesztelen suhantak tova felettünk, néha utánuk néztem, míg beleveszték a barna alkonyatba.

A kakukkfűves pázsiton a vadvirágokat kötöttük tarka bokrétaiba. Pillantásom a puskára esett. Acélsőve kékesen, szemrehányóan csillogott... Hanem azért a leány mellett maradtam és csendesen ölebe hajtottam a fejeimet. Árnyék lebbent el felettünk, egy pillanatra figyeltem, felemelkedtem. Csak egy elkésett szalonka szállt a rigófészkes Runek felé szép találkozóóra...

A poéta legyőzte a vadászt. A leány nagy fehérsége betakart keblemben minden embervágyat. Azóta fehér szeretem s ezért szeretem az erdő, vér nélkül. Csak ritkán dördül bele a csendbe fegyverem és dörrén rá vissza fájó riadással a visszhang.

Járom a vadont, mert szeretem a reggelek fátylas ködében úszó lombokat, a millió falevél susogását, a völgybelátó messzeségeket s a viharokat, melyek az erdő felett zúgnak el. Az én otthonom a rengeteg elrejtett mélye, ahol nincs por, zaj, lárma, csak mérhetetlen, jóleső csend...

„MENNYBŐL AZ ANGYAL...”

Irta: Bocsor Elemér akadémikus

A szoba árnyai összesűrűsödtek s fekete kendőjükkal betakarták a síró öregasszonyt. Kint zúgott a decemberi szél, nagy hőtömegeket görgetett gyors kocsiában s közben pajkosan sivitott be a kéményeken.

— Uram Isten, — sóhajtotta halkan — micsoda itéletidő! Szegény fiam, szegény te, milyen sorsra is kerültél, erdők vadja lettél... Aszott szemhől két könnyesepp gördült alá, oda a rózsafüzérre, mit fáradt két keze morzsolgatott. — Uram Jézus bocsáss meg neki, ma Karácsony este lesz.

Két koppanás az ajtón, az öregasszony neszel, megint kettő, a csendörök jönnek! Óh, Szűz Mária — s lassan csoszogott az ajtóhoz.

— Ki az? — reszketett bele a hangja a széljárta estbe.

— Nyissa ki anyám, én vagyok. — Villám járta át az öreg tagokat, keze gyors mozdulattal rántotta le a reteszt, azután ráomlott a fia hólepte vállára s csókolta a hidegtől mart, szélszággatta arcát.

— Fiam, édes fiam, hazajöttél, éhes vagy, fáradt vagy? Szegény gyermekem, ülj le, egyél, nesze — s toltá eléje az ételt, kenyeret, sonkát.

A legény arcán végigvonult egy ideges rándulás. Szemében lassan kialakult az izzó vad félelme, hogy helyet adjon valami nagy megnyugvásnak.

— Anyám, csak egy pár percre kerültem haza, talán nem is eszem, majd csak a tarisznyába rakom.

— Édes egy fiam, — hát nem jobb volna, ha jelentkeznél, hiszen te nem lehetsz olyan nagyon hűnös; igaz, hogy megölted azt az erdészlegényt, de mégis... hisz az én fiam vagy, nem lehetsz rossz...

— Nem is akartam édesanyám, de a törvény mégis azt mondja: gyilkos, vadászó, megölte az

erdőkerülőt. Pedig ő lesett rám, hisz tudja kend, hogy ő is járt a Varga Julis után. Rámlótt, visszalóttam, az én golyóm jobban talált, jobban vagy talán szerencsétlenebbül. Édes anyám gyilkos lett a fia — hajtotta le fejét nehéz bánattal az anyja kezére. Ráncos, bütykös keze oly sima lett, mint a bársony, hisz a fiát simogatta, egyetlen fiát...

Egy pillanatra megszűnt a szélzúgás s a csendbe belekondult valami távoli harangszó...

— Hét óra van anyám, mennem kell. Kilenc órakor az Ördögornomnál vár a Péter Gergely, majd az átvezet a határon. Valahová elbujdosom, valamelyik idegen országba... Nem akarok csendörkékre jutni. Istenem, csak magát sajnálom, — csuklott el a hangja...

Az öregasszony szeme megint vizes lett. — Jó az Isten fiam s az Ur Jézus, aki ma születik. Noked is megbocsát, engem is megsegít.

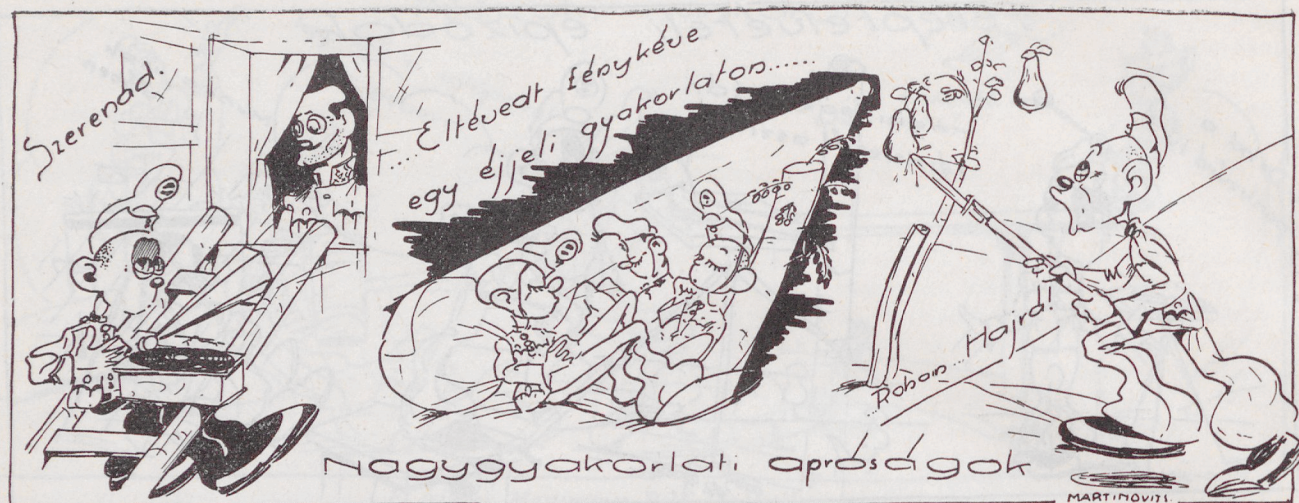
A szél megint belevágott a vad muzsikába. Sipító hangon ordította a vezetősólamot, mély dübörgés vitte a basszust s nagy tömeg havat dobott az ablakra. Az asszony összeresztett.

— Fiam, ne menj el, hisz elpusztulsz ebben az időben.

— Ez a jó, anyám, izzó vadnak való, legalább nem találják a nyomomat a csendörök. Isten áldja meg.

Megesókolta az anyját. Nehéz férfi szívében, mit az évek robotja már kezdett megfásítani, régi érzések ébredtek. Kis gyerek korában szerette a fejét az anyja ölebe hajtani, míg előtte térdelt a földön. Most visszatértek ezek az érzések. Lenyomta anyját a székre, odahajtotta fejét az ölebe és ott maradt sokáig. Az anyja keze áldva simította a hótól, veritékeltől még mindig nedves fejét és a percek rokkáján halkan szövődtek a szálak.

Egyszer csak felrezzent, a perc varázsa megszűnt s beledobbant lelkébe a menekülés vágya.

Nagygyakorlati apróságok

MARTINOVITS

Még egyszer megölelte az anyját, tarisznyáját a nyakába akasztotta s az ajtó felé tartott.

Az öregasszony torkából hangos buggyanással tört fel a sírás forrása s eláradt a szobában. Minden sötét szögletben sirtak az árnyak, sirt a legényfiú ágya, tulipános ládája, minden sirt az elárvuló házban, hol nem maradt más, csak egy öregasszony, akit ma a bánat magához fogadott.

A legény szemén is kicsordult a könny és jéggé fagyott, mihelyt kilépett. A szél velőthasogató hideget hozott s táncoltatta nagy duhajkedvében a szürke felhők fehér leányait.

Nekifeszült a szélnek, csizmája alatt megcsikordult a hó s nagy nekibuzdulással vágott neki a hegyeknek. A szeme lassankint megszokta a hó derengését s mindig biztosabbá lettek a lépéi. Ment a karácsonyi estén, egyenes céllal, nagy akarással, előtte az élet, az egész ifjúsága, mögötte a törvény és... egy jó öregasszony. Majd kihozatja, ha új életet kezd, vagy pénzt küld neki, majd ha sok pénze lesz, küld azoknak a szegény Szűcséknek is, akinek a fiát lelőtte. Ilyenformán mindent elintéz, de most csak előre, mert az éjszaka után hajnal következik.

Már jócskán megtette az utat, most le kell térti az útról az Ördögörom felé. Ott, ahol az erdő lenyúlik az útra, állt egy kereszt, valami régi kegyes ember állíttatta. A hold, mely egy pillanatra kibukkant, beezüstözte a mohos keresztet és az Ur viharfakította képét.

A menekülő felkapta a fejét. Az ismerős kereszt mintha ma más lenne: nagyobb, fehérebb, Karácsony estén talán a keresztet is újra születnek. És ebben az ámult csodálkozásban beledöbent a lelkébe egy hang: »Mindennel leszámoltál? Hát az Isten? Aki megtöltötte az ölést, az élet elvívését, mert azt ember nem adhatja vissza.«

— Uram Jézus, — mormogta zavarodottan — rólad elfeledkeztem és most figyelmeztetsz. Bocsáss meg Uram, bocsáss meg, nézd, nem akartam.

Az eget újból elkárpítozták a fellegek és elsötétült a kereszt. Hát akkor tovább megyek.

De nehezen léptek a lábai — egyet-kettőt lépett, megint visszanezett — megint lépett, megint visszanezett, szívében nehéz keserűség gyülekezett... Most valami oktalan büszkeség fogta el. Elfordult s nagy lépésekkel vágott neki az erdőnek.

De nem ment tíz lépést sem, megbotlott valamiben. Lehajolt, — hát egy ember! Nézi jobban... A Márton István. Ismeri. Szegény favágó, hét gyermeke van. Már dermedt.

Elővette a pálinkás üveget, szájába töltött, dörgölte a kezeit, testét, dühös, nagy munkával, míg végre kezdett bele az élet visszatérni. Fáradtan nyitotta fel a szemét s csodálkozva nézte a megmentőjét. Tudsz-e járni — kérdezte a legény. — Nem, alighanem eltörött a lábam.

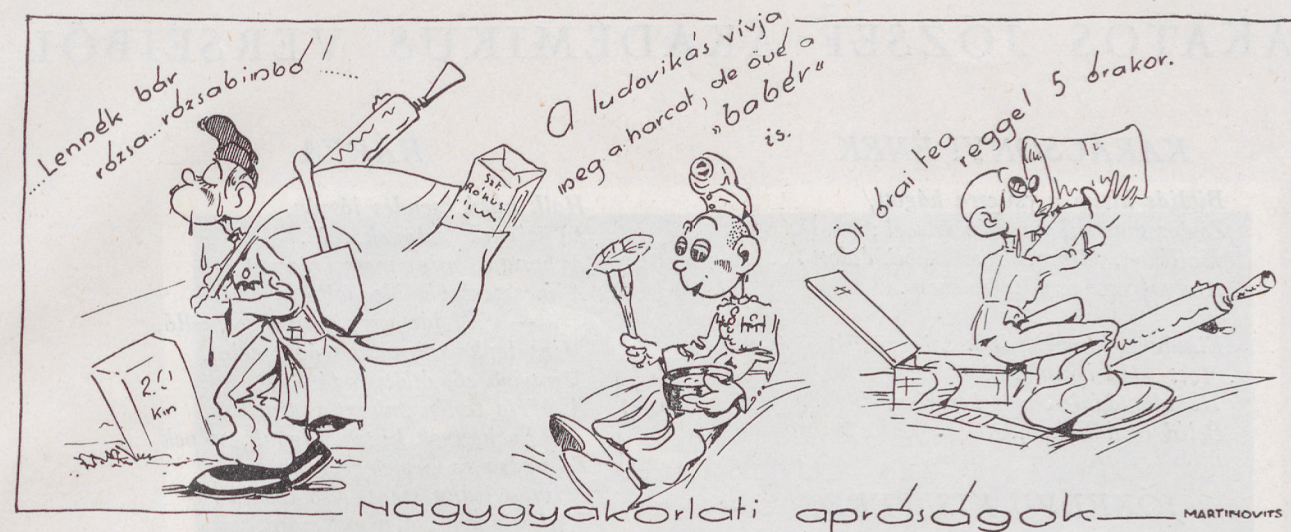
A legény elővette a tarisznyájából az enni-valót és felültette. Egyél. Maga is melléje ült. Gondolkozott. Mit csináljon ezzel az emberrel? Itt hagyja? Megfagy! Levigye a faluba? Ebben az időben lehetetlen, meg ha lehetséges is, elfogják a csendőrök. Oly vadul vágott bele szívébe a szabadság vágya, hogy majdnem felugrott, hogy belefusson az éjszakába. Legyűrte a vágyat. Nézte az embert. Mohón ette a sonkát.

— Mit kerestél az erdőn?

— Karácsonyfát akartam vágni a gyerekeknek, de egy árokba estem s eltörött a lábam.

A másik összerázkódott. A szerencsétlen majdnem az életét adta a gyerekeiért. Hát mi az ő élte ezéhez képest? Neki csak magának vannak céljai, kötelességei. Az anyja meg tud élni a nyugdíjából... Van-e neki joga, hogy most tovább folytassa a menekülést, azért, hogy bűnéért ne kelljen lakolni... Nem... ezt az embert nem hagyhatja itt, mert ez megfagy tehetetlenül s ez volna az igazi gyilkosság. Míg ha leviszi, egy életet ment meg, egy életet ad vissza azért az életért, amit elvett.

És már vitte az embert. Szegény csodálkozva nézte a legény dult arcát, kezéből kihullott az étel. Az pedig rohant lefelé, nagy, csodálatos akarással. A keresztre is ránézett egy pillanatra. — Jól teszem-e, Uram Jézus?

Nagygyakorlati apróságok

MARTINOVITS

Azután le a hegyről. A szél dühös ordítással feszült neki, szemét tele szórta hóval, lábai összevissza botlottak. De futott.

Szemei előtt vörös karikák cikláztak, már az utat sem tudta, árkokon esett keresztül, bokrokhoz szaladt neki. Tüdeje zihált, forró párája megsűrűsödött s jaja, már alig bír járni. Oly nehéz ez az ember, minden csepp vére kiált, hogy tegye le. Nem. Nyelvét véresre harapta tétova foga, amint végső erőfeszítéssel összeszorította. De már érezte, hogy nem bírja tovább. A hátán lévő ember is halkan nyögdecsett.

— Tegyel le testvér, hisz nem birsz hazavinni.

Szóra se méltatta, csak tántorgott tovább. Csak tudná, hogy merre jár, de nem látott semmit. A szél dühösen tépte az erdő fehér szőnyegét s elvakította a szemét. De különben sem igen látott már. Mintha vasabroncs nyomná belülről a fejét, jaja, rögtön szét-pattan — minden oly sötét — piros lángok lobognak itt-ott — a szive kiugrik a melléből...

Még egy-két lépés s elbukott. A favágó melléje esett és halkan imádkozni kezdett. Érezte, hogy itt a vég.

Valahonnan elindult a szél kocsija és hótrótyot kavart az égig, mely vándorolt a szörnyű éjszakában. Mint fehér kísértet, éjjeli álom magasodott fel. És a favágó csodálkozva nézte, hogy a legény feléje rohan és térdre esik. És mintha világítana ez a hószlop. — Miatyánk, ki a mennyekben vagy... És a legény csak térdel és szófoszlányokat hoz a szél. — »Jézusom, hát eljöttél... megbocsátasz? Ugy-e jót tettem? Életet életért.«

A favágó úgy érzi, mintha valami melegség áradna körülötte — valami megnyugtató érzés — ajkai mozognak.

— Jöjjön el a Te országod... És a csendben, mely pillanatra beállt, felhangzott a harang szava...

A legény felállt. Megvagyunk mentve, itt a falu, most harangoznak éjjeli misére. Gyengéden átfogta a favágót, hátára vette s megindult a harangzó irányába.

Mikor a kertek alá értek, a favágó már nem bírta tovább a kíváncsiságát fékezni.

— Mondd csak, mért térdeltél a forgószél előtt?

— Nem forgószél volt az — csendült fel valami sajnálkozás a hangjában — hanem a ma született Krisztus, aki megbocsátotta a vétkeimet. Most már könnyen állok az emberi ítélet elé.

A faluban emberek igyekeztek a templom felé, nagy subában, pirosas fényű lámpákkal. A templomból áradt az ének, áhitatos torkok, megtáruult szívek zengték a szent éneket: »Mennyből az angyal.«

A legény levette fejéről a kalapot s halkan maga is kezdte énekelni a mindent átfogó szeretet gyönyörű énekét. A fáradtságot már nem is érezte, ment, mint a hősök mennek a dicsőség felé, szívében felvirágozott a legszentebb emberi érzés: a szeretet fehérbimbós mesebokra.

Bezörgetett a favágóék ablakán: »Mártonné asszony, itt hozom az urát, ápolja szeretettel, ez a kis pénz pedig az orvosi költségekre. Dicsérjük a Jézust.«

Azután megindult a csendőrlaktanya felé, hogy eleget tegyen a törvénynek. A levegőben áradt az ének, diadalmas zengőn s körülötte selymes-fehéren, mint a jóság, ereszkedett a hó...

MÁR NEM TUDOM...

Irtó: Konja Ferenc akadémikus

Már nem tudom, mi, de úgy érzem,
Fáj és megtépett keservesen.
S ha lábam göröngyre tapos néha,
Lehajtom fáradt, szomorú fejem.
A napsugár táncol a fák közt,
Én kis szobámban üldögélek,
És átmodom közbe' csendesen.
De néha mégis bekopogtat
Egy régi emlékem fáradt árnya
S ilyenkor kezembe hajtom fejem.
A tűz pattog a kályhában
S úgy érzem: sokan vagyunk a szobában.

LAKATOS JÓZSEF AKADÉMIKUS VERSEIBŐL

KARÁCSONYI ÉNEK

Bibliás hitem a csúcsra hágott,
Zsolozsmás ajkam édig énekel;
Hajlékod, Uram, de szép, be' áldott...
Angyal csengetyűz énnekem.

Elküldött kincsek, igék színezüstjét
Most Eléd hozom...
Hozzád itárguló szent kereséssel
Beléd csodálkozom.

JÓKEDVŰ KIS VERS

Ma kiszakadt lelkemből egy nóta,
(Pajkos lélek-darab.)
Olyan, mint áprilisi égen
Ha felhő szétszakad.

Künn szél jütyül a réten,
Kiséri csavargó dalom...
Be' szép így élni mostan:
Erősen és fiatalon!

ÉNEK A NAPHOZ

Napom, a szemedbe nézek,
dacos arcom a szemedben lángol.
Két szem tüzel a tükrödben Isten,
láng a tűzben elhamvad-e, mondd?
Napom! Szent égi jáklya!
Ki e világnak melegeit ad,
teremts a magyar rónákon
tűzimádó új armádiát.

Ősi hitem Te adtad nekem.
— Mikor portyázó üköm pihenni tért,
ősanyám sátrában várva
csókra vitte elébe gyermekét. —
Ez a csók a tüztől szakadt,
a fajtám homlokán ragyog,
ez óvta meg halálos vészben
a tűzimádó magyar magot.
Ezzel a csókkal indult a gyermek
apjával csatázni rég,

ezért a csókért áldalak Téged
Égi Láng, Tűzistenég!
Ettől a csóktól részeg a vérem,
ettől a csóktól süjt a karom,
ezt a csókot ápolom, őrzöm,
s egyszer — majd örököül hagyom...

HÁRFA

Halk húrú csendes jószág,
Jó szívnek, szépnek való.
A hangja, mint messzi üzenet,
A messzeségből ide halló.
— Szél járt erre, csavargó szellő,
Mint lepke-szárny, ha ágat érint,
Mint lebegő, átlátszó fátyol,
A hárfa testén suhant végig.
És hangok kéltek, lágyak, szépek...
Zsongása ez a melegségnek.
Mint a leány szent, első csókja;
Vérhullámok: a néma szóra.
(S ki a szívét félti, óvja...
Hárfa lesz a hangadója.)
— Az élet-pöröly munkába áll...
Ma engem, holnap téged talál.

Van egy hangszer, szívnek hívják.
Hangja: fájó, friss vagy éget...
— Piros szív: ezerhangú hárfa
Húrjait pengeti az élet.

ÖRÖM A TÉLBEN

Nem tudom, milyen bortól
részeg a vérem.
A jó Istent csak arra kérem
adjon a mámorból sokat.
A hegyoldal vakító fehér,
fehér lányok suhannak felém
szikrázó szánakon.
Kibuggyan szájukból nevetés, öröm:
a boldogság vidáman felém köszön.
(Talán a Jóság fehér kezével
simogatta éjjel
fehérre a fekete világot.
Ablakra csókkolt jégvirágot.
Szívekbe megnyugvást, békét:
jobb sorsok megérkezését.)

Különös, furcsa dolog,
az élet vidáman lobog.
— Fehérnek látni mindent,
fehérnek látni a világot,
fehérnek szöni álmot,
hitet, boldogságot.

Különös, furcsa dolog
az élet vidáman lobog.
Izmos élet, üde, örül...
szédül, forog maga körül.

A »NÉVTELEN HŐSÖK« EMLÉKMŰVE

VATTER LÁSZLÓ akadémikus
pasztellje után

JELENTÉS A LEVENTEKÖR 1927—28. ÉVI MUNKÁSSÁGÁRÓL

A Leventekör ez évi alakuló közgyűlését 1927 október hó 10-én tartotta meg. Az akadémiaparancsnokság tanárelnökké vitéz *Marschalkó Kornél* vksz. ezredest, tanártitkárrá *Mikes László* főelőadót; vezetőtanárokká: az irodalmi osztályhoz vitéz *Rózsás József* főelőadót, a hadtudományi osztályhoz *Deseő László* vksz. századost, a képzőművészeti osztályhoz *Glock Tivadar* ny. tábornokot, a technikai osztályhoz *Horváth Gábor* századost, a tereptani osztályhoz *Potyondi Lendvay Károly* tanácsnokot és az ez évben szintén a Leventekör kebelében működő ének- és zenekarhoz *Csákberky Ernő* tanácsnokot nevezte ki.

Választás útján ifjúsági elnök lett: *Kökény László*, ifj. jegyző *Balkay Ferenc*, ifj. pénztáros *Friedenliebi Fritz Pál* akadémikus.

A kör a tanév folyamán három ünnepélyt rendezett. Az irodalmi osztály 1927 december hó 6-án délelőtt MIKLÓS-ÜNNEPET, melynek műsora volt:

1. *Pikéthy Tibor*: *Magyarok imája*. Előadta az akadémikus énekkar. 2. *Ünnepi beszéd*. Mondta *Kökény László* akadémikus, ifj. elnök. *Flotow: Márta opera nyitánya*. Előadta az akadémikus zenekar. 4. *Szegedy László*: *Keresztfa lett hazánk*. Szavalta *Simon László* akadémikus. 5. *Ammer József*: *Nem, nem, soha!* Előadta az akadémikus énekkar.

A hadtudományi osztály 1928 MÁRCIUS 15-én hazafias ünnepélyt rendezett a következő műsossal: 1. *Talpra magyar!* Előadta az akadémikus énekkar. *Ünnepi beszéd*. Mondta *Kökény László* akadémikus, ifj. elnök. 3. *Kéler: Csokonai-nyitány*. Előadta az akadémikus zenekar. 4. *Klapka szerepe az 1848—49-iki szabadságharcban*. Előadta *Bessenyei Lajos* akadémikus, a hadtudományi osztály ifj. elnöke. 5. *Kiss Menyhért: Magyar Miatyánk*. Szavalta *Michailovits Botond* akadémikus. 6. *Szózat*. Énekelte az akadémikus énekkar.

Az irodalmi osztály 1928 március 30-án a világháború legnagyobb magyar katonaköltőjének, Gyóni Gézának halála 10 éves évfordulója alkalmából a magyar harci szellem ébrentartására és a magyar katona kegyeletének lerovására GYÓNI-EMLÉK-ÜNNEPET rendezett. Az emlékünnepe műsora a következő volt:

1. *Hiszkegy*. Előadta az akadémikus énekkar. 2. *Bocsor Elemér* aks.: *Óda Gyónihoz*. Szavalta *Simon László* akadémikus. 3. *Gyóni Géza élete és művei* vett képekkel. Előadta *Évva Ernő* akadémikus. 4. Szavaltok Gyóni verseiből: *Ének a Gránicon*: *Michailovits Botond* akadémikus. *Ima a lengyel dombon*: *Simon László* akadémikus. *Rab vackokon*: *Michailovits Botond* akadémikus. *Levelek a kálváriáról*: *Lakatos József* akadémikus. *Boldogsasszony őrváltása*: *Lakatos József* akadémikus. 5. Gyóni megzenésített dalaiból: *Lányi E.: Lángoló vörösből*. Énekelte *Rubis György* akadémikus. *Magda E. szds.: Rab magyar imája*. Énekelte *Rátky Alfréd* akadémikus. *Vlaszaty B. aks.: Mutasd meg álom*. Énekelte *Rubis György* akadémikus. *Lányi E.: Ne szomorkodj Bálint*. Énekelte *Rátky Alfréd* akadémikus. Az énekszámokat zongorán kísérte *Vlaszaty Béla* akadémikus. 6. *Gyóni mint katonaköltő*. Méltatta *Bocsor Elemér* akadémikus. 7. *Gyóni: Csak egy éjsza-*

kára. Szavalta *Lakatos József*. 8. *Nem, nem, soha!* Előadta az akadémikus énekkar.

Ezek az ünnepélyeken kívül szintén a Leventekör rendezte 1927 december hó 5-én a MIKULÁS ESTÉT, mely szintén a legnagyobb sikerrel zajlott le.

A megtartott ünnepélyek, melyeken az akadémiához tartozó tisztelen, tanárokon és akadémikusokon kívül nagyszámú közönség is megjelent, fényes tanubizonyosságát adták annak a magas erkölcsi és szellemi színvonalnak, melyen a Leventekör ifjúsága áll, és megmutatták, hogy a katonai szakképzettség mellett irodalmi, művészi rátermettségükkel a nagy nyilvánosság előtt is megállják helyüket.

Az egyes osztályok munkássága.

1. IRODALMI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: vitéz *Rózsás József* főelőadó; osztályelnök: *Lakatos József*; jegyző: *Michailovits Botond*; könyvtáros: *Horváth Dénes* akadémikus.

A tanév folyamán a vezetőtanár a »Jelenkor filozófiai, irodalmi és művészeti problémái«-t ismertette az osztály tagjaival. Előadásait öt részben, a következő címmel tartotta meg: A modern kor világnézete; Oswald Spengler kultúrkritikája; Az expresszionizmus programja, témái és eszközei; Az expresszionista líra (*Franz Werfel*); Az expresszionista dráma (*Georg Kaiser*).

Az osztály tagjai által benyújtott 7 próza munkából kettőt dícséretes fokon, négyet egyszerűen fogadott el a kör, egyet pedig félretett. A beérkezett 17 verses munka közül három érdemkönyvbe írt, kilencet dícséretes fokon, négyet pedig egyszerűen fogadott el a kör, egyet félretett. Tizenkét szavaltat közül ötöt előadásra alkalmasnak, három egészben sikerültnek, négyet részben sikerültnek minősített az osztály.

Előadásokat tartottak még: *Kökény László: Mereskovszkij, mint regényíró*. *Lakatos József: Végvári-Reményik Sándor*. *Bocsor Elemér: Erdős Renée: Br. Herzfeld Clariss* című regénye. *Robb Leó: A Gralmonda Wagner feldolgozásában*. *Vass Ferenc: Ady magyarsága, A film művészi értéke* címen. Munkásságukkal különösen kitűntek: *Lakatos József, Bocsor Elemér, Évva Ernő, Michailovits Botond, Konja Ferenc, gróf Haller Alfréd, Vass Ferenc, Schick László* és *Simon László* akadémikusok.

2. HADTUDOMÁNYI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: *Deseő László* vksz. százados; osztályelnök: *Bessenyei Lajos*; jegyző: *Lator Gyula*; könyvtáros: *Joós Miklós* akadémikus.

Az év folyamán a vezetőtanár előadást tartott a modern harcokokról. Továbbá előadásokat tartottak: *Bessenyei Lajos: Visszapillantás a tengerészet fejlődésére, Keleti problémák, Mikor voltunk közel a győzelemhez*. *Löwenstein Jenő: A cseh-szlovák köztársaság kultúrája és hadserege, Iperni gáztámadás*. *Szrazimir Miklós: Oláhország felépítése és egy ellene viselendő háború megvilágítása, A magyar történelem, A trianoni béke*. *Szurmay Tibor: Szerbia története a VI. századtól,*

A vörös hadsereg hadműveletei. Berényi Tibor: *A szovjetunió kialakulása és helyzete*. Tóthalmay József: *Montenegró meghódítása, Az otrantói ütközet*. Csegezy Dénes: *Törökország szabadságharca 1921—22*. Lator Gyula: *A magyar szabadságharc 1848—49*.

Az előadásokon kívül az osztály tagjai üléseiken az aktuális katonai és hadpolitikai eseményeket is ismertették.

Eredményes munkásságukkal különösen kitűntek: *Bessenyei Lajos, Strazimir Miklós, Löwenstein Jenő és Szurmay Tibor* akadémikusok.

3. TECHNIKAI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: *Horváth Gábor* százados; osztályelnök: *Kardos Gyula*; jegyző: *Csibertics László*; könyvtáros: *Pesthy Endre* akadémikus.

A megtartott előadások közül megemlítsük a következőket: *Kardos Gyula: Az elektromos áramokról, szemléltető kísérletekkel egybekötve, A galvanoplasztikáról. Gerő Barna: A repülőgépről vetített képekkel, A harci gázzól. Bakos Mihály: Az elektrostatikáról. Thallian József: A kristálydetektorról.*

A József Műegyetem elektrotechnikai és mechanikai technológiai tanszékének vendégszeretete folytán az osztály tagjainak alkalmuk nyílt arra, hogy az ott tartott igen érdekes, tanulságos, kísérletekkel egybekötött előadásokon ismereteiket bővítsék és elektromos méréseket végezzenek.

Munkásságukkal dícséretet érdemelnek: *Kardos Gyula és Gerő Barna* akadémikusok.

4. KÉPZŐMŰVÉSZETI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: *Glock Tivadar* ny. tábornok; osztályelnök: *Martinovics Béla*, jegyző: *Krudy Adám*, könyvtáros: *Lenhardtovits Pál* akadémikus.

Az üléseken a vezetőtanár előadásokat tartott *Az emberi test arányai, Fontosabb izomzatok az emberi fejen, koponya alakok, Alapelvek az olaj tájképfestésnél, Olaj arcképfestés, Aquarell arcképfestés* címen.

Igen eredményesen működtek a vezetőtanár irányítása mellett: *Morva Tibor* az olaj arc- és tájképfestés, *Schablik Alfréd* és *Vatter László* pasztell tájképfestés, *Preszly Géza* az olaj arcképfestés, *Derfler Nándor, Gulden György* és *Meidlinger András* az aquarell tájképfestés, *Krudy Gyula* a linoleummetszés terén. Foglalkoztak a tagok még díszoklevelek tervezésével is és *Nagybányai Nagy Jenő* akadémikus szobormintázással.

5. TEREPTANI OSZTÁLY.

Vezetőtanár: *Potyondi Lendvay Károly* tanács-

A Leventekör akadémikusi vezetősége 1927/28.

nok; osztályelnök: *Budanovits Béla*; jegyző: *Darnay Arzén*; könyvtáros: *Kiss Lajos* akadémikus.

Az év folyamán tartott üléseken a vezetőtanár az új magyar és a volt cs. és kir. térképészeti intézet részletes térképei közti különbségeket ismertette.

Előadásokat tartottak: *Budanovits Béla: Dr. Stein Aurél élete, működése, utazásai. Darnay Arzén: Térkép használata a tüzérségnél, A térképszögmérő gyakorlati alkalmazása. Bereczky László: Aero-fotogrammetria. Kostyán Ákos és Klobusiczky Lajos: A térkép fejlődése* címen.

Az osztály tagjai rendes üléseiken kívül résztvettek a Magyar Mérnök- és Építész Egylet geodéziai szakosztályának ülésein, a Pázmány Péter Tudomány Egyetem Földrajzi Intézetének előadásán s megtekintették az állami térképészeti intézet fotogrammetriai osztályát. Munkásságukkal kitűntek: *Budanovits Béla, Darnay Arzén és Bereczky László* akadémikusok.

6. ÉNEK- ÉS ZENEKAR.

Vezetőtanár: *Csákyberky Ernő* tanácsnok; ének- karvezető *Vlaszaty Béla*; zenekarvezető *Kemény István* akadémikus.

Az ének- és zenekar a vezetőtanár irányítása mellett, a lelkes ifj. vezetők szakszerű vezetésével tevékenyen kivette a részét a közös munkából, amennyiben az összes ünnepélyeinken az ének- és zeneszámokat az akadémikusi ének- és zenekar szolgáltatta, mindenkor általános sikerrel.

Az elméleti tanév végén záródtak le a pályázatok, melyek elbírálása azonban csak június végén, a Leventekör záróülésén történik meg.

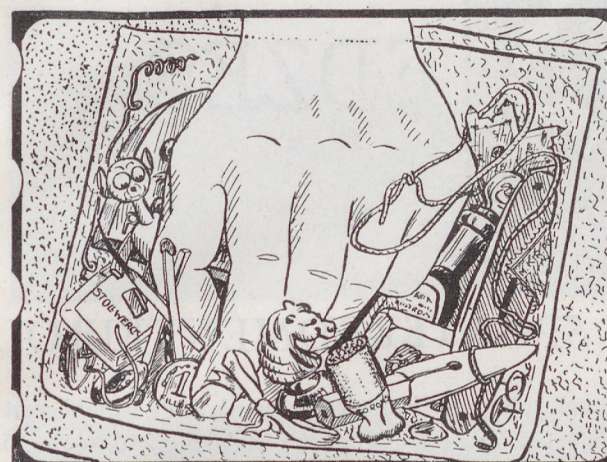
Amint látjuk, a Leventekör a rábízott feladatot, ha talán nem is egészen, de eredményesen teljesítette. Az irodalom, a művészetek, a tudományok különféle ágaiban a legszebb eredményeket tudjuk felmutatni, s így méltán büszkéek lehetünk a szakképzettség kibővítése és az általános műveltség emelése terén elért sikereinkre.

A célt nem tévesztettük el. A Ludovika Akadémia Leventeköre magasan lobogó zászlóval halad az akadémia ifjúsága élén, s saját példájával és eredményeivel hirdeti az önképzés nagy jelentőségét, miáltal nagy mértékben kiveszi részét abból a hatalmas oktató és nevelő munkából, melynek célja, hogy *modern műveltségű, széles látókörű, a mellett izig-vérig magyar lelkületű tiszteket, valamint saját erőikből érvényesülő jellemeiket adjon szerencsétlen, de — immár — feltámadását váró Hazánkknak.*

Kökény László akadémikus, ifj. elnök.

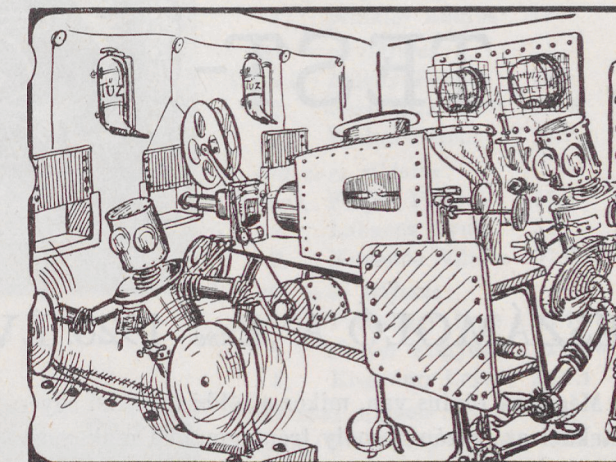
ÉVVA ERNŐ AKADÉMIKUS KARIKATURÁJA AZ „AKS-I HÁZIMOZGÓ“-RÓL

I.

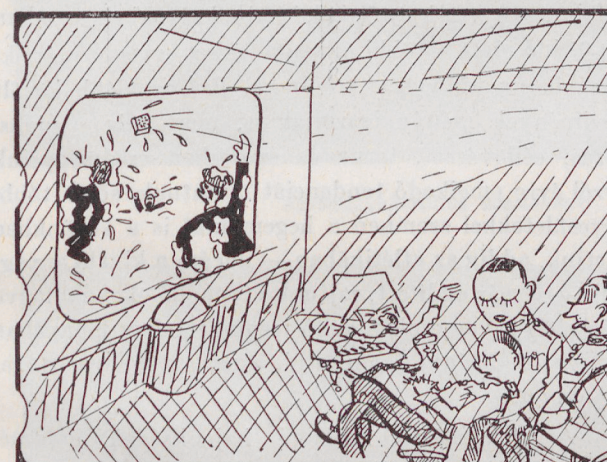
Egy aks-i zseb keresztmetszete a jegyváltáskor

II.

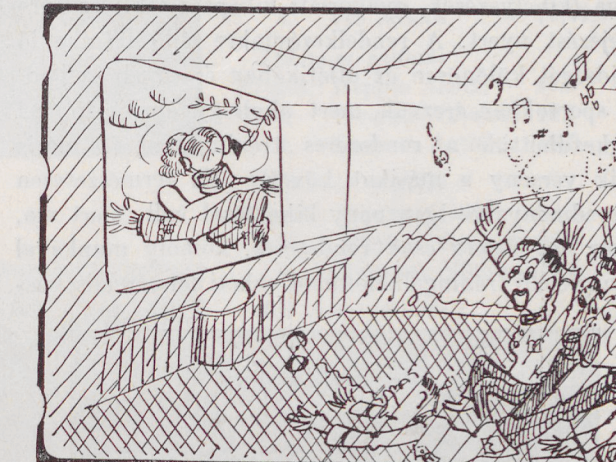
Tűzbiztonsági rendszabályok a gépházban

III.

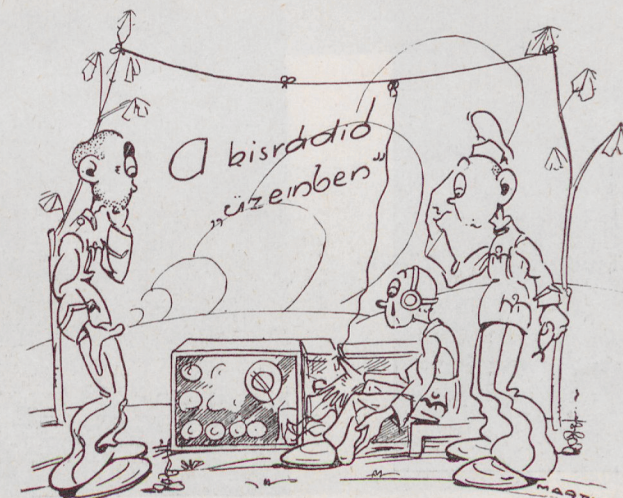

Izgalmas jelenet a vásznon

IV.

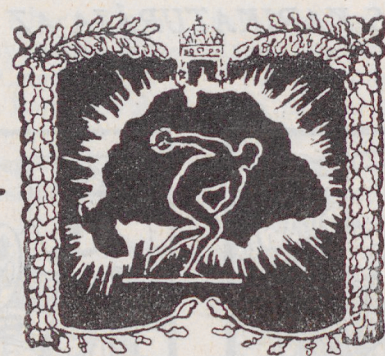

Szerelmi jelenet hatása

Martinovics Béla akadémikus rajza

TEST-EDZÉS

BESZÁMOLÓ A „Lase” 1928. ÉVI SPORTEREDMÉNYEIRŐL

Még csak június van, mikor a többi főiskolai egyesületeknél az igazán komoly tréningmunka csak most kezdődik, addig nekünk — sajnos — máris be kell számolnunk az évi munkánk eredményéről.

A főiskolai bajnokságok lezajlásával (május 26.) a mi sportolásunk az akadémia sajátos viszonyainál fogva (kihelyezések, gyakorlati kiképzés stb.) ez évre befejezést nyert. A rendelkezésünkre álló tréningidő rövidegét különösen az atlétikában és egyéb szabadtéri sportokban érezzük, mert alighogy április 15-ével megkezdhettük a rendszeres tréningmunkát, máris egyik verseny a másikat követte. Ez természetesen az eredményekre igen nagy kihatással volt, mert ma, mikor egy atléta csak rendszeres, komoly munkával és megfelelő tréningalkalommal veheti fel a reális küz-

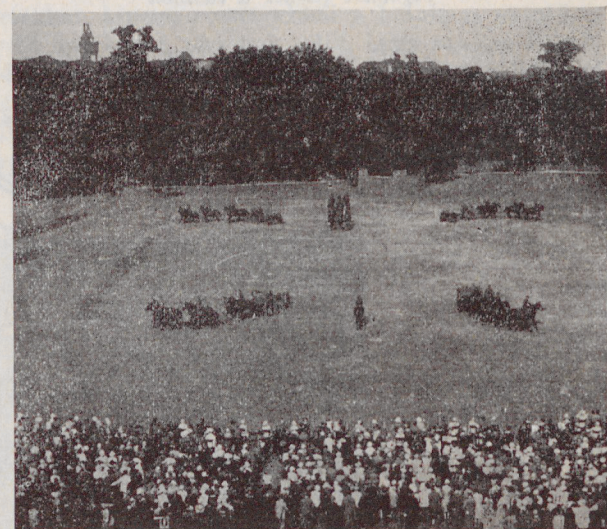
delmet, addig a mi akadémikusaink 3, de legjobb esetben 4 heti tréning után, tehát a legminimálisabb előkészülettel kell, hogy a többi főiskolásokkal szemben a versenyt felvegyék.

Másként áll ez a többi sportágzatokban, mint vívás, úszás, evezés, torna és céllövészet. Bár ezek is befejezést nyertek a főiskolai bajnokságokkal, azonban a téli idő alatt a többi egyesületekkel egyenlő mértékben alkalmunk volt a tréningre. Ezt az alább közölt eredmények méitán igazolják is, mert míg a vívás, úszás, céllövészet, torna és evezésben eredményeink évről évre emelkedő tendenciát mutatnak, sőt a többi egyesületekkel szemben a hegemoniát is a kezünkben tartjuk, addig az atlétikában — dacára a kiváló anyagának — a már említett, rajtunk kívül álló okoknál fogva képtelenek vagyunk a kellő tréningalkalom hiányában azt az eredményt felmutatni, amit a többi sportágzatokban.

A házi, illetve főiskolai bajnokságok eredményeiről a következőkben számolunk be:

A »Hősök stafétájá»-n a katonai csoportban győztes ludovikás csapat

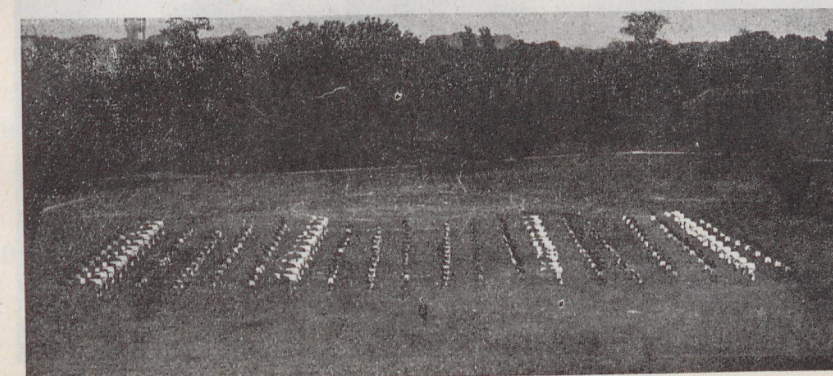
Tüzér hajtógyakorlat az 1927. évi sportünnepélyen

JELENETEK A LUDOVIKA AKADÉMIA 1927. ÉVI ÉVZÁRÓ SPORTÜNNEPÉLYÉRŐL és az 1927. évi SPORTESEMÉNYEIRŐL

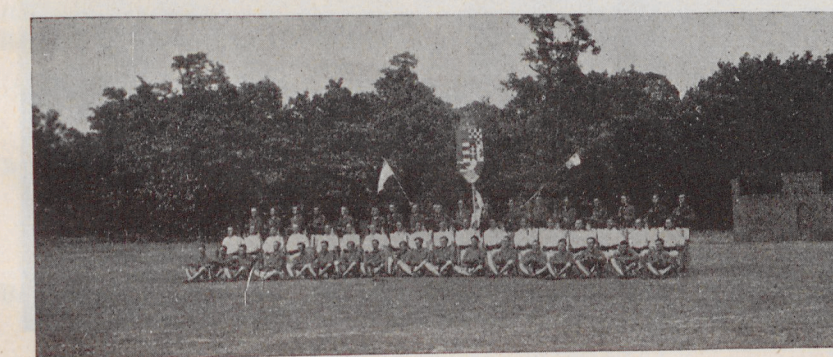
Schäffer A. fényképfelvételei

Felvonulás, gúlák

Szabadgyakorlatok zászlókkal

Mutatványok zártrendben

Lovas karusszel

ATLÉTIKA.

100 m-es síkfutás:	
Bajnok: Balkay Ferenc	11.7
2. Ferjentsik Ottó	11.8
3. Winkler András	12
200 m-es síkfutás:	
Bajnok: Balkay Ferenc	23.6
2. Ferjentsik Ottó	23.9
3. Brokes Ferenc	24.7
400 m-es síkfutás:	
Bajnok: Freyer Frigyes	55.2
2. Labancz Gyula	57
3. Kovanda Vilmos	57.2
800 m-es síkfutás:	
Bajnok: Petneházy Imre	2.14.8
2. Freyer Frigyes	2.17.6
3. Kisgyörgy Lajos	2.21.1
1500 m-es síkfutás:	
Bajnok: Petneházy Imre	4.41.3
2. Vass Ferenc	4.44.2
3. Kisgyörgy Lajos	4.47.7
5000 m-es síkfutás:	
Bajnok: Petneházy Imre	19.47.8
2. Vass Ferenc	19.48.2
3. Jós Miklós	19.49.3
110 m-es gátfutás:	
Bajnok: Heppes Aladár	18.8
2. Benyács Tihámér	19.1
3. Lechner Antal	19.3
200 m-es gátfutás:	
Bajnok: Heppes Aladár	28.5
2. Benyács Tihámér	28.6
3. Kovanda Vilmos	28.8
400 m-es gátfutás:	
Bajnok: Heppes Aladár	1.01.3
L. A. rekord.	
2. Kovanda Vilmos	1.05.8
3. Benyács Tihámér	1.08.7
Magasugrás:	
Bajnok: Tóth Miklós	172.5 cm
2. Lechner Antal	170 »
3. Heppes Aladár	167.5 »
Távolugrás:	
Bajnok: Köves Béla	6.30 m
2. Jeney Gábor	6.20 »
3. Porkoláb Ferenc	5.84 »
Hármasugrás:	
Bajnok: Jeney Gábor	13.24 »
L. A. rekord.	
2. Winkler András	12.64 »
3. Heppes Aladár	12.41 »
Rúdugrás:	
Bajnok: Lechner Antal	3.10 »
2. Labancz Gyula	3.00 »
3. Szigethy Árpád	2.95 »
Diszkoszdobás:	
Bajnok: Zámbo Béla	34.28 »
2. Sükösd György	33.40 »
3. Porkoláb Ferenc	33.24 »

Súlydobás:

Bajnok: Porkoláb Ferenc	11.52 m
L. A. rekord.	
2. Lechner Antal	11.49 »
3. Porkoláb Gyula	11.44 »

Gerelydobás:

Bajnok: Vödrös Miklós	45.81 »
2. Würth Ferenc	44.31 »
3. Lechner Antal	43.32 »

Kézigránátobás:

Bajnok: Würth Ferenc	59.54 »
L. A. rekord.	
2. Kayser Géza	59.13 »
3. Kántor Béla	58.20 »

100—200—400—800—1500 m-es staféta futás:

Bajnok: a 2. szd. csapata	8.56.3
2. az 1. szd. »	9.11.2
3. a 3. szd. »	9.56

4x100 m-es staféta futás:

Bajnok: Műszaki szd. csapata	47.1
2. a 1. szd. »	47.1
3. a 2. szd. »	48.

Századok közötti pontverseny eredménye:

1. a 3. szd.	
2. a 2. »	
3. a műszaki szd.	

Egyéni összpontverseny eredménye:

I. Heppes Aladár	32 pont
II. Kovanda Vilmos	29 »
III. Porkoláb Ferenc	29 »
IV. Lechner Antal	29 »
V. Petneházy Imre	26 »
VI. Benyács Tihamér	20 »

TORNA.

Csapatbajnokság korlátán:

Bajnok: a 2. szd. csapata	141 pont
2. a 3. szd. »	135 »
3. a M. szd. »	134 »

Egyéni verseny korlátán:

Bajnok: Kayser Géza	38 »
2. Kepp József	37.5 »
3. Tajthy Zsolt	36.5 »

Egyéni verseny nyújtón:

Bajnok: Kepp József	37 »
2. Kisfaludy P. Elemér	36.5 »
3. Kayser Géza	36 »

Egyéni verseny lovon:

Bajnok: Kepp József	34 »
2. Lechner Antal	33.5 »
3. Kayser Géza	29.5 »

Egyéni verseny gyűrűn:

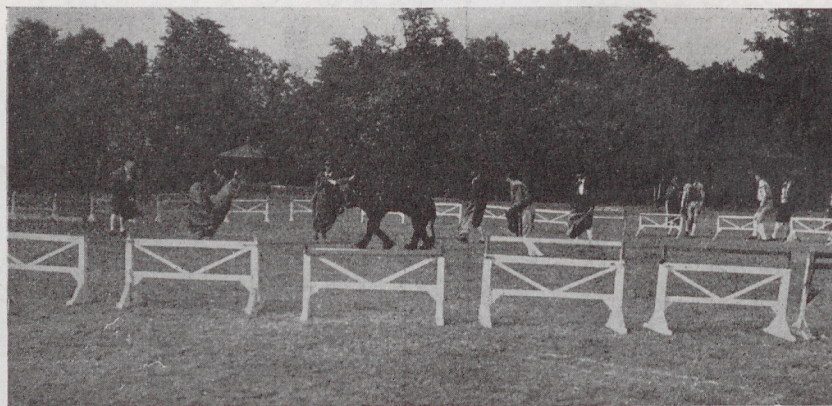
Bajnok: Kepp József	37.5 »
2. Kayser Géza	37 »
3. Dedinszky Miklós	34 »

Összetett verseny:

Bajnok: Kepp József	146 »
2. Kayser Géza	141.5 »
3. Pongrácz László	119.5 »

Szer- és földtorna

Tréfas bikaíadal

Aks-i görölök ritmikus táncgyakorlatai

Mohácsi csata; a magyar sereg felvonulása

VIVÁS.

Kard. Egyéni:

Bajnok: Kőszeghy Attila	6 győzelem
2. Rubis György	6 »
3. Maár Gyula	4 »

Kard. Csapat:

Bajnok: Üteg csapata	4 »
2. 3. szd. csapata	3 »
3. 2. szd. »	2 »

Tőr:

Bajnok: Faller Róbert	
2. Martinovits Béla	
3. Rubis György.	

USZÁS.

4x50 m-es gyorsstaféta:

1. a 3. szd. csapata	2.15.6
2. a M. »	2.20.6
3. a 2. »	2.37.3

100 m-es hátúszás:

Bajnok: Bitskey Aladár	1.20.8
2. Erdélyi József	1.32.1
3. Csete István	1.42

100 m-es oldalúszás:

Bajnok: Kisfaludy P. Elemér	1.25.6
2. Wager György	1.31.3
3. Kovács József	1.53.1

100 m-es mellúszás:

Bajnok: Benkő Tibor	1.31.2
2. Balassa Imre	1.35.7
3. Bordás Tibor	1.41

100 m-es gyorsúszás:

Bajnok: Bitskey Aladár	1.13.6
2. Wager György	1.33.7
3. Priváry László	1.34.4

400 m-es gyorsúszás:

Bajnok: Sükösd György	7.41.2
2. Kisfaludy P. Elemér	7.51
3. Csete István	8.37

3x50 m-es vegyes staféta:

Bajnok: a 3. szd. csapata	1.53.4
2. az 1. »	2.00.4
3. a 2. »	2.19.3

TENNISZ.

Egyéni bajnok: Ziegler Jenő

2. Hervay Béla
3. Hadnagy Domokos

Páros bajnok: Ziegler és Pomezánszky pár

2. Hervay és Réthy pár.

MEZEI FUTÓVERSENY.

Csapatverseny:

Bajnok: a 2. szd. csapata	107 pont
2. az 1. »	170 »
3. a 3. »	308 »

Egyéni verseny:

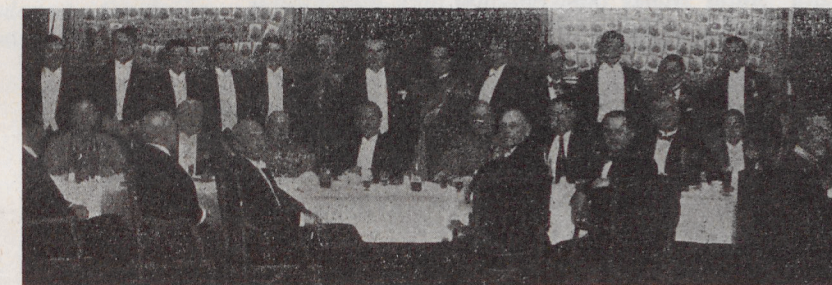
Bajnok: Vass Ferenc	7:41 mp
2. Petneházy Imre	7:45 »
3. Joós Miklós	7:52 »

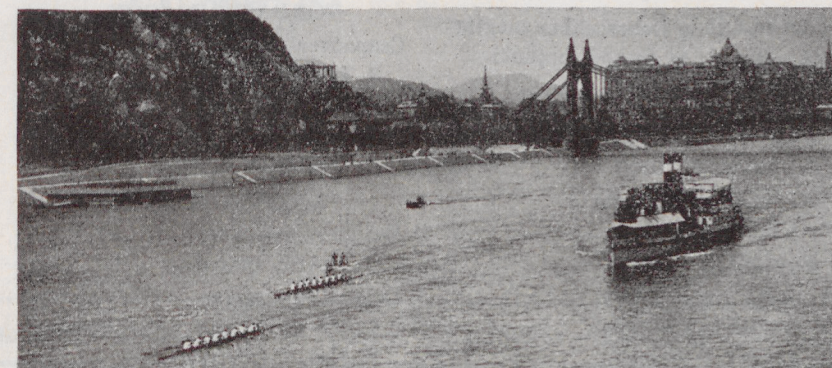
Mohácsi csata; a törökök átvonulása a haremzön

Mezei futóverseny startja 1928.

Az angol főisk. atléták tiszteletére a L. A. által rendezett vacsora

A ludovikások vezetnek és (negyedszer) győznek a főisk. evezőversenyen

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Miután folyóiratunk csak időszakonként (egyelőre évente kétszer, június 24-re és karácsonykor) jelenik meg, előfizetés a következő módon történhet: A megrendelő vagy előre küld körünknek (cím: Budapest, Ludovika Akadémia) bizonyos jelentékenyebb összeget, miből az egyes számokat közvetlen a megrendelés után az előfizető címére megküldjük, vagy valaki csak azt a szándékát hozza a kör tudomására, hogy a folyóiratot egyszersminden-

korra megrendeli, mely esetben aszétküldés utánvétel történik. Ezenkívül egyes számokat is lehet megrendelni. Az egyes számok ára az előállítási költségek szerint 2—3 pengő közt váltakozik.

Hátralékos előfizetőinket felkérjük, hogy a számlában jelzett összeget — esetleg az új előfizetési előleggel együtt — a Leventekörhöz mielőbb küldjék be.

Uj előfizetők (megrendelők) és hirdetések gyűjtését köszönettel vesszük!

A Ludovika Akadémia Leventekörének Elnöksége.

GRILL-FÉLE

UDVARI KÖNYVKERESKEDÉS

BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 2

KATONAI KÖNYVEKBŐL
ÉS
KATONAI TÉRKÉPEKBŐL
nagy raktárt tart

Katonai könyvtárak és a tiszt urak könyv- és térképrendeléseit előzékenyen és gyorsan intézi el

MACHER REZSŐ ÉS TÁRSA

SPORTÁRUÜZLET

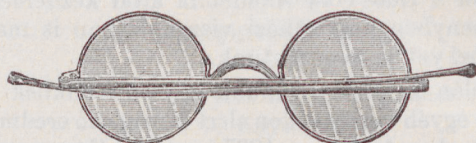
BUDAPEST, VI. KER., PODMANICZKY-UTCA 45

M. kir. Ludovika Akadémia szállító

*
Sportcikkekről
árjegyzékei bérmentve küld.

*
Telefon T. 297—04

ALAPITVA 1819.

CALDERONI és TÁRSA

Budapest, IV. ker., Vörösmarty-tér 1.
(Haaspalota)

TELEFON: Automata 811-48.

Látcsövek, lorgnettek,
szemüvegek és orcsip-
tetők a legfinomabb ki-
vitelben. Zeiss-, Punk-
tál- és Ultrasin-üvegek.

Fényképezési készülékek

ID. WEINWURM ANTAL

BUDAPEST, IV.,

Kammermayer Károly-utca 5. szám

Első magyarországi fényképezési, cinkográfiai és chromo-autotypiai sokszorosító műintézet

Telefon: Automata 891-37

Alapítva: 1864.

Kitüntetések: 1885. évi Budapesti Országos Kiállításon nagy érem. Bécs 1873. Triest ezüst érem. Brüsszel 1889. Barcelona 1889. Páris 1901. Ezredéves Orsz. Kiállítás (1896.) milleniumi nagy érem kiváló versenyképesség, új iparág meghonosítás és kitűnő munkáért.

ÁCS A.

VOLT EZREDSZABÓ
ÉS EGYENRUHAKÉSZÍTŐ

*

M. KIR. TESTÖRSÉG
ÉS A LUDOVIKA AKADÉMIA
SZÁLLÍTÓJA

*

BUDAPEST
VIII., ÜLLŐI-ÚT 48

TELEFON: J. 314—12

KÖVESD VIKTOR

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
NAGY ÓRAJAVÍTÓ MŰHELYE

Budapest, IX., Üllői-ut 107.

A m. kir. államvasutak fűtő-
házi alkalmazottainak stb.
szállítója és órajavítója

A Ludovika Akadémiához tartozó
összes havidíjasok, hasonállásuk
és családtagjaik részére, továbbá
az altisztek, akadémikusok és az
Akadémiában alkalmazott polgári
alkalmazottak részére órát és ék-
szert 4-5 havi részletre minden-
kori árakkal szemben olcsóbban ad

ALAPITTATOTT: 1896

JAVÍTÁSOK 2 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT!

WODIANER

F. ÉS FIAI R.-T. - ALAPÍTÁSI ÉV: 1846.
BUDAPEST, IV., DALMADY-U. 3-5-7. (VÁROSHÁZ-TÉR)

KÖNYV	UJSÁG
NAPTÁR	RÖPIRAT
LEXIKON	KÖRLEVÉL
FOLYÓIRAT	RÉSZVÉNY
DÍSZMUNKA	ÁRJEGYZÉK
LEVÉLPAPÍR	KATALÓGUS
SZÁLLITÓKÖNYV	RENDELŐKÖNYV
SZINES MŰLAP	ÜZLETI KÖNYV
ÉRTÉKPAPÍR	SAKKKÖNYV
MEGHÍVÓ	TANKÖNYV
NÉVJEGY	BORITÉK
JEGYZÉK	SZÁMLA
PLAKÁT	MŰSOR

FEKETE, SZINES ÉS TÖBBSZÍNŰ KIVITELBEN

KÖNYVNYOMDA - MŰNYOMDA - HIRLAPNYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZELET - TÖMÖNTÖDE - BETŰÖNTÖDE
SZEDŐGÉPEK - GYORSSAJTÓK - KÖRFORGÓGÉPEK

TELEFON: AUTOMATA 895-11

Ó kir. fensége
József fő-
herceg udvari
fényképésze.

A budapesti
helyőrségnek
1900. év óta
fényképésze.

SCHÄFFER Á.

fényképezési műterme
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖR 51

Készít
kitűnő arc-
kép-felvételeket a
legégszerűbbektől a leg-
modernebb kivitelig. Felvételek a
műteremben úgy nappali, mint villany-
világítás mellett. Specialista katonai és sport-
felvételekben. Vállal házon kívüli felvételeket nappali,
villany- és magnézium-fény mellett. A budapesti
1. honvéd vegyesdandár-parancsnok-
ság által engedélyezett fényké-
pész. Az orsz. Vitézi Főszék-
tartóság, a „Lase”
stb. stb. fény-
képésze

KITŰNŐ MUNKA! OLCSÓ ÁRAK!

DOSTÁL VINCE

HENTESÁRUGYÁR
A M. KIR. LUDOVIKA
AKADÉMIA SZÁLLITÓJA

BUDAPEST,
VIII. KER., JÁZMIN-UTCA 24.

TELEFONSZÁM: J. 456 - 34

TEXTIL KEDVEZMÉNYES VÁSÁRLÁSA
VITÉZ ÁRONFFY

Unterreiner - Textilben

I., Szent János-tér 1 sz. alatt
férfi-, női- és egyenruhaszövetek beérkeztek.
Külön egyenruhaakció

Fehérneműakció általános megelegedésre tovább tart
Mértékre: fehér ing . 7:40 P árban rövid alsónadrág . . . 4:20 P árban
hosszu alsónadrág . . 6:80 P árban hálóing . . . . . 8:60 P árban
Zefir- és poupliningek szintén készítettnek. Tiszteknek
és altiszteknek készpénzfizetésnél 5% külön kedvezmény
Telefon: Aut. 533-40.

WEISZ ALFRÉD ÉS TÁRSA

Olaj-, festék-, illatszer
és háztartási cikkek nagy
raktára

BUDAPEST, IX., TÜZOLTÓ-U. 46

KUNSTÄDTER HIRLAPELŐFIZETÉSI IRODÁJA

BUDAPEST VII., KERTÉSZ-UTCA 37

ALAPITATTOTT:
1891.

Elfogad előfizetéseket a világ
összes napilapjaira, politikai és
szépirodalmi folyóiratokra, tu-
dományos és ipari szaklapokra
eredeti kiadóhivatali árban

TELEFON: T.
156-69.

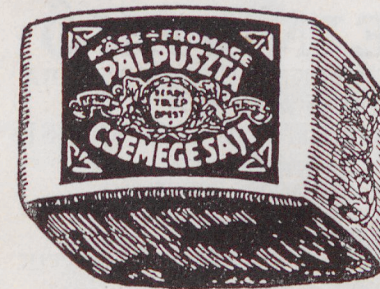

STÜHMER

KÖZKEDVELT GYÁRTMÁNYAI ÉVTI-
ZEDEK ÓTA A LEGKEDVELTEBBEK!
MINDENÜTT KAPHATÓK!

PÁLPUSZTA-SAJT

Pikáns, teljes zsirtartalmu sajt
Éttermekben nélkülözhetetlen

CASINO-SAJT

Francia trapista módra készült félkemény sajt
fenti gyártmányaink magas zsirtartalmát békebeli védjegyeinkkel garantáljuk

„DERBY” SAJT-ÉS VAJTERMELŐ RT.
BUDAPEST, VIII., TÓMÓ-U. 33/a. TELEFON: J. 361 - 10

STANZEL JÓZSEF

A M. Kir. Ludovika Akadémia és
a M. Kir. Testőrségek házi szállítója

Budapest. Főüzem: IX., Bokréta-u.
31. sz. Telefonszám: József 32-86.

Fióközem: IX. kerület, Tüzoltó-utca
78. Telefonszám: József 338-38.

VILLANYERŐRE BERENDEZETT
SÜTEMÉNY- ÉS KENYÉRSÜTŐ ÜZEME

SPORTÉRMEK

és plakettek: sportszobrok és egyéb dísz tárgyak
(szobros állóórák, tintatartók stb.)

DISZOKLEVEK DISZFELIRATOK

Zománc- és fémjelvények, katonai rendjelek
(frakkon hordható kicsinyítettek is.)

BÉLYEGZŐK. PECSÉTNYOMÓK. VÉSÉSEK.

MORZSÁNYI-nál

Budapest, IV. kerület, Eskü-ut 5. szám
(Klotild-palota, Erzsébet-hidnál)

CSÁSZ. ÉS KIR.

UDVARI SZÁLL.

MELEG GÁBOR

BÖRÖNDÖS ÉS FINOM BÖRÁRU-GYÁRTÓ

BUDAPEST,

IV., VÁCI-UTCA 31 VIII., RÁKÓCZI-ÚT 11
TELEFON: TERÉZ 234-47 TELEFON: JÓZSEF 420-87

KISS ENDRE

VÁSZONÁRU- ÉS FEHÉRNEMŰ
NAGYKERESKEDŐ

V., G RÓF TISZA ISTVÁN-UTCA 16
TELEFON: AUTOMATA 802-21

LAPUNK ELŐFIZETŐINEK NAGYBANI ÁR
A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM
LUDOVIKA AKADÉMIA STB. SZÁLLÍTÓJA
A HONVÉDSÉG TISZTI ÉS ALTISZTI KARÁNAK
NAGYBANI ÁR.

KLEIN JENŐ

BÖR- ÉS CIPÉSZKELLÉKEK RAKTÁRA
BUDAPEST
IX., KERÜLET, ÜLLŐI-UT 81

A NEMZETI
HADSÉREG TISZT-
URAI ÉS HOZZÁTARTO-
ZÓI KEDVEZMÉNYES ÁRON
RÉSZLETFIZETÉSRE BESZERÉZHETIK
CIPŐ- ÉS CSIZMAANYAGSZÜK-
SÉGLETEIKET. A LUDO-
VIKA AKADÉMIA
SZÁLLÍTÓJA
TELEFON: J. 333-61 TELEFON: J. 333-61

SZIKORA

ANTAL

VI, Párisi-u.

9

TELEFON

A M. Kir. Honvéd Ludovika Akadémia
szállítója. Cipőkellékek, cipő ápo-
lási szerek és sportcipőkhöz
külföldi felszerelési
árak kaphatók

*

EREDETI ANGOL FUTBALL-STOPLI

LUDVIG ÉS TÁRSAI

ÉREMVERŐ-MŰINTÉZET
ÉS BRONZMŰÁRUGYÁR

BUDAPEST, VIII., ÓRIÁS-UTCA 44.

KÉSZÍT:

SPORTÉRMEKET — PLAKETTEKET
DIJAKAT — BRONZ-, EZÜST- ÉS
ARANYBÓL, ZOMÁNCOZOTT JELVÉ-
NYEKET, ZÁSZLÓSZÖGEKET, MIN-
DENNEMŰ VÉSÉSEKET, ÖNTÖTT
ÉS SAJTOLT

TÖMEGMUNKÁKAT

MINDENKOR TÖKÉLETES MŰVÉSZI
KIVITELBEN ÉS JUTÁNYOS ÁRAK
MELLETT

A LASE

MASz, MLSz, MEFHOSz, KISOSz ÉS
AZ ÖSSZES NAGY EGYESÜLETEK
SZÁLLÍTÓJA

OTTENREITER KÁROLY

keztyű, nadrágtartó, bőráru és
vívókeztyű gyára

A m. kir. honv. Ludovika Akadémia szállítója

Budapest, IV., Petőfi Sándor-utca 3. sz.

(Az udvarban)

Alapítólól 1863

Kitüntetve: Milléniumi kiállításon állami ezüst érem.
Kézműipari tárlaton ezüst koszorú és állami díszoklevél

Gyártmányai:

Glacé-, szarvasbőr-, nappa-keztyűk, lovaglő- és autó-
keztyűk, szarvasbőr-lovaglónadrág, bőr-
mellények, autó- és repülő-
sapkák, nadrágtartók
és vívókeztyűk

elsőrangu kivitelben, jutányos árban

A honvédség tisztikara és hasonló-
állásuak részére 10% kedvezmény

STEFANITS JÁNOS

ANGOL LOVAGLŐCSIZMA-
SPECIALISTA

Férfi- és női angol lovaglőcsizmák,
ugyszintén tiszti és vadászcipők a
legjobb kivitelben és leg-
olcsóbb árban meg-
rendelhetők

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 85.

ALAPÍTÁSI ÉV: 1823

BERGER ÉS WIRTH

KŐ- ÉS KÖNYVNYOMDAI FESTÉKGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, IX., MÁRTON-U. 19

TELEFON: 306—35 * CSEKKSZÁMLA: 23244
Távíráti cím: BERG. WIRT.

*

Elsőrendű festékek kő-
és könyvnyomáshoz, off-
set-, mély-, autotypiai,
fény- stb. eljárásokhoz

*

SAJÁT HENGERÖNTŐDÉJE

A kő- és könyvnyomdáknak
használatos összes utensiliák,
gépek a legjutányosabban

JÁNOSY ALBERT

MŰASZTALOS, LAKBERENDEZŐ

Budapest, VIII., Magdolna-utca 21—23. sz.

Vállal minden e szakmába vágó új
és javítási munkát. Katonai egyének-
nek kedvező fizetési feltételek mel-
lett is 10%-os engedményt biztosít

TRIBON RUHÁZATI Rt.

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 14

Elnök: v. békési Csanády Frigyes ny. gyal. tábornok v. b. t. t., a felsőház tagja

Alelnök: nyirjesi Létay Gyula ny. altábornagy

*

A honvédelmi tárcához tartozó összes tisztek és altisztek,
valamint azok családtagjai névre szóló utalványra 8 havi
részletfizetésre készpénzárón a következő cikket kaphatják:

ujjonnan rendszerített egyenruhaszövetet, női és férfiszöveteket, bélésárukat, selymet,
vásznat, chiffont, zefíreket és egyéb vászonárukat, női és férfifehérműveket, abroszokat,
kötött- és szövöttárukat, keztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függönykelméket kötött
gyermekgarnitúrákat, új gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket és paplanokat, mindennemű
mosókelméket, valamint diszpárnákat.

A vásárlásnál nem fizetendő semmi

Az első részlet csak a vásárlást követő hó 1-én fizetendő.

A vásárláshoz szükséges utalványok, úgy Budapesten, mint
vidéken az összes gazdasági hivataloknál állanak b. vásárlóink rendelkezésére.

BERGER és WIRTH

BUDAPEST, IX. MÁRTON U. 19

Építési tervek és
számviteli nyilvántartás
és egyéb iratok készítése
és a vállalkozások felügyelete

SZJAT HENOK INTŐENJE

A könyv a Magyar Királyság
és a Magyarországi Királyság
széchenyi-éremmel

JANOSY ALBERT

BUDAPEST, VIII. MARGITÁNY U. 21-23 sz.

Építési tervek és
számviteli nyilvántartás
és egyéb iratok készítése
és a vállalkozások felügyelete

TRIBON RUHÁZATI R. L.

BUDAPEST, VIII. ÜLLŐUT 14

Előadó: v. belső Csányi F. igazgató, igazgató v. P. L. a felügyeleti
Alkalmazott: nyilvántartó Csányi Gyula ny. elnökségi

A vállalkozás célja a ruházati
számviteli nyilvántartás és a
vállalkozások felügyelete

A vállalkozás célja a ruházati
számviteli nyilvántartás és a
vállalkozások felügyelete

A vállalkozás célja a ruházati
számviteli nyilvántartás és a
vállalkozások felügyelete

A vállalkozás célja a ruházati
számviteli nyilvántartás és a
vállalkozások felügyelete

